

Část obce:	Černochoch
Obec:	Peruc
Název:	kostel sv. Václava
Okres:	Louny
Kraj:	Ústecký
Parcelní číslo:	68
Kat. území:	Černochoch
Číslo ÚSKP	43344/5-1113

Anotace

Černochoch ležící 16 km východně od Loun a 6 km jižně od Libochovic, zaujal výhodnou polohu při prameni Mšenského potoka a sem také klademe starší raně středověké sídliště, ke kterému náleželo pohřebiště umístěné na mírném návrší jižně od vsi.

Kostel se nachází v centrální části vsi, na hraně svahu prudce klesajícího jižním směrem k potoku. Kostel stojí uprostřed nepravidelného obdélného hřbitova vymezeného ohradní zdí se vstupní bránou na západě. Skládá se z lodi na eliptickém půdorysu završeném kupolí, k níž je na východě připojen mělký obdélný prostor presbytáře se segmentovým závěrem, který se však projevuje pouze v rámci interiéru, neboť na tento prostor přímo navazuje středověký presbytář s polygonálním závěrem, majícím dnes funkci sakristie. V ose západního průčelí lodi je vystavěna dvoupatrová hranolová věž.

Dochované architektonické články dokládají, že presbytář byl vystavěn někdy kolem roku 1340, do té doby spadá i první písemná zmínka o kostele. Stavbu realizovali osečtí cisterciáci, kteří téhož roku nechali vesnici znovu vysadit. Kolem poloviny 14. století byly realizovány i velmi kvalitní nástěnné malby s dominujícím svatováclavským cyklem. Presbytář však mohl být oproti dochovanému stavu delší o jedno obdélné klenební pole a loď mohla dosahovat svou délkou k současné věži.

Středověkou loď nahradila stávající pozdně barokní stavba, která do svého organismu zapojila pouze presbytář využitý jako sakristie a použila gotickou oltářní menzu a křtitelnicu ve tvaru kalicha. Přestavba, financovaná Kašparem Benediktem Ledeburem a částečně prováděná podle projektu zpracovaného Josefem Jägrem, byla zahájena v roce 1774 výstavbou věže a ukončena až v roce 1786 zastřešením lodi a presbytáře. V průběhu výstavby byla v roce 1774 objevena i olověná destička, která patrně představovala tzv. základovou obětinu, jejíž ukládání do základů středověkých kostelů bylo u nás obvyklé od 13. století.

Popis¹

Jaroslav Skopec

Poloha a sídelní kontext Vojtěch Peksa	<p>Černochoch leží 16 km východně od Loun a 6 km jižně od Libochovic, v pramenné pánvi Mšenského potoka. Prostor na rozmezí Lounska a Slánska patří do tzv. staré sídelní oblasti osídlené dlouhodobě člověkem již od pravěku. Ves zaujala výhodnou polohu při prameni potoka a sem také klademe starší raně středověké sídliště, ke kterému náleželo pohřebiště umístěné na mírném návrší jižně od vsi.² Půdorysné jádro vsi tvoří velká vřetenová náves s usedlostmi rozmístěnými po okraji pramenné pánve.³ Kostel se nachází v její severní části, na hraně svahu prudce klesajícího jižním směrem k potoku. Kostel stojí uprostřed nepravidelného obdélného hřbitova vymezeného ohradní zdí se vstupní bránou na západě.</p>
Charakteristika	<p>Kostel se skládá z lodi na eliptickém půdorysu, k níž je na východě připojen relativně mělký obdélný prostor presbytáře se segmentovým závěrem, který se však projevuje pouze v rámci interiéru, neboť na tento prostor přímo navazuje středověký presbytář mající dnes funkci sakristie. Ta zahrnuje polovinu obdélné části středověkého presbytáře s polygonálním závěrem. V ose západního průčelí lodi je vystavěna dvoupatrová hranolová věž se zkosenými západními nárožními.</p>
Rozměry a materiál zděných konstrukcí	<p>Loď o půdorysných rozměrech 16,1 x 10 m má zdivo s tloušťkou 1,2 m až 1,9 m. Presbytář je dlouhý pouze 3 m a široký 5 m. Sakristie s délkou 5,8 m a šířkou 6,9 m má obvodové zdivo široké necelých 0,9 m. Do nároží závěru presbytáře a do osy jižní a severní stěny jsou vsazeny hranolové jednou odsazené opěrné pilíře ukončené pultovými stříškami. Věž na čtvercovém půdorysu o straně 2,6 m disponuje zdivem tloušťky 1–1,2 m. Vnitřní půdorys je zvětšen až na úrovni zvonového patra, kde je změněn na obdélný prostor o stranách 2,6 x 3 m. Místy opadané omítky odhalují v soklové části lodi, presbytáře a věže zdivo z pískovcových kvádrů, které také tvoří nárožní armování opěrných pilířů sakristie opracované špicováním. Pískovcové kvádry s horní zkosenou stranou jsou užity i na odsazení opěráků a ukončují předsazený sokl sakristie. Zdivo z lomové opuky je na kostele odhaleno pouze sporadicky ve zvonovém patře věže a na sakristii.</p>
Interiér	<p>Loď je přístupná od západu z podvěží pískovcovým portálem se stlačeným obloukem v záklenku umístěným na interiérovém líci zdi. Téměř čtvercová nika vstupu obracející se do podvěží má valenou klenbu se stlačeným obloukem a v jižní stěně obsahuje obdélný vstup na točité schodiště zpřístupňující první patro věže a kruchtu. V severní stěně byl realizován z důvodu symetrie shodný, ale slepý vstup. Loď je zaklenuta kupolí nesenou profilovanou římsou podpíranou sdruženými pilastry, nad jejichž hlavicemi se nachází pod římsu podložený</p>

¹ Text kapitoly Popis a interpretace, včetně vybraného obrazového materiálu uvedeného v kartě byl publikován v Jaroslav SKOPEC A KOL., *Středověké venkovské kostely okresu Louny*, Ústí nad Labem 2022.

² Řadové pohřebiště můžeme na základě nálezů esovitých záušnic datovat do 10.–11. století (nález před rokem 1938, poloha Na Vransku, pole pana J. Hanzla, ppč. 175) – Milan ZÁPOTOCKÝ, *Slovanské osídlení na Litoměřicku*, s. 285, 324; Václav KUČERA, *Slovanské osídlení na Lounsku v době knížecí*, Vlastivědný sborník okresu Lounského 8, Louny 1937/1938.

³ Pevně vymezený půdorys můžeme spojit s rokem 1340, kdy je zmiňováno znovu vysazení vsi zákupním právem (viz pozn. 10). Náves byla druhotně zastavěna mladší zástavbou.

společný architráv a vlys, který se nachází i nad vítězným obloukem, kde je nesen jednotlivými pilastry po stranách oblouku. Interiér je osvětlován od jihu a severu trojicemi obdélných okenních otvorů s nikami majícími do interiéru rozevřené špalety, které jsou v půdorysu segmentově konkávně prohnuté. Záklenky otvorů a nik mají stlačené oblouky. Na úrovni parapetů východních okenních otvorů se nacházejí směrem do interiéru vysazené balkony s čely půdorysně zvlněnými konvexními a konkávními křivkami. Ze západní špalety severovýchodního okenního otvoru je v tloušťce zdi vedena chodbička směřující na kazatelnu, z východní špalety je pak vedeno schodiště v tloušťce zdi klesající do současné sakristie. Balkon v jihovýchodním okenním otvoru je zřízen opět jen pro zachování symetrie prostoru, neboť není nijak přístupný. Pod balkony se nacházejí obdélné niky, v severní je umístěna pískovcová šestiboká křtitelnice ve tvaru kalichu s konkávně projmutými boky uprostřed přepásanými výrazným oblounem. Boky jsou nahoře svísele seříznuty a tvoří tak dvanáctiúhelník z obdélných a polygonálních plošek. Západní část prostoru lodi zaujala konchou podklenutá zděná kruchta s čelem na půdorysu segmentového oblouku.

Presbytář má charakter hluboké a široké obdélné niky zaklenuté valenou klenbou se stlačeným obloukem. V jižní stěně se nachází drobná v půdorysu eliptická odkládací nika. V čele východní stěny je osazen obdélný portál do sakristie.

Sakristie je přístupná nejen od západu, ale i od severu z exteriéru obdélným portálem. Prostor je zaklenut polovicí obdélného pole křížové žebrové klenby oddělené meziklenebním žebrem od šestidílné paprscité klenby závěru. Klínová žebra s půlkruhovým výžlabkem uprostřed zkosených stran se ve vrcholu stýkají v kruhových svornících obíhaných polovičním profilem žebra. Žebra vyrůstají z polygonálních jehlancových konzol opatřených poměrně vysokou a hmotnou krycí deskou. Pouze u jižní konzoly je pod společnou krycí deskou užita trojice sdružených konzolek pod výběhy žeber. Nad severní a jižní konzolou je prostor mezi výběhy žeber opatřen náběžními štítky. Interiér je osvětlován pětící hrotitých okenních otvorů otevřených v pětibokém závěru sakristie, přičemž severní, severovýchodní a jihovýchodní jsou shodné. Jsou oboustranně špaletované, poměrně úzké a převýšené. Vlastní profil okenního otvoru je tvořen oboustranným výžlabkem s mezilehlou polodrážkou pro zasklení, v záklenku je z profilu provedená i mniška s hrotitým lalokem. Stejný profil můžeme najít i u širokého okenního otvoru východní stěny. Otvor je dělen středovým prutem na dva díly, které jsou zakončeny hrotitými oblouky. Do každého z nich je vložen trojlist se zahrocenými laloky a pod něj mniška s hrotitým obloukem. Do vrcholu otvoru je pak vsazen trojlist v kruhu. Podobně široký je i jižní okenní otvor, jehož profil je na interiérové straně tvořen výžlabkem, kdežto na vnější straně prostou šikminou. Okenní otvor je dvoudílný, dělený středním prutem, který je na vnitřní straně tvořen klínem s vyžlabenými boky a na straně vnější je opatřen půlkruhovým oblounem. Ještě pod záklenkem na střední prut nasedá výžlabky profilovaný příčník, z jehož horních krajů, které nedosahují celé šíře okenního otvoru, vyrůstá záklenek, pod nímž se nachází prázdný kruh spojený se středem příčníku pomocí krátkého vertikálního prutu. Záklenek vnější niky je hrotitý, vnitřní niky nepravidelně oválný.

Na stěnách se nacházejí ve velké míře dochované a prezentované nástěnné malby zachycující legendistický život sv. Václava. Cyklus uvádí ikonograficky poměrně mimořádné a monumentální vyobrazení sv. Václava na koni akcentující jeho roli zemského patrona. Nad tímto motivem se nachází obraz „Přípitku archandělu Michaelovi“, následují motivy zbožnosti a milosrdenství sv. Václava: sv. Václav připravuje eucharistické dary, okopává vinici, přináší dříví chudé vdově a je za to zbit hajným, odnáší hostie do chrámu, uzdravuje a těší nemocné, pohřbívá mrtvé. Posledním motivem svatováclavského cyklu je jeho smrt ve Staré Boleslavi. Okenní špalety jsou zdobené pannami moudrými a pošetilými. Mezi nimi figurují postavy apoštolů bez atributů, s nápisovými páskami. Pod dramatickou scénou „Usmrcení sv. Václava“ se nachází jistě záměrně, v duchu principu imitatio Christi, umístěný vícefurový motiv Ukřižování. Akcentovaný je i Longinus s kopím, kterým je na vrchním výjevu probodnut i sv. Václav. Pod křížem klečí postava prosebníka v řeholním rouchu. Níže jsou patrné medailony s polopostavami (světce krále, královny?) překrývající starší malby zachycující polopostavy světců. Na svorníku závěrového klenebního pole je vymalován Beránek Boží, žebra jsou naopak zcela očištěna a ponechána v přírodní barvě pískovcového kamene.

Západní věž zaklenuta v přízemí českou plackou je na severu, jihu a západě otevřena do exteriéru obdélnými otvory se stlačenými oblouky v záklenku. Patro je plochostropé, od západu osvětlované obdélným okenním otvorem se segmentovým záklenkem. Shodné otvory na jihu a severu jsou dnes zazděné. Totožnými otvory jsou opatřeny i všechny čtyři strany druhého zvonového patra, které je vyplněno trámovou vzpěradlovou konstrukcí zvonové stolice s dvojicí zvonů z roku 1567 a 1505. Východní z otvorů slouží jako vstup do krovu nad lodí.

Střecha nad lodí i presbytářem je mansardová. Krov nad lodí je hambalkové soustavy s ležatými stolicemi v plných vazbách a polovicemi ležatých stolic ve východním a západním konci. Vzhledem k tomu, že klenba značně převyšuje korunu obvodového zdiva lodi, nemají plné ani mezilehlé vazby krovu vazné trámy, které jsou nahrazeny krátkaty.

Exteriér

Průčelí lodi jsou členěná středními širokými rizality a západními rizality užšími. Ty kopírují křivku interiérového oválu s výjimkou boků středních rizalitů, které jsou mělce konkávně projmuté. Loď stojí na vysokém mírně předsazeném soklu, na který na bocích středního rizalitu a v koutě mezi západními rizality a věží nasedají pilastry nesoucí korunní římsu ve tvaru kladí. Okenní otvory a niky v západních rizalitech mají ploché pásové šambrány obíhané páskou, okenní otvory středního rizalitu nesou segmentově prohnutou nadokenní římsu. Fasády jsou dále členěny obdélnými vpadlými poli. Do výše korunní římsy jsou shodně členěna i průčelí věže. Druhé patro vystupující nad římsu má fasády členěny opět pilastry nesoucími profilovanou korunní římsu. Pilastry spočívají na průběžné parapetní římsě zvukových otvorů rámovaných pásovou šambránou s páskem. Presbytář se navenek projevuje užšími rizality na vnějším líci půdorysně prostoupenými konkávními křivkami, plocha je pročleněna pouze převýšeným obdélným vpadlým polem. Z lodi na presbytář přechází korunní římsa i sokl.

Fasády sakristie jsou hladce omítané bez členění, pouze kolem okenních otvorů se nacházejí úzká vpadlá pole kopírující tvar okenního otvoru. Presbytář stojí na předsazeném soklu obíhajícími i opěráky a završen je profilovanou korunní římsou.

Stavební proměny kostela

Jaroslav Skopec, Václav Zeman, Vojtěch Vaněk, Antonín Kadlec

Středověký kostel a jeho stavební proměny

V organismu stavby je na první pohled ze středověké stavby rozpoznatelná část gotického presbytáře, který dnes slouží jako sakristie. Presbytář se řadí do skupiny kostelů disponujících obdobnými rozměry, jako má kostel v Nepomyšli, Počedělicích, Smolnici, Stebně či ve Slavětíně, který je však o necelé dvě západní klenební pole delší. Oproti uvedeným příkladům však zaujme zejména tím, že na svou šířku je výrazně krátký, což je způsobeno užitím velmi úzkého západního obdélného klenebního pole. Jestliže by byla dochovaná část presbytáře skutečně jeho kompletním půdorysem, pak by byl výrazně disproporční a nabízela by se tak možnost, že presbytář byl o jedno obdélné pole delší. Tuto možnost nevylučuje ani severozápadní konzola, mající dochovanou část horizontálního profilu shodnou s jižní a severní konzolou, takže by se mohlo jednat původně o konzolu podélné stěny, z níž se dochovala pouze část připomínající dnes konzolu koutovou.

Odborná literatura dosud hodnotila presbytář jako raně gotický,⁴ ze 13. století,⁵ či pocházející z doby před polovinou 14. století.⁶ Do doby před rok 1350 se hlásí i užití architektonické články. Předně se jedná o rozměrná žebra, která svou šířkou 22 cm a výškou asi 33 cm nemají na Lounsku paralely, i když profil samotný je znám i z jiných lokalit.⁷ Dále jsou to klenební konzoly s hmotnými vysokými kvadratickými krycími deskami a zejména jižní konzola s jednotnou krycí deskou, pod níž jsou sdruženy tři konzolky pro každé žebro výběhu, který je navíc opatřen náběžními štítky mezi žebry. A v neposlední řadě jsou to úzké převýšené hrotité okenní otvory, mezi nimiž vyniká kružba východního z nich, jehož prakticky shodný obrazec byl užit v severozápadním okenním otvoru studniční kaple oseckého kláštera, jejíž kružby jsou datovány nejpozději do první třetiny 14. století.⁸ A právě i nejstarší písemný doklad o Černochově z roku 1207 je spojen s oseckým klášteřem,⁹ který toho roku ves a jiné majetky získal od jihočeské premonstrátské kanonie v Milevsku. Původně měly tyto majetky náležet do vlastnictví jejího zakladatele, velmože Jiřího z Milevska.¹⁰ Farní kostel v Černochově je pak poprvé doložen v písemných pramenech roku 1340, kdy byla ves oseckým klášteřem znovu vysazena zákupním právem.¹¹ V listině je kostel uváděn včetně zasvěcení sv. Václavu a známe tedy i jeho prvotní patrocinium, které nebylo měněno. Velmi kvalitní nástěnné malby s výraznou kresbou je

⁴ E. POCHE A KOL., *Umělecké památky Čech 1*, s. 185.

⁵ B. MATĚJKA, *Soupis památek, sv. II*, s. 7.

⁶ D. LÍBAL, *Katalog gotické architektury*, s. 58–59. Pavel KROUPA – Jaroslava KROUPOVÁ, *Presbytář středověkého kostela v Černochově a jeho nástěnné malby*, *Umění* 35, 1987, s. 560.

⁷ Na Lounsku jsou to především žebra klenby presbytáře kostela v Hradišti, Minicích, Nepomyšli či fragment žebra nalezený v kostele ve Smolnici.

⁸ D. LÍBAL, *Katalog gotické architektury*, s. 308.

⁹ A. PROFOUS, *Místní jména v Čechách I*, s. 330.

¹⁰ CDB II, s. 67. K dějinám milevské kanonie naposledy P. ZELENKOVÁ, *Premonstrátský klášter*. K dalším severočeským majetkům Jiřího z Milevska např. T. VELÍMSKÝ, *Trans montes*, s. 84.

¹¹ RBM IV, s. 331–333. Tuto a následující zmínky shrnuje též Z. BOHÁČ, *Topografický slovník*, s. 139.

	<p>možné dle nejnovějších názorů datovat do počátku druhé poloviny 14. století¹² a tak lze postavu prosebníka v řeholním rouchu ve scéně „Usmrcení sv. Václava“ ztotožnit právě s osobou opata osekckého kláštera coby fundátora stavby. Jím byl zřejmě Konrád III. zastávající úřad mezi lety 1332–1349, či jeho nástupce František I., za něhož mohla být stavba nejpozději dokončena. Od roku 1352 je kostel také doložen jako farní v rámci slánského děkanátu a podle rejstříku papežského desátku zdejší fara odváděla 18 grošů pololetně a náležela tak mezi středně zámožná benefícia.¹³</p> <p>Poslední zpráva o obsazení černochovského kostela pochází z roku 1425 a pravděpodobně je pouze formální.¹⁴ Předpokládáme však, že Černochoch v té době patřil odlišné vrchnosti.¹⁵ I ve druhé polovině 15. století zřejmě náležel do oblasti katolické církevní správy, a to vzhledem ke kolísání mezi pozemkovou držbou katolických Zajíců z Házmburka na Budyni a majetkem osekckého kláštera.¹⁶ Konkrétní doklady o výkonu církevní správy ale postrádáme.¹⁷</p> <p>Ještě v pozdní gotice, či na přelomu gotiky a renesance byl rozšířen jižní okenní otvor presbytáře a opatřen novou kružbou. Starší otvor z doby výstavby byl shodný s úzkými okenními otvory závěru presbytáře, což dokládají dochované fragmenty spodních částí nástěnných maleb pod parapetem, které respektovaly užší otvor tak, jak je tomu u ostatních okenních otvorů. Při úpravě otvoru byly zároveň využity kamenné díly staršího otvoru identifikovatelné díky odkrytým malbám s postavami apoštolů, jejichž figury jsou otočené hlavou dolů. Nejpozději z této doby pochází patrně i křtitelnice ve tvaru kalicha a středověká menza druhotně využitá pod stávajícím hlavním barokním oltářem.</p>
<p>Stavební proměny kostela v novověku</p>	<p>Pro 16. století a první polovinu 17. století chybí jakékoli písemné nebo hmotné prameny dokládající podobu kostela, který po třicetileté válce ztratil farní status.¹⁸ O stavu kostela se částečně dovídáme až od poloviny 17. století z dochovaných archivních pramenů, které informují o tom, že kostel měl sanktusníkovou věž a zvonici, v roce 1690 byla přistavěna dřevěná předsíň a o čtyři roky později je doložen kůr, výstavba sakristie a štít, na který byly</p>

¹² K nástěnným malbám více P. KROUPA – J. KROUPOVÁ, *Presbytář středověkého kostela v Černochově*, s. 560; Ondřej FAKTOR, *Gotické nástěnné malby v Černochově u Loun a specifika svatováclavské ikonografie doby lucemburské*, in: Aleš Mudra – Michaela Ottová (edd.), *Trans montes. Podoby středověkého umění v severozápadních Čechách*, Praha 2014, 315–329; Ondřej FAKTOR, *Nástěnné malby v kostele sv. Václava v Černochově*, in: Jan Klípa – Michaela Ottová (edd.), *Bez hranic. Umění v Krušnohoří mezi gotikou a renesancí*, Praha 2015, s. 388; J. ROYT, *Malířství za vlády Lucemburků*, s. 108–109.

¹³ RDP, s. 45. K rozsahu slánského děkanátu Jana KINDLOVÁ, *Církevní správa*, s. 3–129, zde s. 7.

¹⁴ LC VIII–X, s. 91.

¹⁵ Situace je poněkud nepřehledná, neboť Zikmund Lucemburský ves zastavil v roce 1421 Vláškovci z Kladna (A. SEDLÁČEK, *Zbytky register*, s. 161; Stanislav BÁRTA, *Zástavní listiny Zikmunda Lucemburského na církevní statky (1420–1437)*, Brno 2016, s. 175. Srov. AČ II, s. 521), ale také se dostala do sféry vlivu husitské Prahy AČ XXVIII, s. 674).

¹⁶ K Zajícům z Házmburka např. Martin ŠANDERA, *Jan Zajíc z Házmburka: tvůrce programu a hlavní diplomat Zelenohorské jednoty*, *Východočeské listy historické* 36, 2016, s. 21–42; Petr ČORNEJ, *Jan Zajíc z Házmburka, katolický šlechtic, politik a vzdělanec druhé poloviny 15. století*, in: *Modrá krev Sobotecka. Sborník k 520. výročí povýšení Sobotky na město (1498–2018)*, Sobotka 2018, s. 16–26.

¹⁷ A. MAŘÍK, *Teritoriální rozsah*, s. 213–240, zde s. 219.

¹⁸ František ŠTĚDRÝ, *Farní osada Perucká*, *Sborník historického kroužku* 7, 1906, s. 162–169. Zde více také o majetkoprávním vývoji Černochova.

instalovány koule a obelisky.¹⁹ To vše ale zaniklo při rozsáhlé přestavbě kostela zahájené v roce 1768 jeho prohlídkou pražským stavitelem Josefem Jägrem,²⁰ který následně zhotovil rozpočet a projekt na výstavbu nového kostela. Ten byl podpořen i vrchností v osobě Kašpara Benedikta Ledebura, jehož rod získal Černochoch v roce 1673.²¹ Základní kámen ke stavbě byl položen v roce 1774, avšak o jejím průběhu informování nejsme.²² Z písemných pramenů se pouze dovídáme tolik, že v roce 1777 byly osazeny zvony²³ z roku 1505, 1567, 1758, 1772,²⁴ které byly získány z Peruce, kam naopak byly přemístěny zvony z Černochova. Jednalo se o dvojici zvonů z roku 1544/1553 a 1695²⁵ umístěných patrně ve shora zmiňované zvonici, která byla zřejmě vystavěna pro starší zvon, neboť v současné zvonové stolici jsou druhotně využity dubové trámy datované na přelom let 1542/1543.²⁶ A v roce 1779 je uváděno, že byl od základu postaven kostel, věž, kostnice, hřbitov i ohradní zeď.²⁷

Z dochovaného stavu je zřejmé, že oproti vyhotoveným plánům došlo k dílčím úpravám²⁸ a zejména k zachování části středověkého presbytáře využitého jako sakristie, k čemuž bylo patrně přistoupeno s ohledem na snížení celkových nákladů stavby. Avšak ani rok 1779 nelze považovat za rok ukončení stavby.²⁹ Vyplývá to z provedeného dendrochronologického průzkumu dřevěných konstrukcí kostela, který jako datum skácení dřeva použitého na trámy krovu nad lodí, presbytářem a sakristií stanovil přelom let 1786/87. To je celých 12 let poté, co bylo káceno dřevo použité na věži stavěné tedy hned po položení základního kamene. Toto zjištění podporuje i záznam o výdaji na zastřešení kostela ve stavební knize z roku 1787 a teprve roku 1789 byla zhotovena tumba k oltáři a o rok později byl kostel vydlážděn, zřízena kazatelna a probourán samostatný vstup do sakristie.³⁰

Dvanáctiletý rozestup mezi výstavbou věže a zastřešením zbývajících částí kostela může znamenat, že kostel byl po tu dobu ponechán v rozestavěném

¹⁹ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 11, inv. č. 58.

²⁰ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 11, inv. č. 60.

²¹ August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze království českého, 8. díl*, Praha 1923, s. 228.

²² SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 1, s. 288–289.

²³ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 1, s. 290.

²⁴ V kostele se dodnes dochovaly pouze oba nejstarší zvony, zbylé dva byly zrekvírovány. Rozměry a přepisy nápisů otištěny v B. MATĚJKA, *Soupis památek, sv. II*, s. 8–9 a F. ŠTĚDRÝ, *Farní osada Perucká*, s. 166–167. Datace nejstaršího ze zvonů však není jistá, neboť se na něm nachází nápis s nejednoznačně interpretovatelnou datací „ANNO/DOMINI/MILLESIMO/CCCC/DV“, kterou čte Fr. Štědrý jako 1505.

²⁵ Rozměry a přepisy nápisů otištěny v B. MATĚJKA, *Soupis památek, sv. II*, s. 52–53. U staršího ze zvonů jsou uváděny dvě datace, z nichž rok 1553 je výslovně uváděn jako rok slití zvonu, avšak rok 1544 nápadně koresponduje s níže uvedenou datací trámů zvonové stolice.

²⁶ Veškeré uvedené dendrochronologické datování a odběr vzorků provedl v roce 2019 Ing. Tomáš Kyncl. Analogickou situaci, kdy byly ze starší zvonice přemístěny do nově vystavěné věže nejenom zvony, ale i trámy, můžeme nalézt v kostele v Radíčevsi.

²⁷ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 12, inv. č. 60.

²⁸ Oproti plánu nebyl realizován severní vstup lodi, s čímž může souviset přeřesení přízemí věže na otevřenou předsíň, změněny byly i střechy. Další změny drobnějšího rázu popisují Martin EBEL – Jaroslava MENDELOVÁ – Pavel VLČEK, *Josef Jäger – kopiář*, Praha 1998, s. 22.

²⁹ Ten uvádějí: B. MATĚJKA, *Soupis památek, sv. II*, s. 7; Z. WIRTH, *Umělecké památky Čech*, s. 85; E. POCHE, *Umělecké památky Čech 1*, s. 185; M. EBEL – J. MENDELOVÁ – P. VLČEK, *Josef Jäger – kopiář*, s. 22.

³⁰ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 12, inv. č. 60.

stavu, nebo pravděpodobněji, že se výstavba rozpadla do více etap. To má však významný dopad na úvahy o podobě středověkého předchůdce, neboť v takovém případě můžeme předpokládat, že věž byla ještě přistavována ke gotické lodi a fixuje tak její západní ukončení. Tomu předpokladu odpovídá i vstup z věže do krovu nad lodí, kam se obrací jeho omítková úprava shodná s ostatními zvukovými otvory a dokládá, že minimálně před přístavbou krovu lodi se jednalo rovněž o zvukový otvor. Uvažované západní ukončení středověké lodi nepřímo podporuje i domněnku o delším presbytáři, neboť pouze v takovém případě by loď dosahovala obvyklých proporčních rozměrů.³¹ V opačném případě by kostel nabýval málo pravděpodobného půdorysu kombinujícího dva disproporční celky, tedy příliš protaženou loď s krátkým a širokým presbytářem. V neposlední řadě hypotézu o delším presbytáři podporuje archivními prameny doložená výstavba sakristie na konci 17. století, jejíž vstup z gotického presbytáře by nutně musel zanechat jasně viditelné stopy na středověkých nástěnných malbách. Ty jsou však kompletně dochovány, a nabízí se proto vysvětlení, že vstup byl situován na úrovni nedochovaného západního klenebního pole. Nástěnné malby zároveň uvedený předpoklad částečně oslabují, neboť dochovaná část gotického presbytáře obsahuje uzavřený svatováclavský cyklus, na který by nutně musely v uvažovaném západním poli navazovat další malby, patrně již bez vazby na sv. Václava. Takové analogie však postrádáme.

Otázky delšího presbytáře bude moci vyřešit patrně jen případný nález plánu kostela pořízený před jeho zásadní pozdně barokní přestavbou, či budoucí archeologický průzkum, který se kostela ani jeho blízkého okolí zatím nedotkl. Ten by mohl případně zjistit i dnes neověřitelnou možnost starší stavby, jejíž existence byla předpokládána na základě nálezu olověné destičky s písmeny „MCV“ interpretovanými jako letopočet 1105. K jejímu objevu mělo dojít v průběhu výstavby v roce 1774.³² Podle charakteru a místa nálezu se však zdá, že nešlo o nápis s letopočtem, ale o tzv. základovou obětinu, tj. jeden ze čtyř základních kamenů s olověnou plaketou se symbolem a pravděpodobně i zkráceným jménem jednoho ze čtyř evangelistů, v tomto případě sv. Marka (MARCVS). Ukládání obdobných obětín do základů středověkých sakrálních staveb u nás bylo obvyklé přibližně od 13. století.³³

Kostel se až do současnosti dochoval v podobě, jakou mu vtiskla přestavba z 80. let 18. století, a to bez zásadních mladších úprav. V následujících dvou stech letech³⁴ jsou pramenně doloženy pouze menší či větší udržovací práce, doprovázené například v roce 1914 realizací zasklení oken lodí³⁵ a v roce 1927 opravou omítek spojenou s novým nátěrem.³⁶ Stav kostela na konci 19. století

³¹ Identických například s lodí kostela ve Smolnici.

³² F. ŠTĚDRÝ, *Farní osada Perucká*, 166–167.

³³ Petr SOMMER, *Základová obětina ze sázavského kláštera*, in: In memoriam Jan Rulf, Praha 2000, s. 370–375; TÝŽ, *Základová obětina z mochovského kostela*, in: Regnum Bohemiae et Sacrum Romanum Imperium. Sborník k počtě Jiřího Kuthana, České Budějovice 2005, s. 493–496.

³⁴ Mezi lety 1798 až 1814 drželi perucké panství včetně Černochova po Ledeburech Kinští, které až do roku 1945 vystřídali děčínští Thun-Hohensteinové.

³⁵ SOA v Litoměřicích, pobočka Děčín, Velkostatek Peruc, karton č. 81, inv. č. 145, účet z 10. 5. 1914.

³⁶ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 2, f. 173v.

zachycuje zaměření jeho půdorysu a pohledu od jihu, kde se autor dopustil pouze té chyby, že v západních polích presbytáře zakreslil hrotité okenní otvory, které zde vzhledem k existenci nástěnných maleb nikdy neexistovaly.³⁷ V roce 1973 došlo patrně k opravě kostela, snad jeho fasád, jak můžeme soudit z letopočtu umístěného na severní fasádě druhého patra věže.

³⁷ SOA v Litoměřicích, pobočka Děčín, Velkostatek Peruc, netříděné plány.

Celkový pohled od jihovýchodu. Foto: Kateřina Neumannová 2016.

Presbytář v pohledu od jihovýchodu. Foto: Kateřina Neumannová 2016.

Jižní průčelí presbytáře v pohledu od jihu. Foto: Jaroslav Skopec 2012.

Detail jižního opěráku presbytáře v pohledu od jihozápadu. Foto: Jaroslav Skopec 2011.

Detail jižního okenního otvoru presbytáře v pohledu od jihu. Foto: Jaroslav Skopec 2011.

Detail jihovýchodního okenního otvoru presbytáře v pohledu od jihovýchodu. Foto: Jaroslav Skopec 2011.

Detail východního okenního otvoru presbytáře v pohledu od východu. Foto: Jaroslav Skopec 2011.

Detail severovýchodního okenního otvoru presbytáře v pohledu od severovýchodu. Foto: Jaroslav Skopec 2011.

Detail severního pole presbytáře v pohledu od severu. Foto: Jaroslav Skopec 2011.

Celkový pohled od severovýchodu. Foto: Jaroslav Skopec 2011.

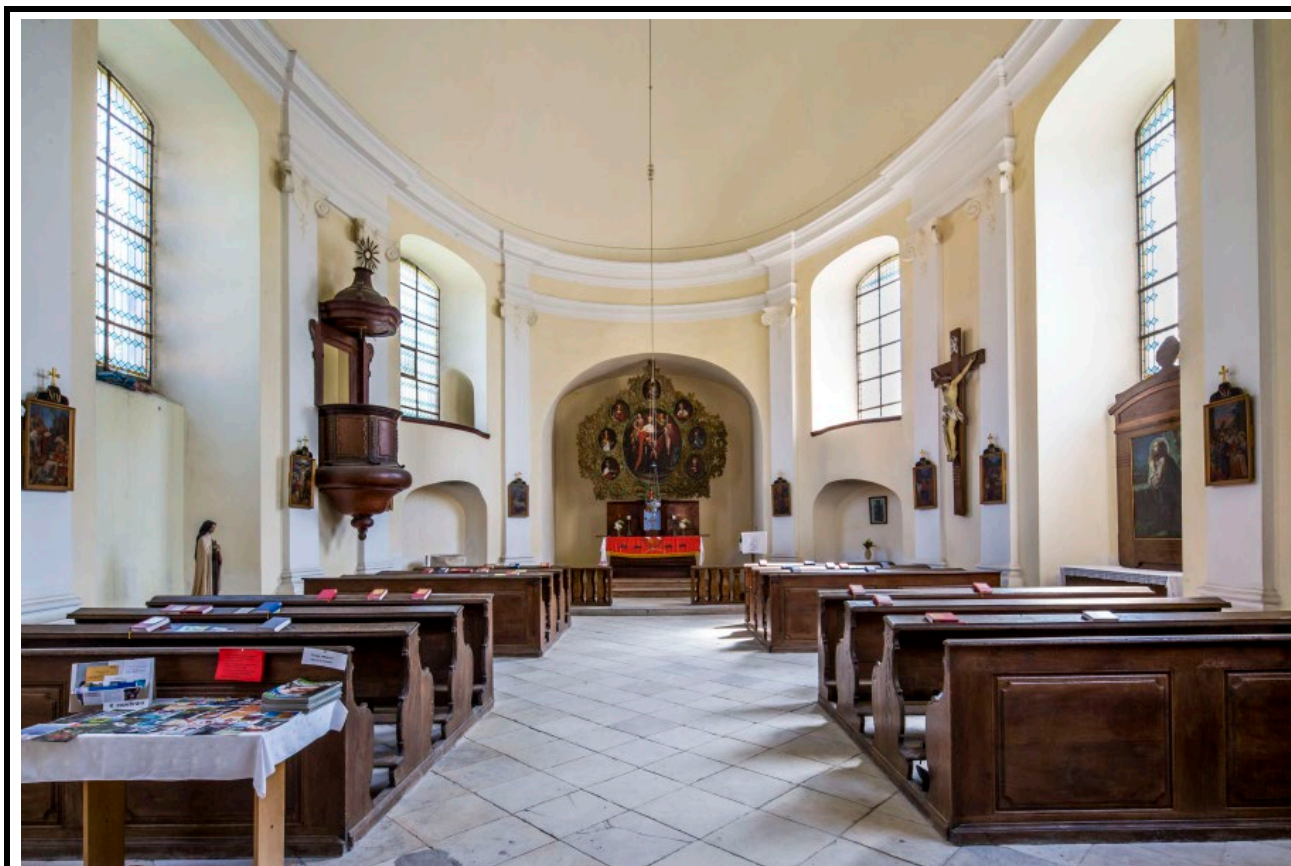
Severní průčelí lodi a věže v pohledu od severozápadu. Foto: Jaroslav Skopec 2011.

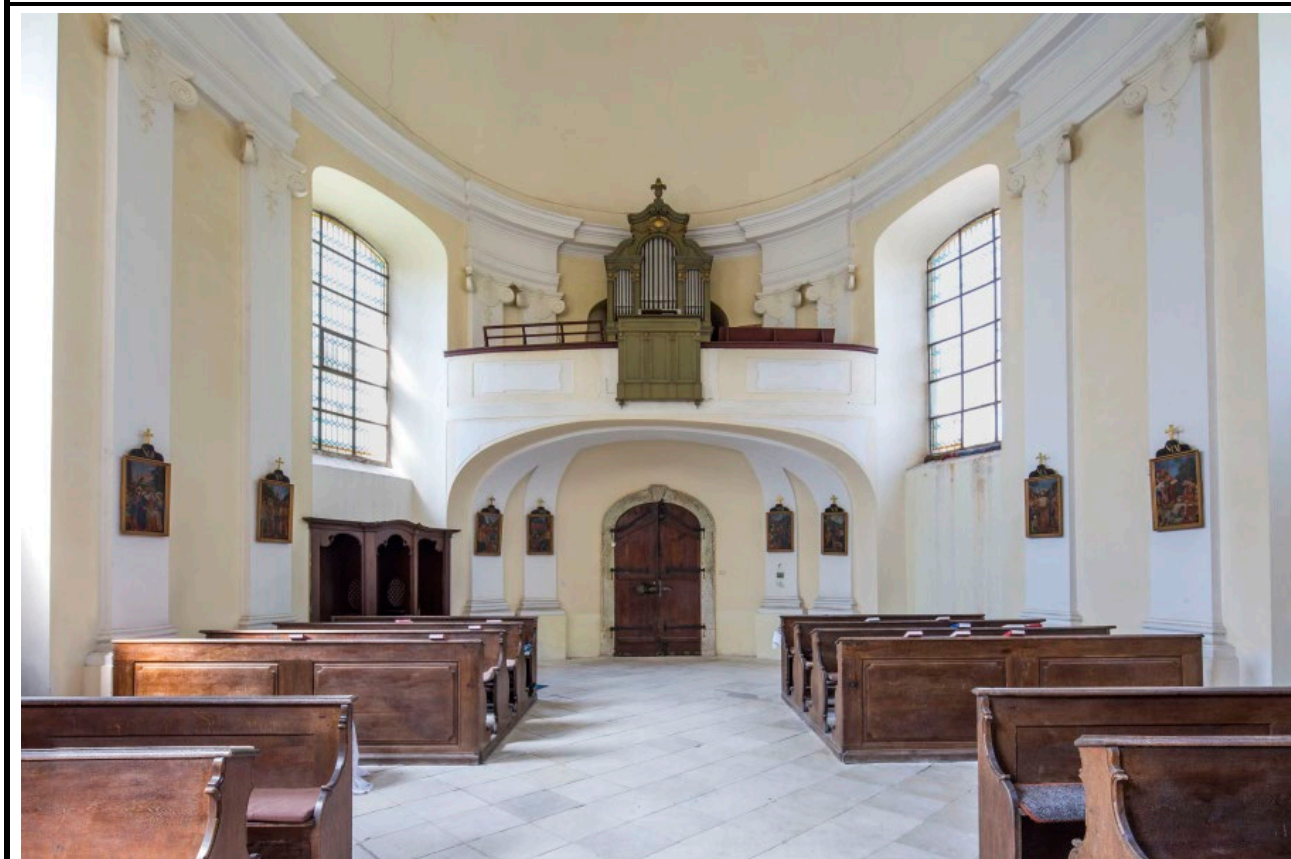
Detail korunní římsy lodi v pohledu od severu. Foto: Jaroslav Skopec 2011.

Západní věž v pohledu od severovýchodu. Foto: Jaroslav Skopec 2011.

Interiér lodi v pohledu od západu. Foto: Marta Pavlíková 2019.

Interiér lodi v pohledu od východu. Foto: Marta Pavlíková 2019.

Detail křtitelnice umístěné v lodi v pohledu od jihu. Foto: Marta Pavlíková 2019.

Interiér presbytáře v pohledu od západu. Foto: Marta Pavlíková 2019.

Interiér presbytáře v pohledu od východu. Foto: Marta Pavlíková 2019.

Interiér presbytáře v pohledu od jihu. Foto: Kateřina Neumannová 2016.

Interiér presbytáře v pohledu od severu. Foto: Kateřina Neumannová 2016.

Severozápadní pole presbytáře v pohledu od jihu. Foto: Kateřina Neumannová 2016.

Severovýchodní pole presbytáře v pohledu od západu. Foto: Kateřina Neumannová 2016.

Východní pole presbytáře v pohledu od severozápadu. Foto: Kateřina Neumannová 2016.

Jihovýchodní pole presbytáře v pohledu od západu. Foto: Kateřina Neumannová 2016.

Jihozápadní pole presbytáře v pohledu od severu. Foto: Kateřina Neumannová 2016.

Jižní okenní otvor presbytáře v pohledu od severu. Foto: Jaroslav Skopec 2011.

Detail východního svorníku. Foto: Marta Pavlíková 2019.

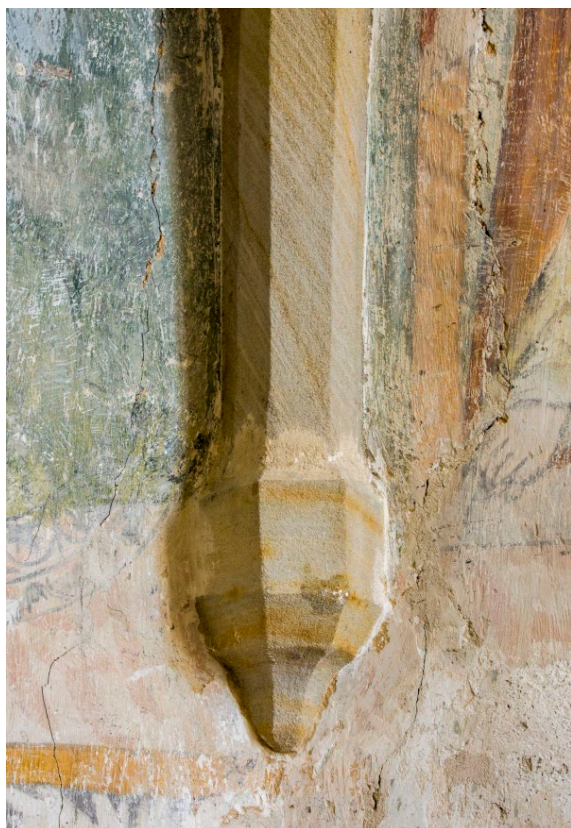
Detail západního svorníku. Foto: Marta Pavlíková 2019.

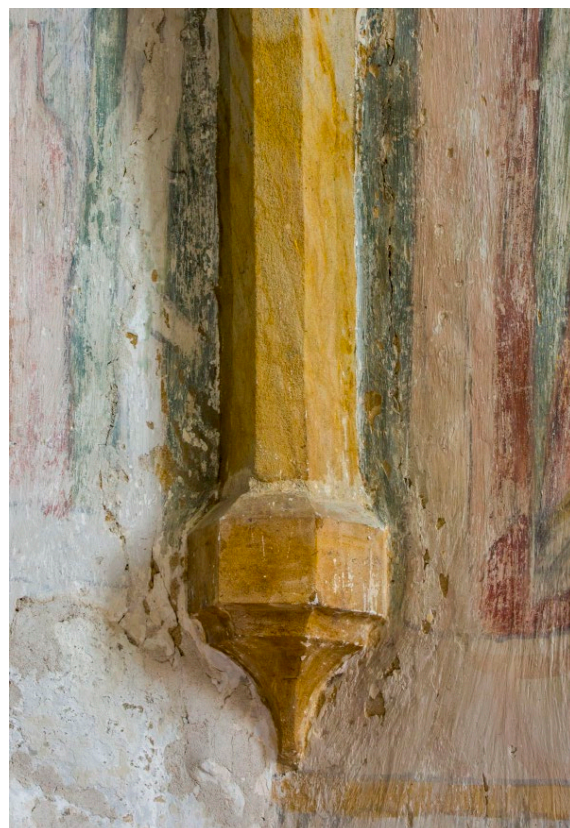
Detail severní konzoly presbytáře v pohledu od jihu.
Foto: Marta Pavlíková 2019.

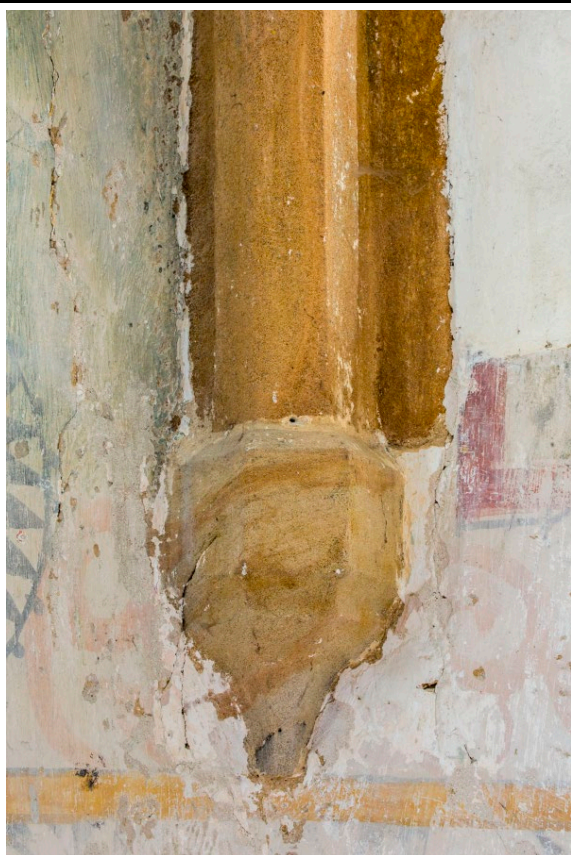
Detail severovýchodní konzoly presbytáře v pohledu od jihozápadu. Foto: Marta Pavlíková 2019.

Detail východoseverovýchodní konzoly presbytáře v pohledu od západu. Foto: Marta Pavlíková 2019.

Detail východojihoovýchodní konzoly presbytáře v pohledu od západu. Foto: Marta Pavlíková 2019.

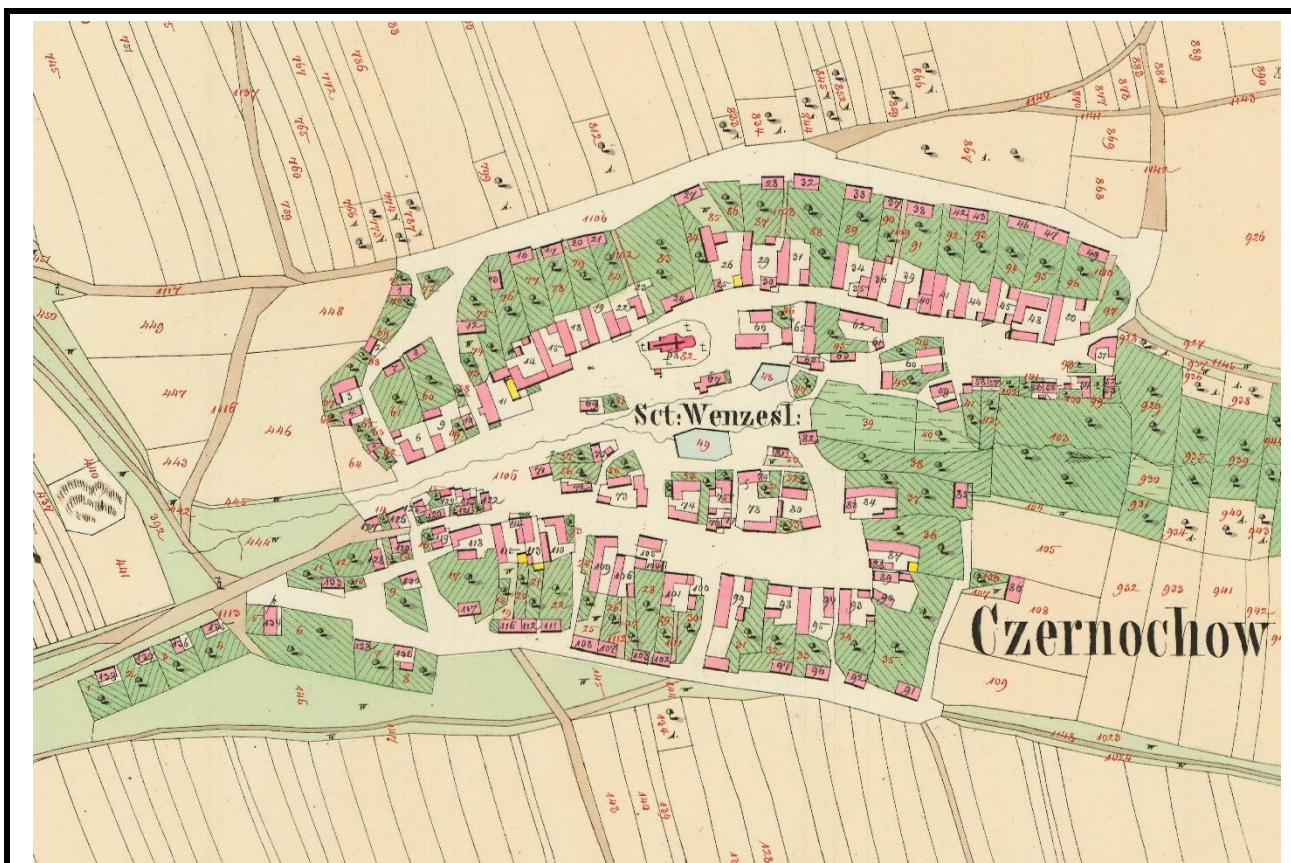
Detail jihovýchodní konzoly presbytáře v pohledu od severozápadu. Foto: Marta Pavlíková 2019.

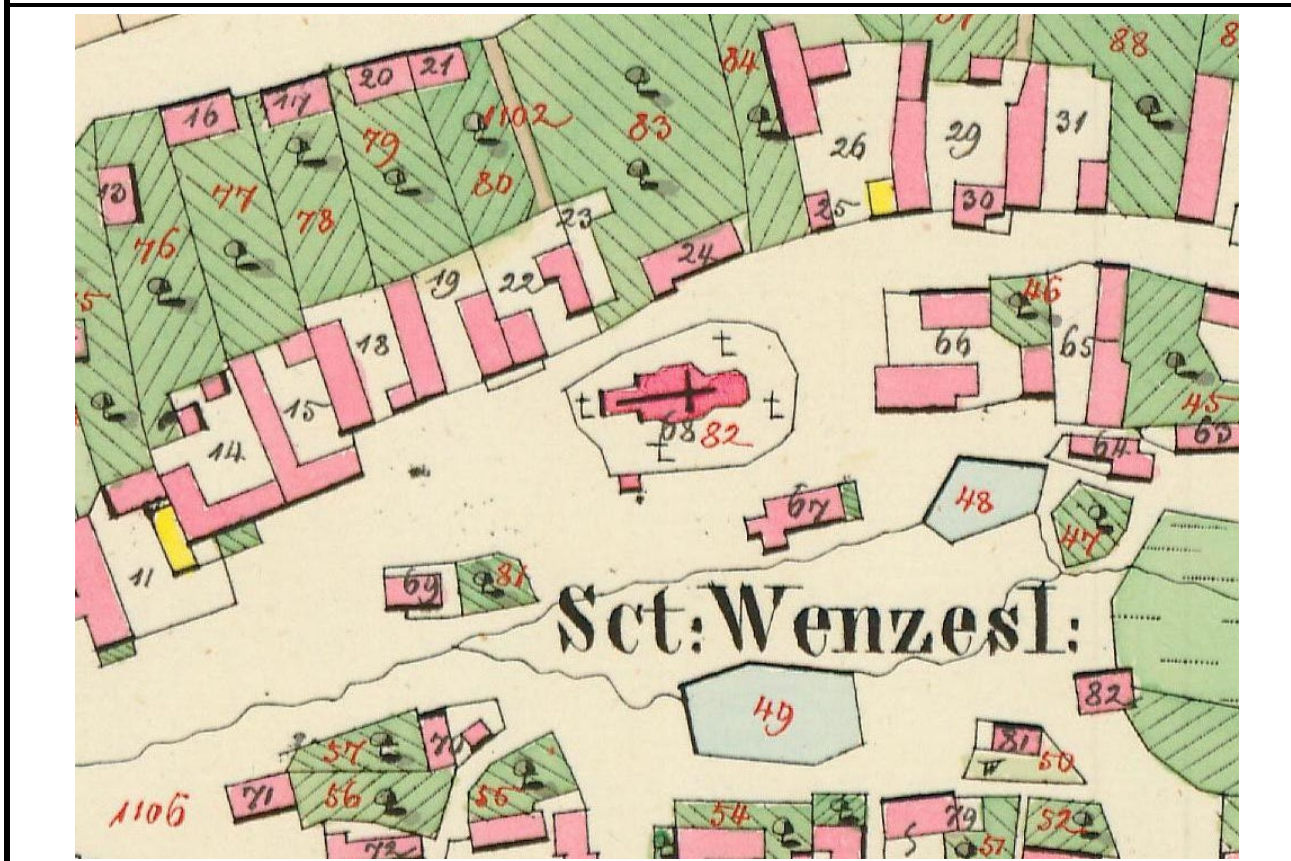
Detail jižní konzoly presbytáře v pohledu od severu. Foto: Marta Pavlíková 2019.

Detail severozápadní konzoly presbytáře v pohledu od jihovýchodu. Foto: Marta Pavlíková 2019.

Černochof na císařském otisku mapy stabilního katastru Čech z roku 1840.

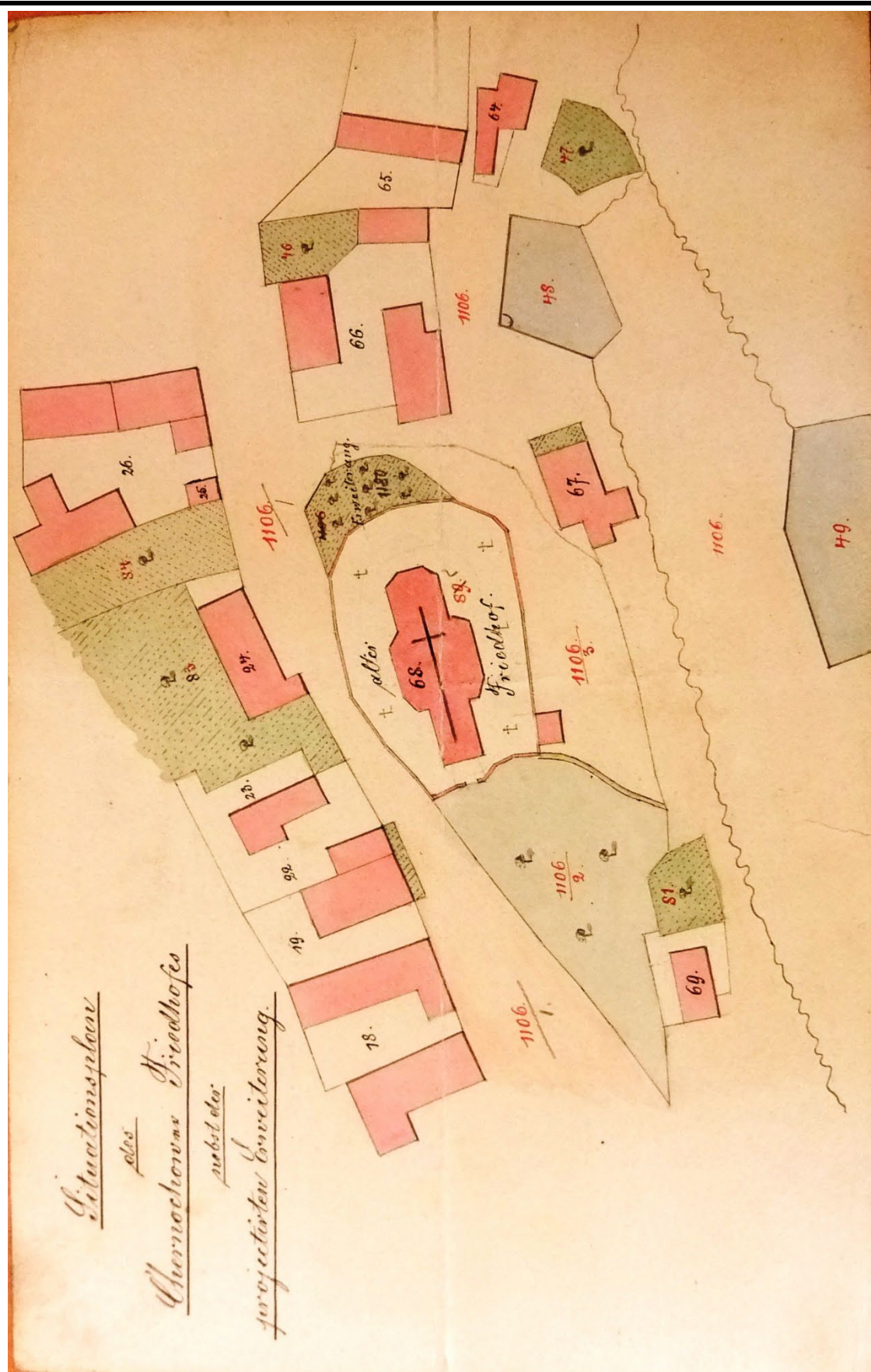
Detail kostela na císařském otisku mapy stabilního katastru Čech z roku 1840.

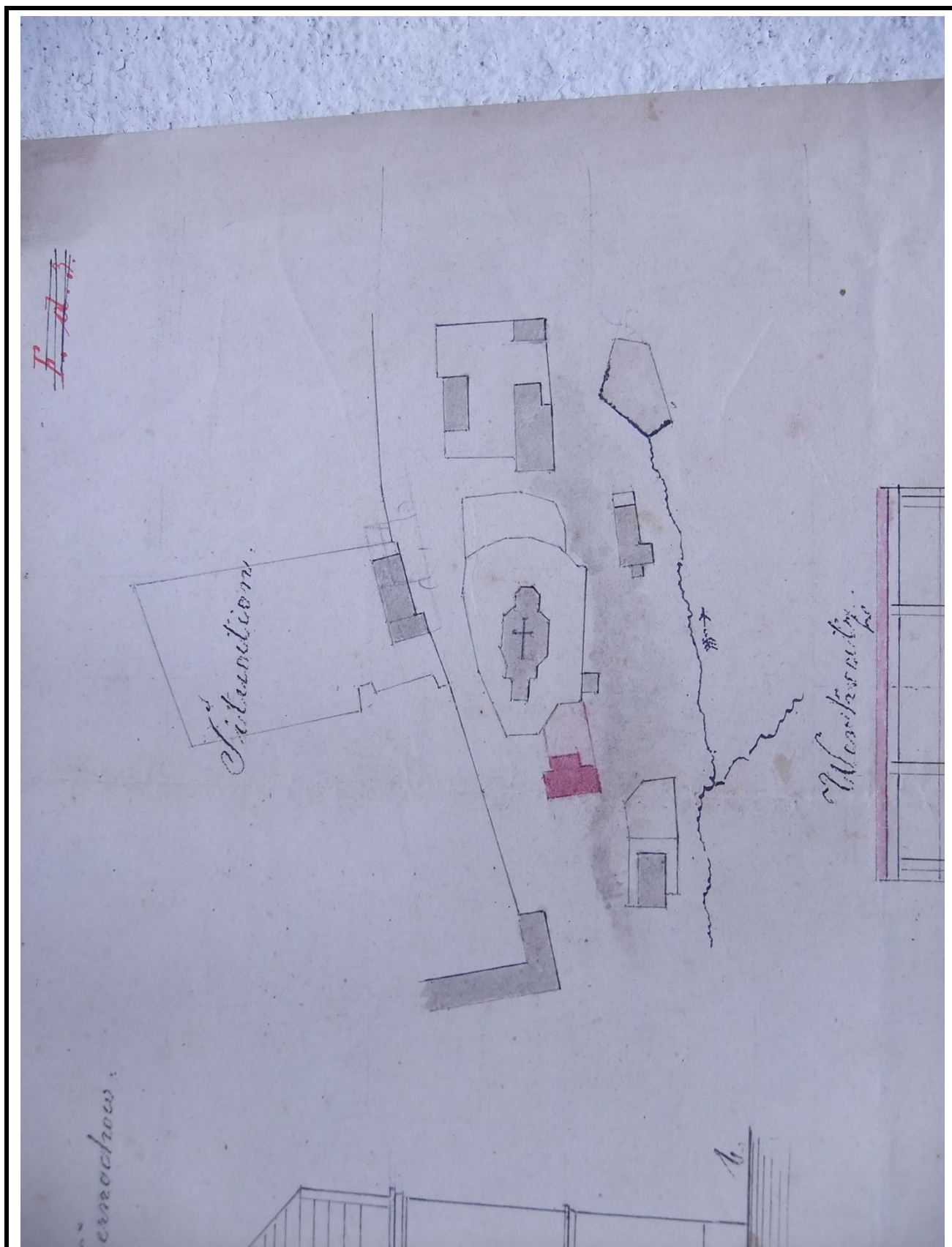
Černochoy na originální mapě stabilního katastru Čech z roku 1840.

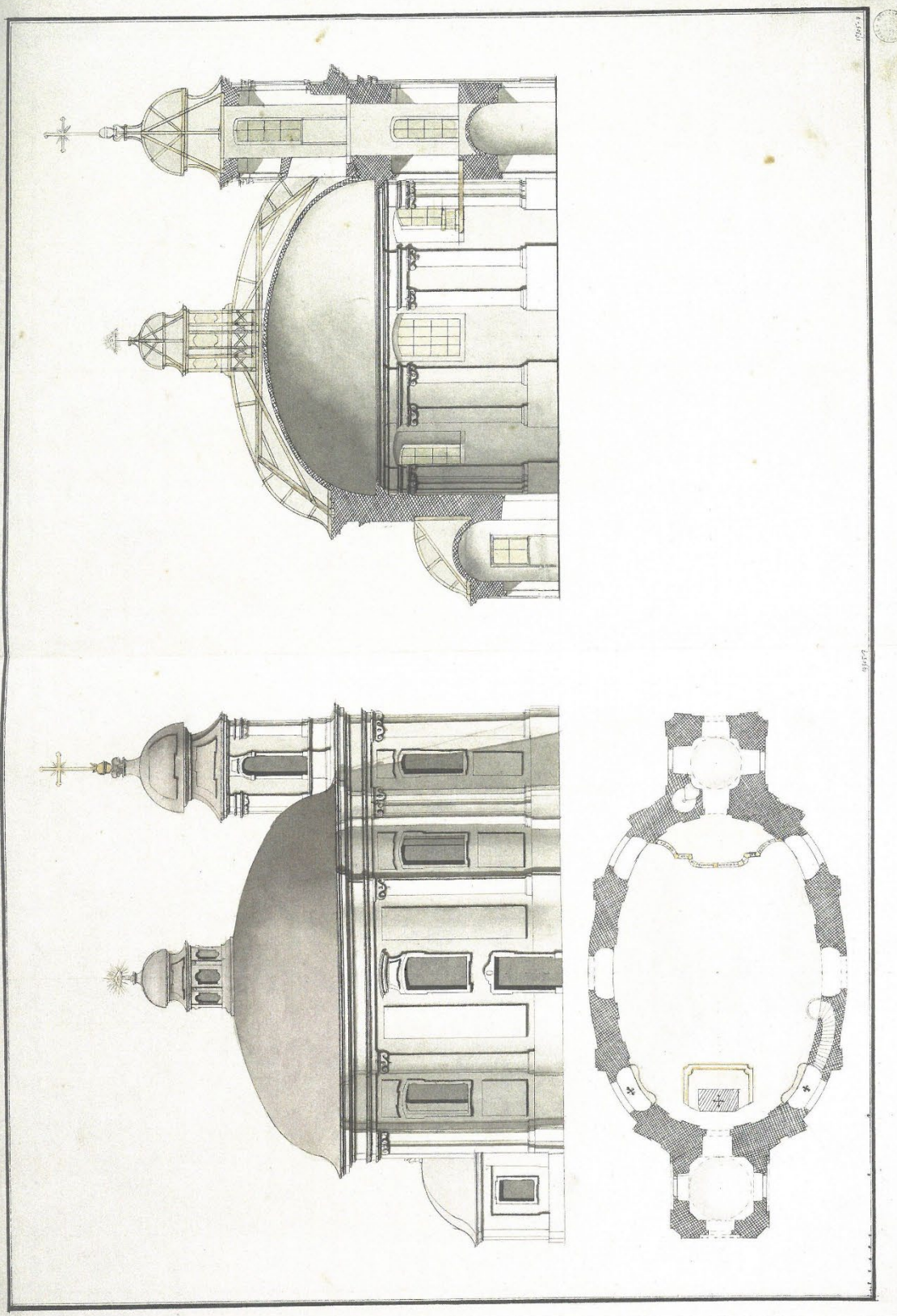
Detail kostela na originální mapě stabilního katastru Čech z roku 1840.

Projekt rozšíření hřbitova, kolem 1900, (SOKA Louny, OÚ Louny I, karta č. 153)

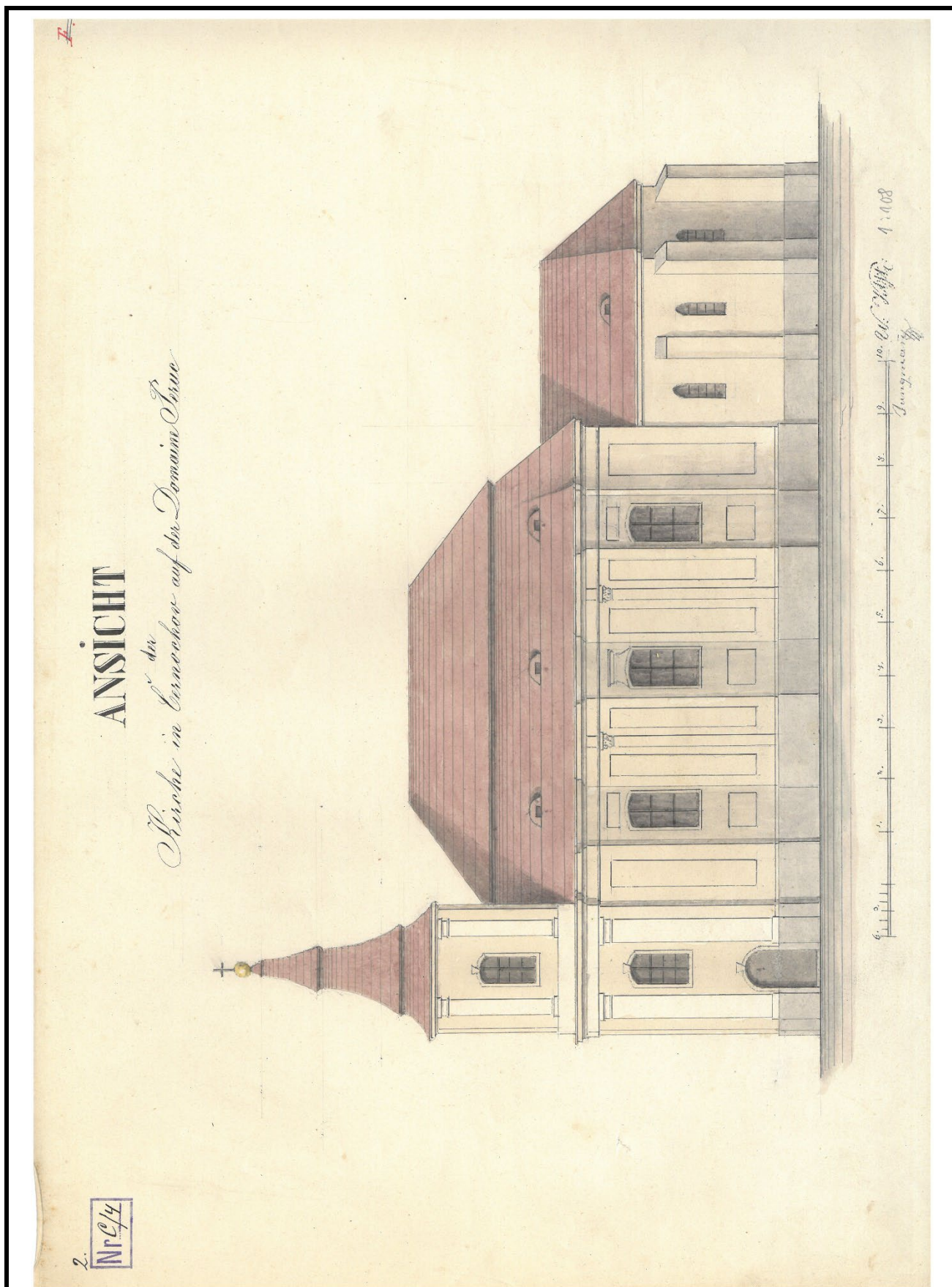

Situační plán kostela a okolí s vyznačenou výstavbou nové školní budovy, Baumgartner, 1870 (SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, netříděné plány Vs Peruc)

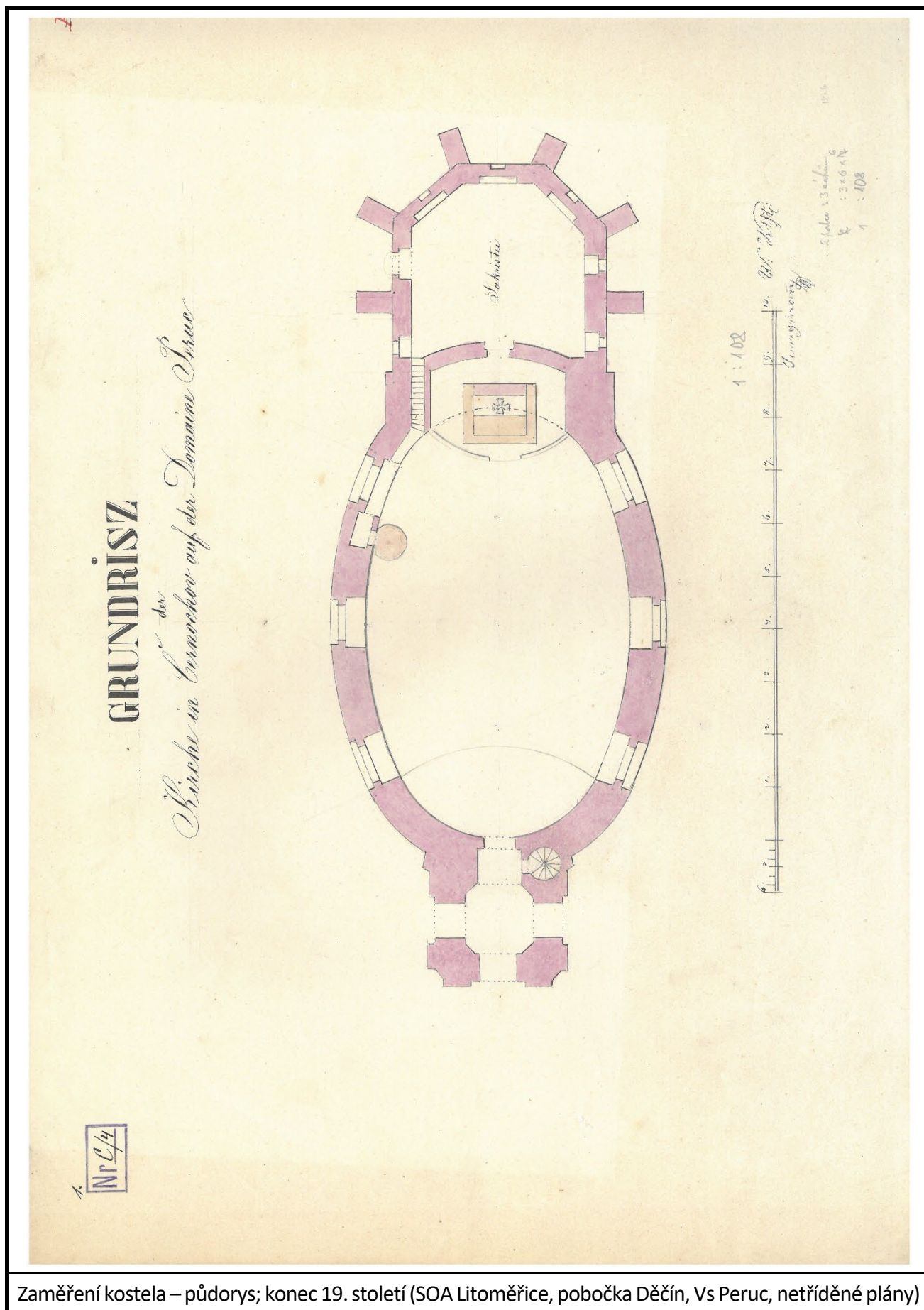

(1-7/9v-10r) 11

Plán stavitele Josefa Jägera z jeho kopiářů (s. 11).

Zaměření kostela – pohled; konec 19. století (SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, netříděné plány)

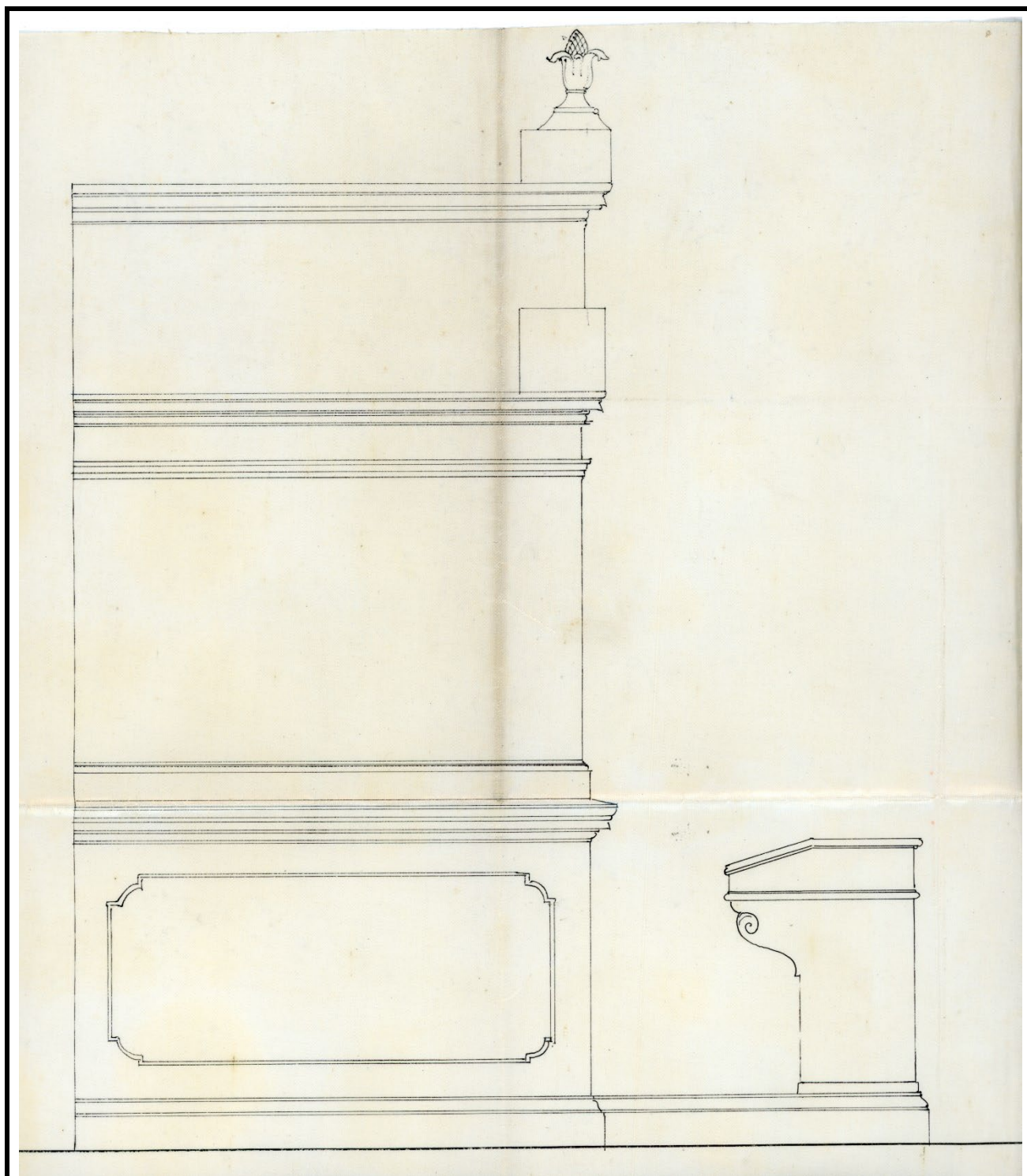
Zaměření kostela – půdorys; konec 19. století (SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, netříděné plány)

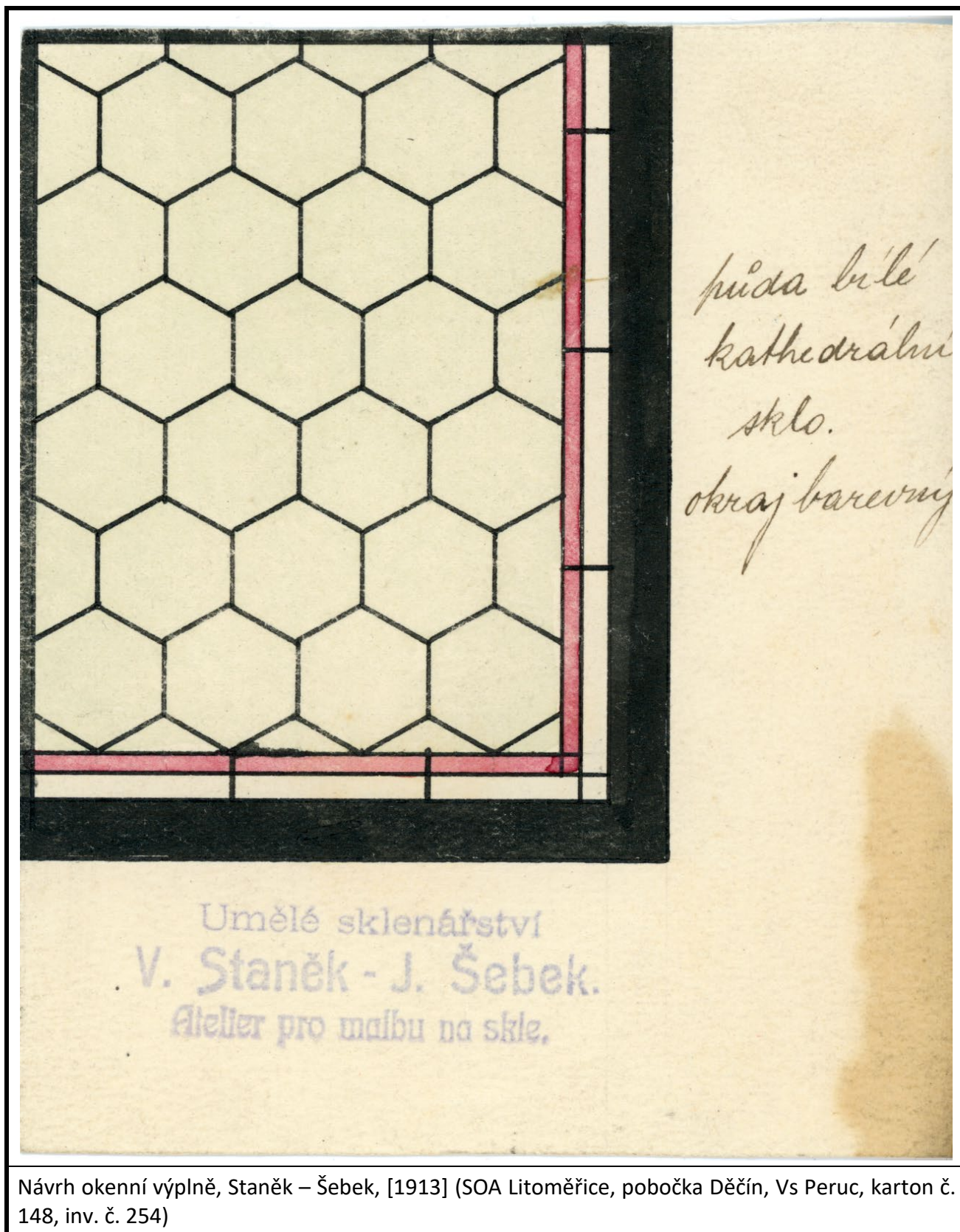
Návrh varhan snad do černochochského kostela, Rejna – Černý, 1900 (SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 148, inv. č. 254)

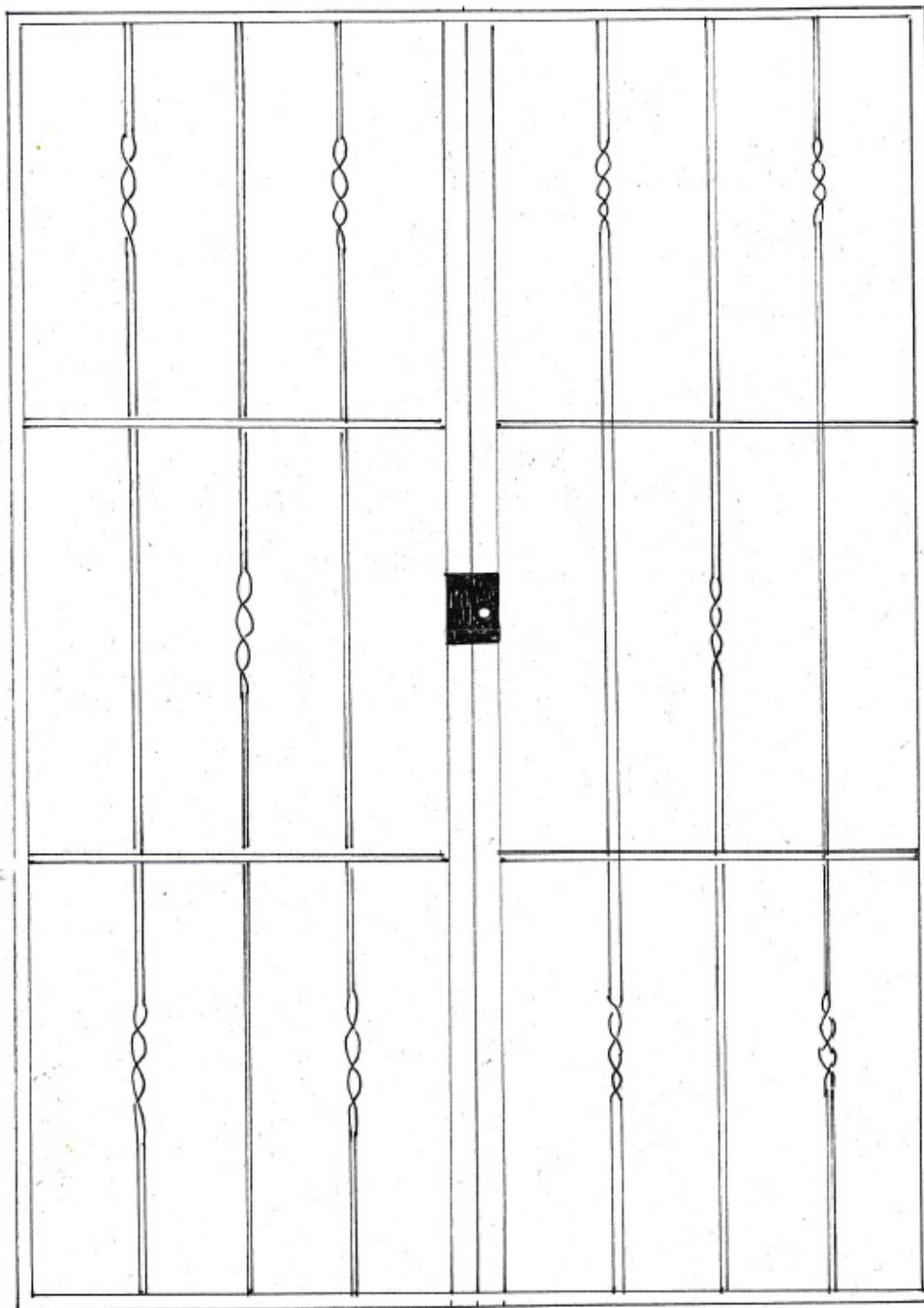

Návrh varhan do černochovského kostela, Rejna – Černý, 1901 (SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 148, inv. č. 254)

Návrh varhan do černochovského kostela, Rejna – Černý, 1901 (SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 148, inv. č. 254)

Návrh mříže u hlavního vstupu a u vstupu do sakristie dle závazného stanoviska z 30. 7. 2007 (NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Minice (LN), kostel sv. Václava)

Presbytář v pohledu od severovýchodu. Foto: 1963, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sig. 8554.

Lod' a presbytář v pohledu od jihuozápadu. Foto: 1976, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sig. 57683.

Lod' a presbytář v pohledu od jihovýchodu. Foto: 1976, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sig. 57684.

Věž v pohledu od jhozápadu. Foto: 1976, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sig. 57685.

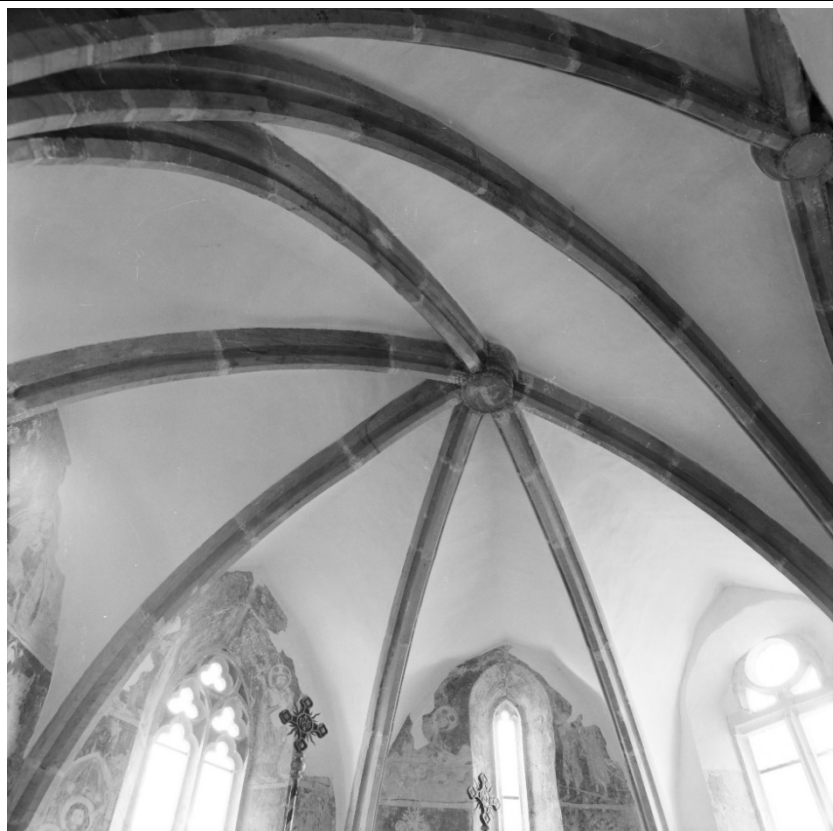
Nástěnné malby v prvním severním poli od západu klenby presbytáře. Foto: 1982, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sig. 67968.

Nástěnné malby v severovýchodním poli klenby presbytáře. Foto: 1982, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sig. 67970.

Nástěnné malby v prvním jižním poli od západu klenby presbytáře. Foto: 1982, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sig. 67973.

Klenba presbytáře v pohledu od severu. Foto: 1982, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sig. 67974.

Celkový pohled od jihu. Foto: 1988, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sig. 94510.

Presbytář v pohledu od jihovýchodu. Foto: 1988, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sig. 94512.

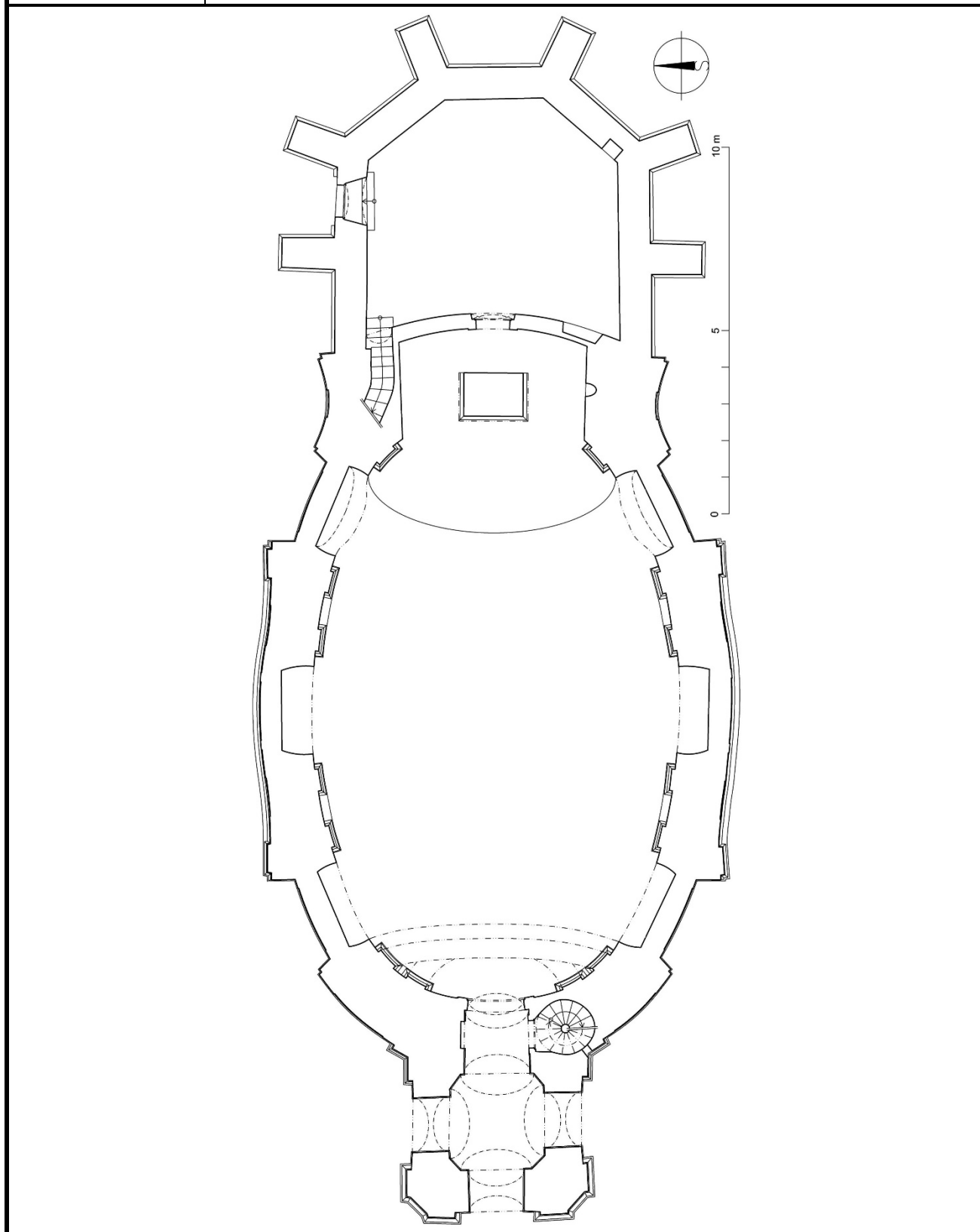

Presbytář v pohledu od severu. Foto: 1988, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sig. 94513.

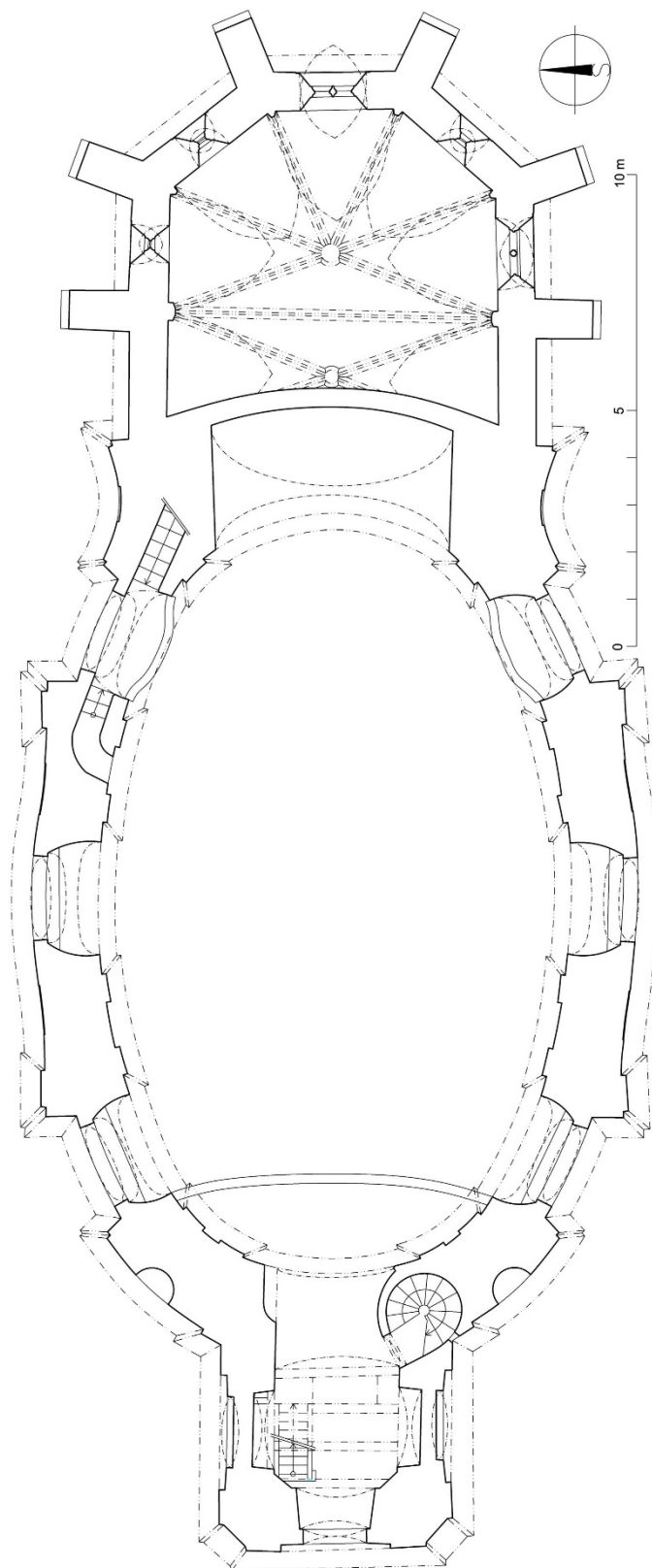

Věž v pohledu od západu. Foto: 1988, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sig. 94514.

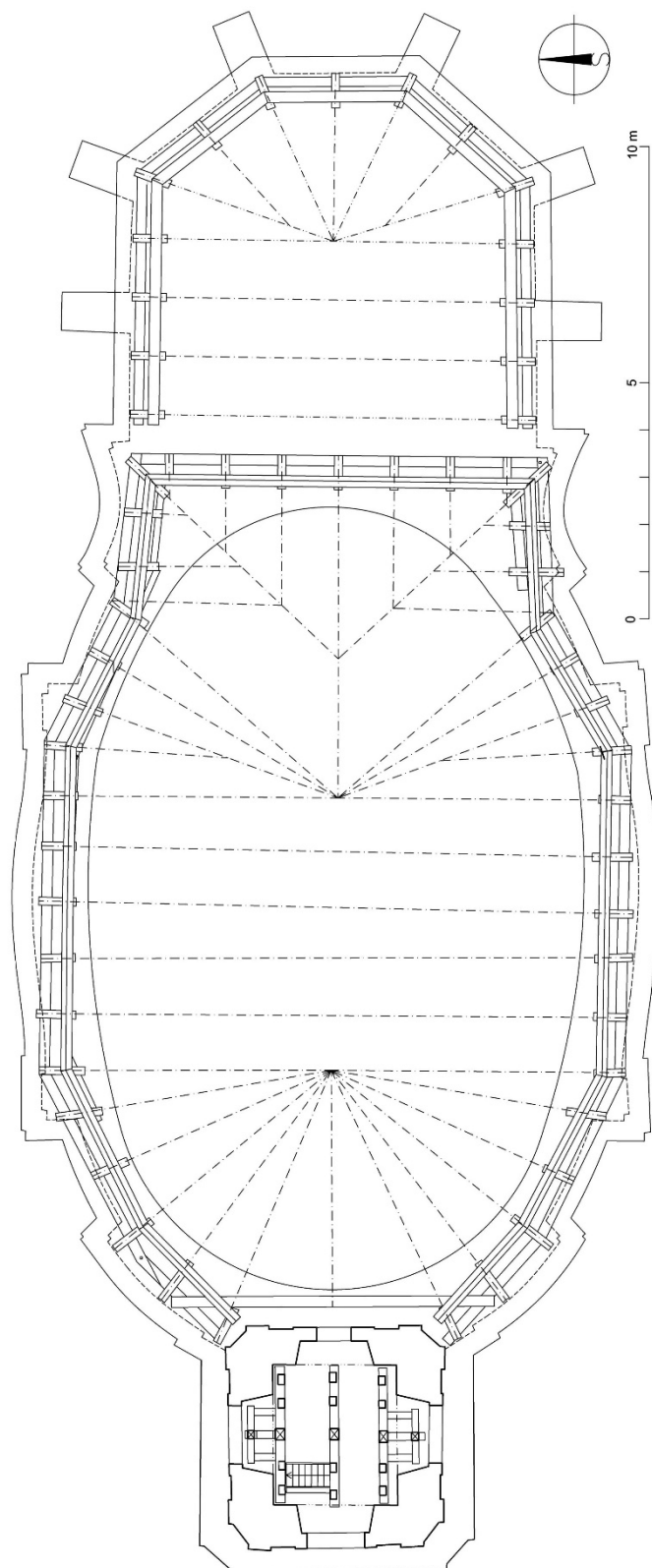
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec, Tomáš Brož	Rok:	2011
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Laserový dálkoměr, skládací metr, teodolit.		
Popis:	Půdorys na úrovni přízemí věže.		

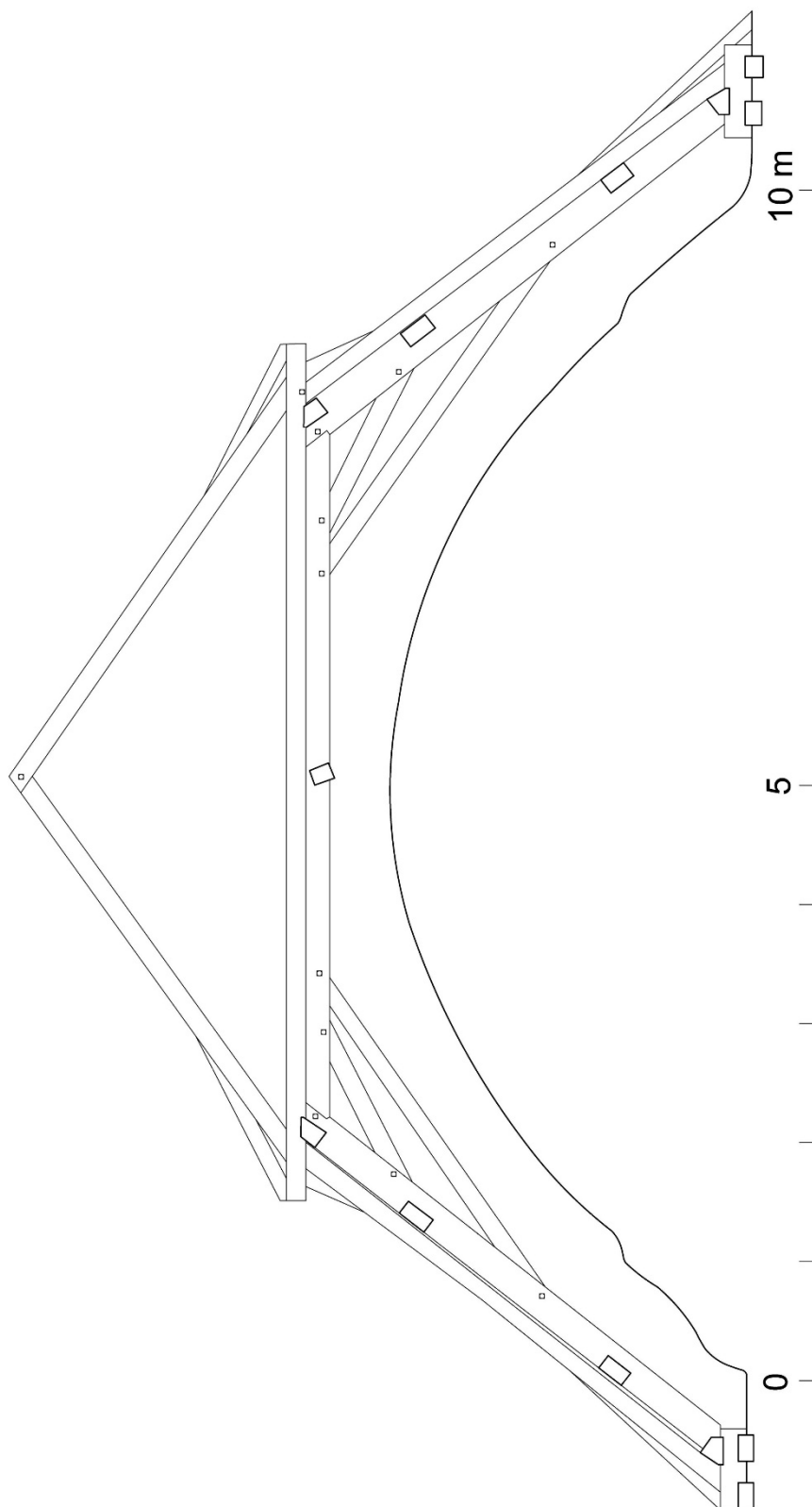
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec, Tomáš Brož	Rok:	2011–2019
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Laserový dálkoměr, skládací metr, teodolit, totální stanice.		
Popis:	Půdorys na úrovni 1. patra věže.		

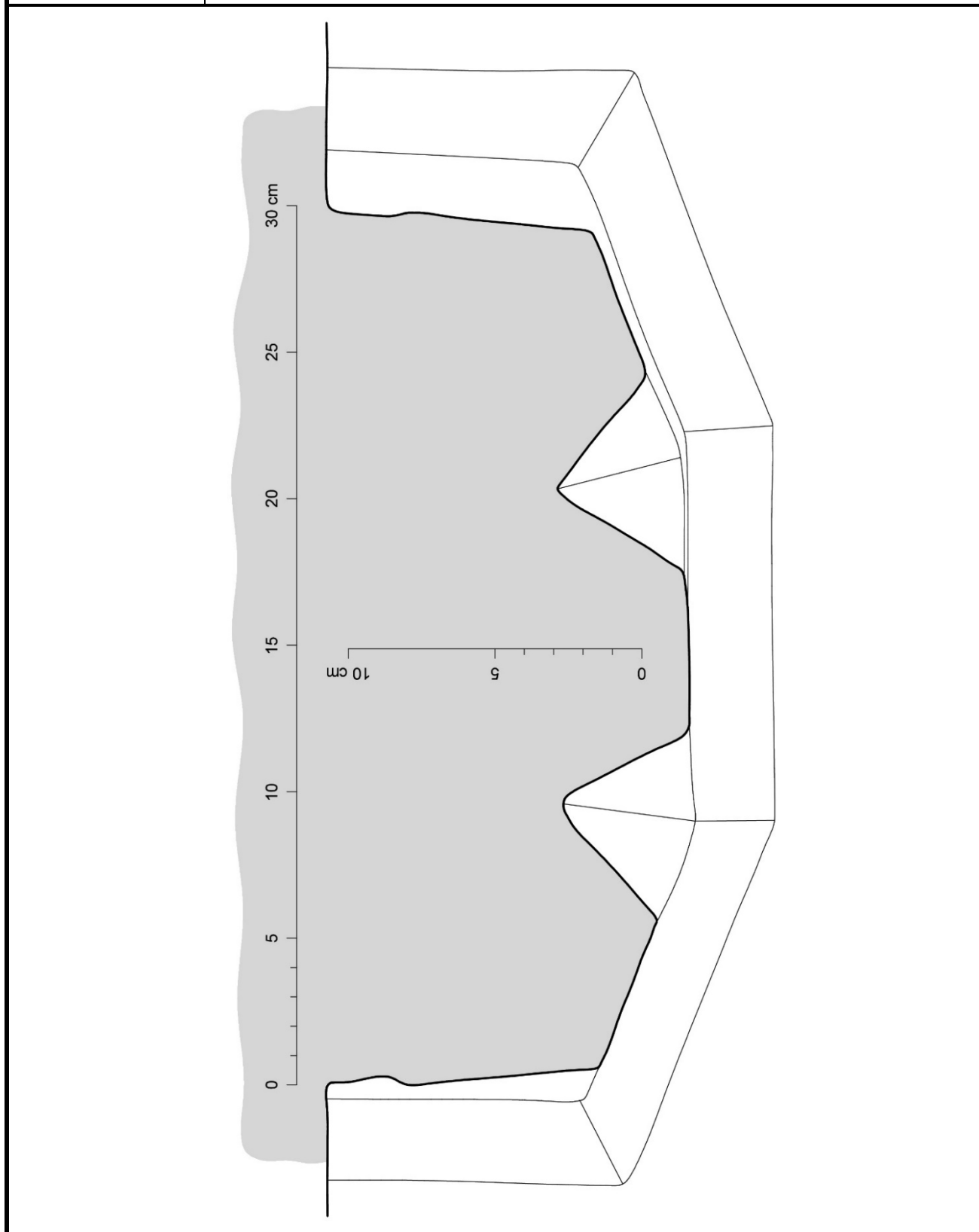
Autor zaměření:	J. Skopec, T. Brož, M. Panáček, D. Otáhal, P. Hasil	Rok:	2011–2019
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Laserový dálkoměr, skládací metr, vícenímková fotogrammetrie.		
Popis:	Půdorys na úrovni 2. patra věže.		

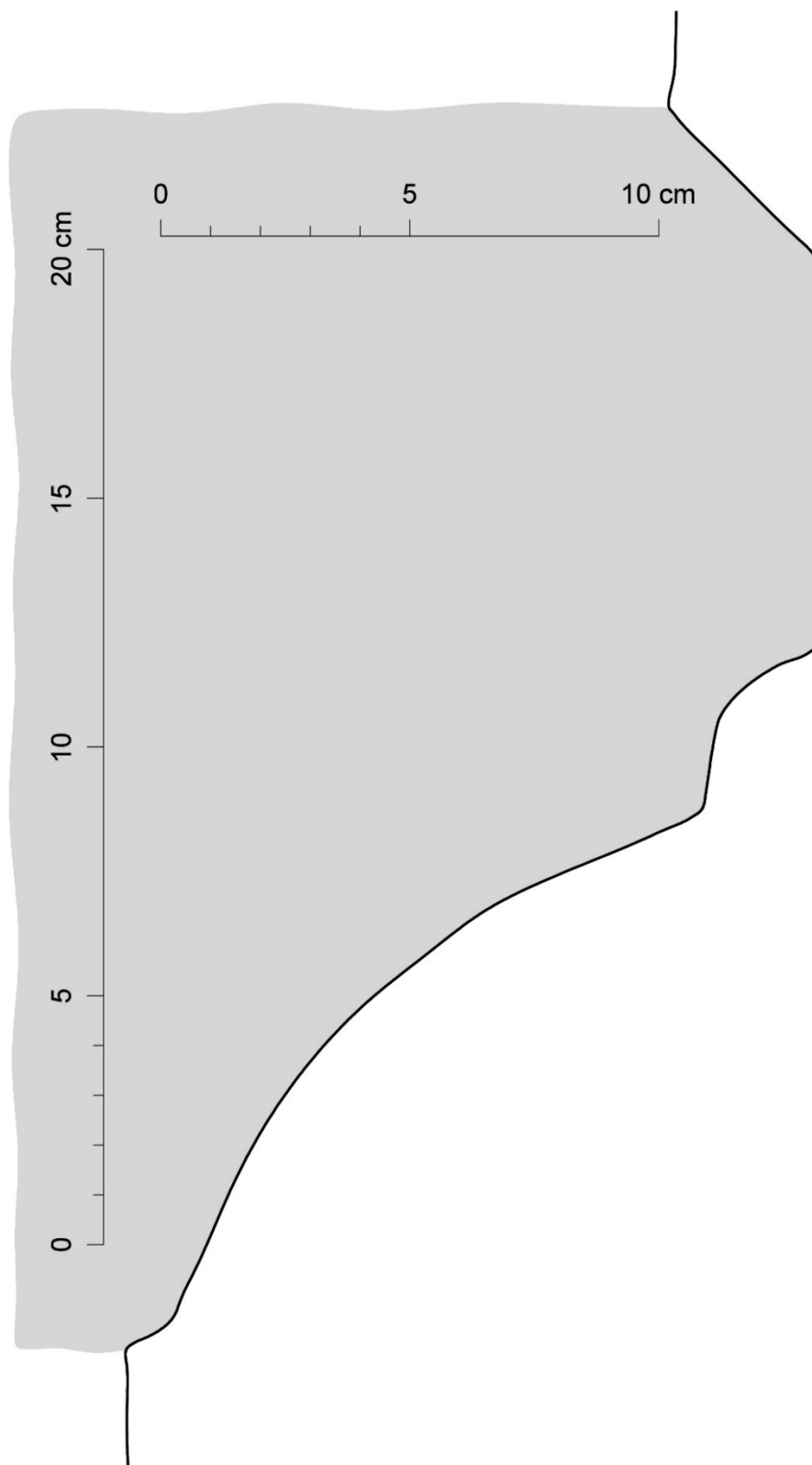
Autor zaměření:	Petr Hasil a David Otáhal	Rok:	2019
Kresba:	Hana Ptáčková	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Laserový dálkoměr, skládací metr, vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	1. plná příčná vazba krovu nad lodí od východu s pohledem k východu.		

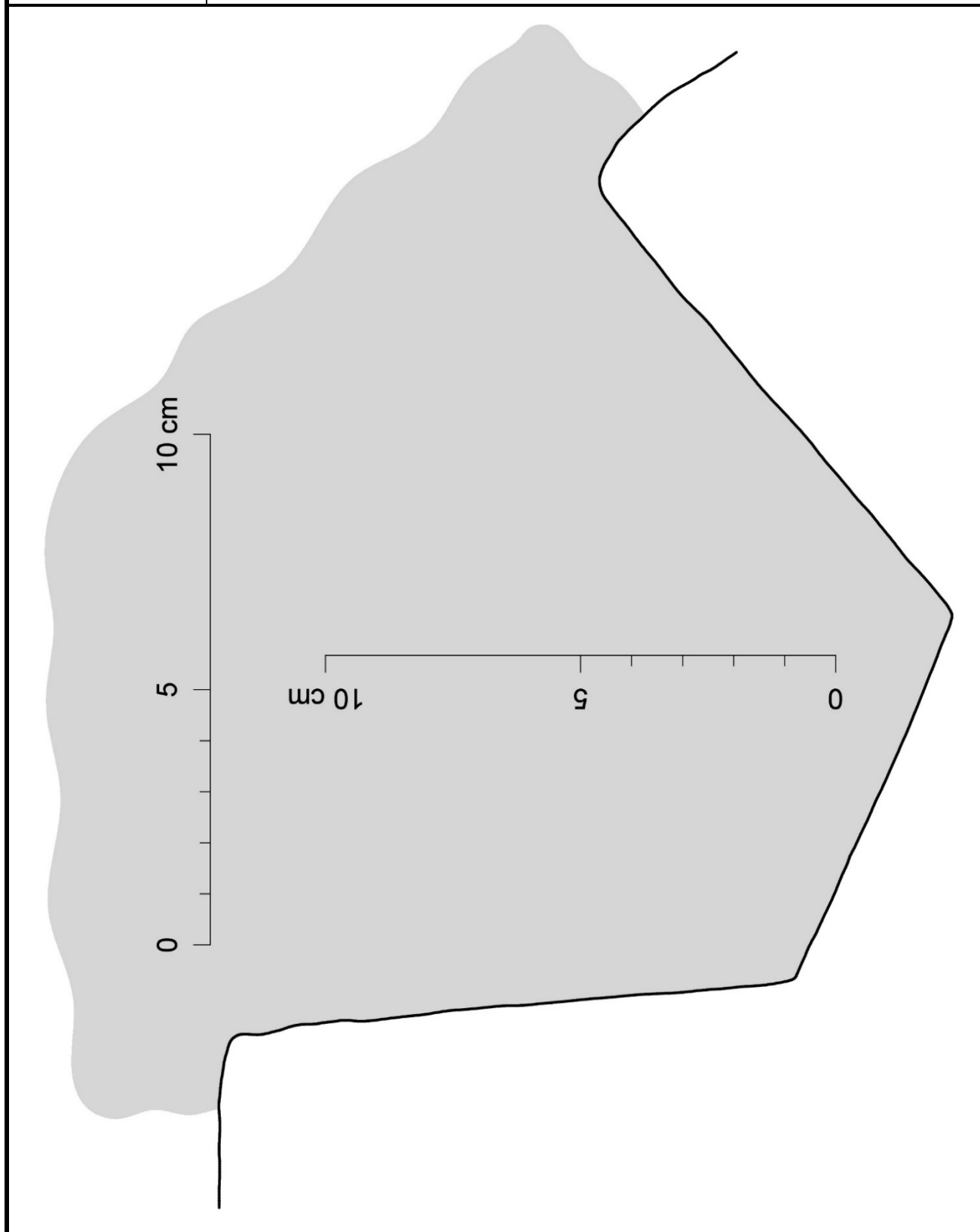
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2019
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Profil klenebního výběhu nad jižní konzolou presbytáře		

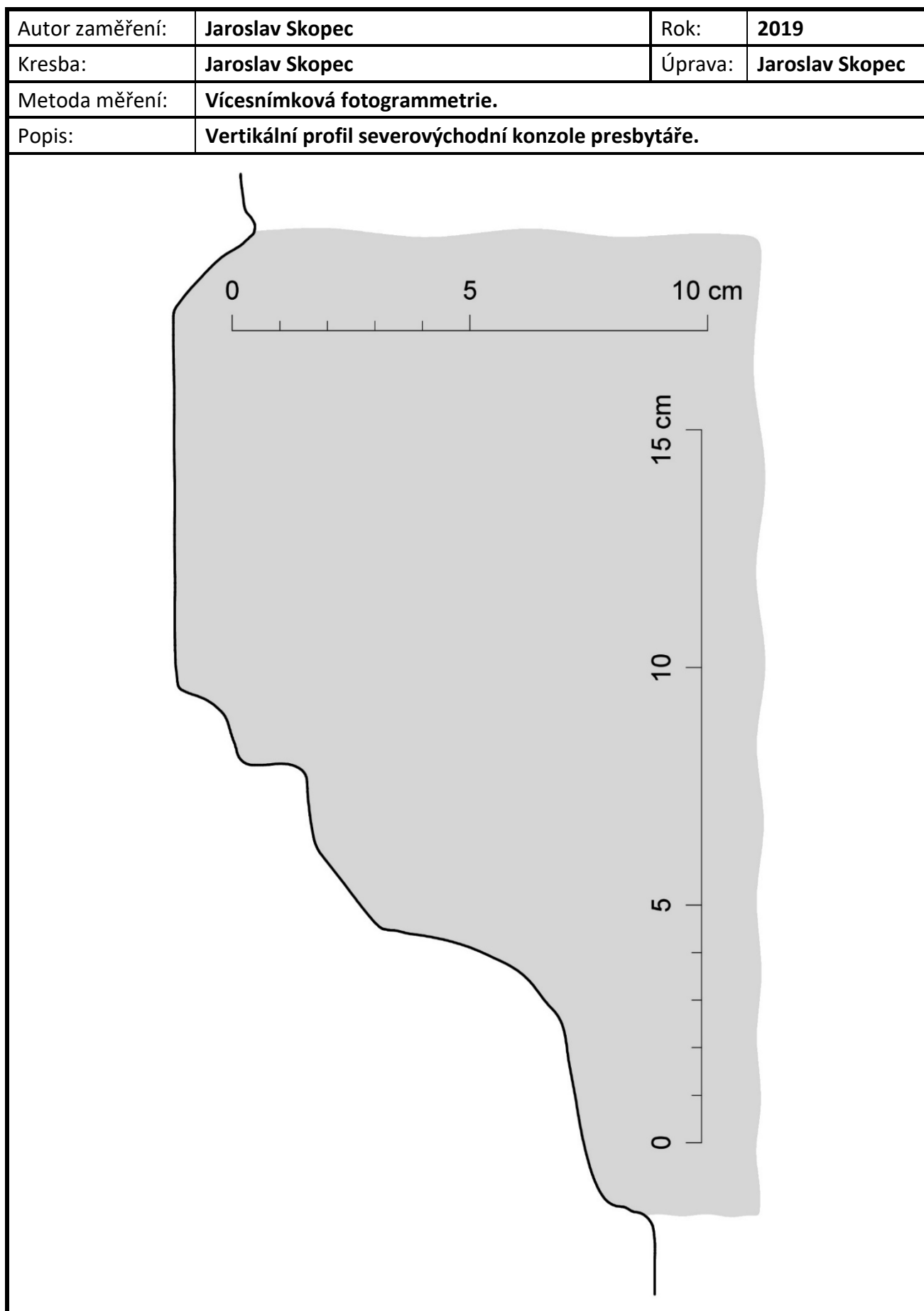

Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2019
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Vertikální profil jižní konzole presbytáře.		

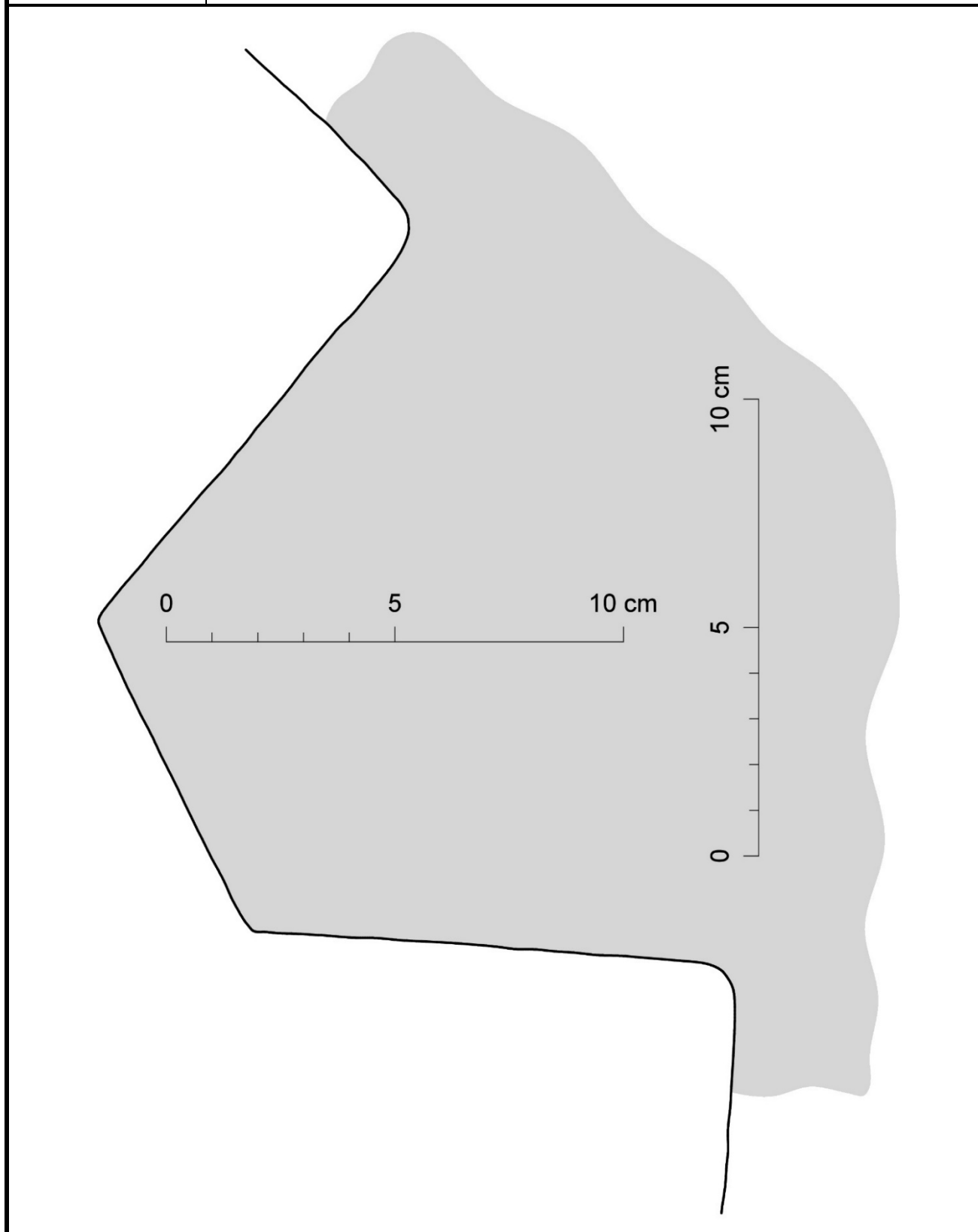

Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2019
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Horizontální profil severovýchodní konzole presbytáře.		

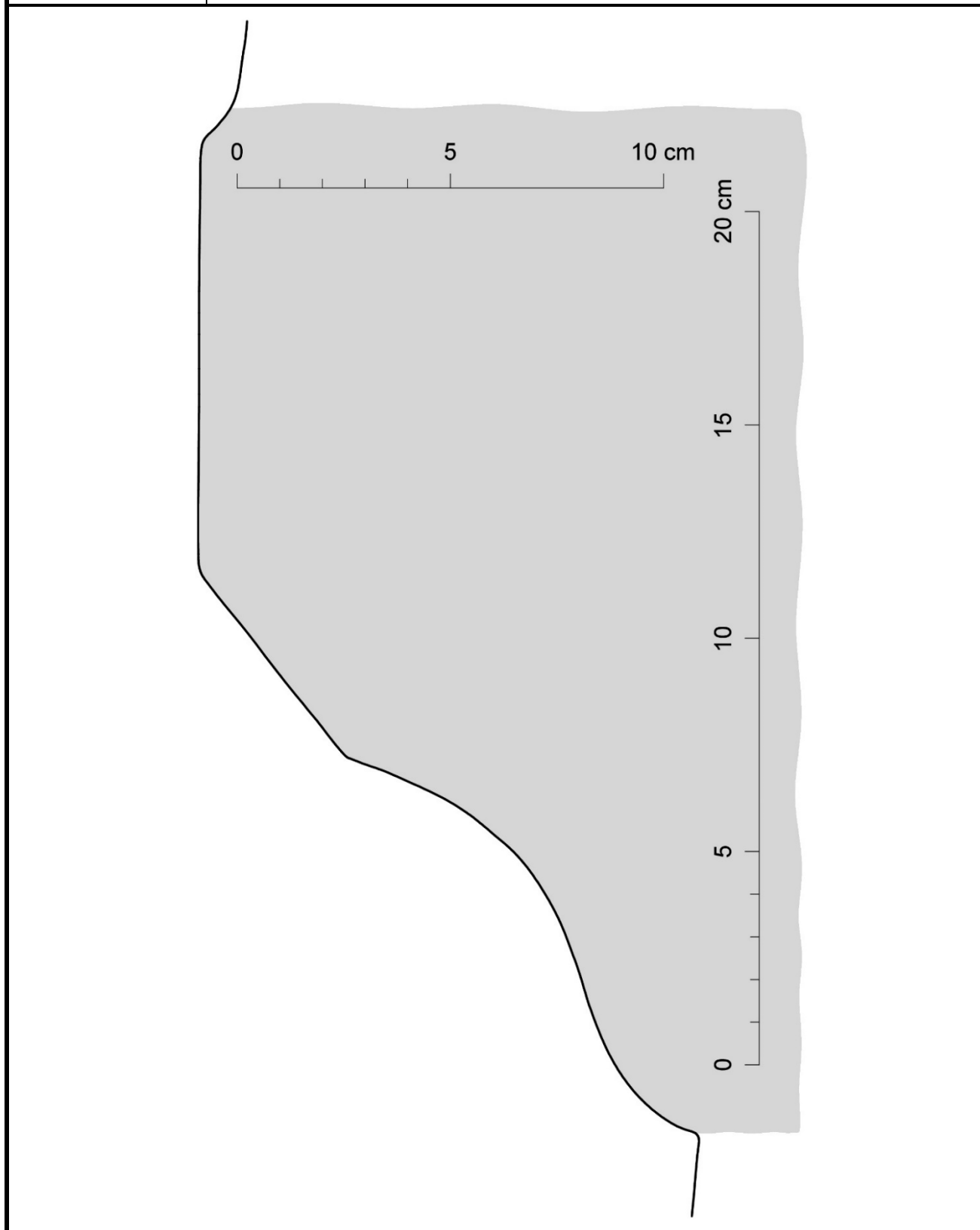

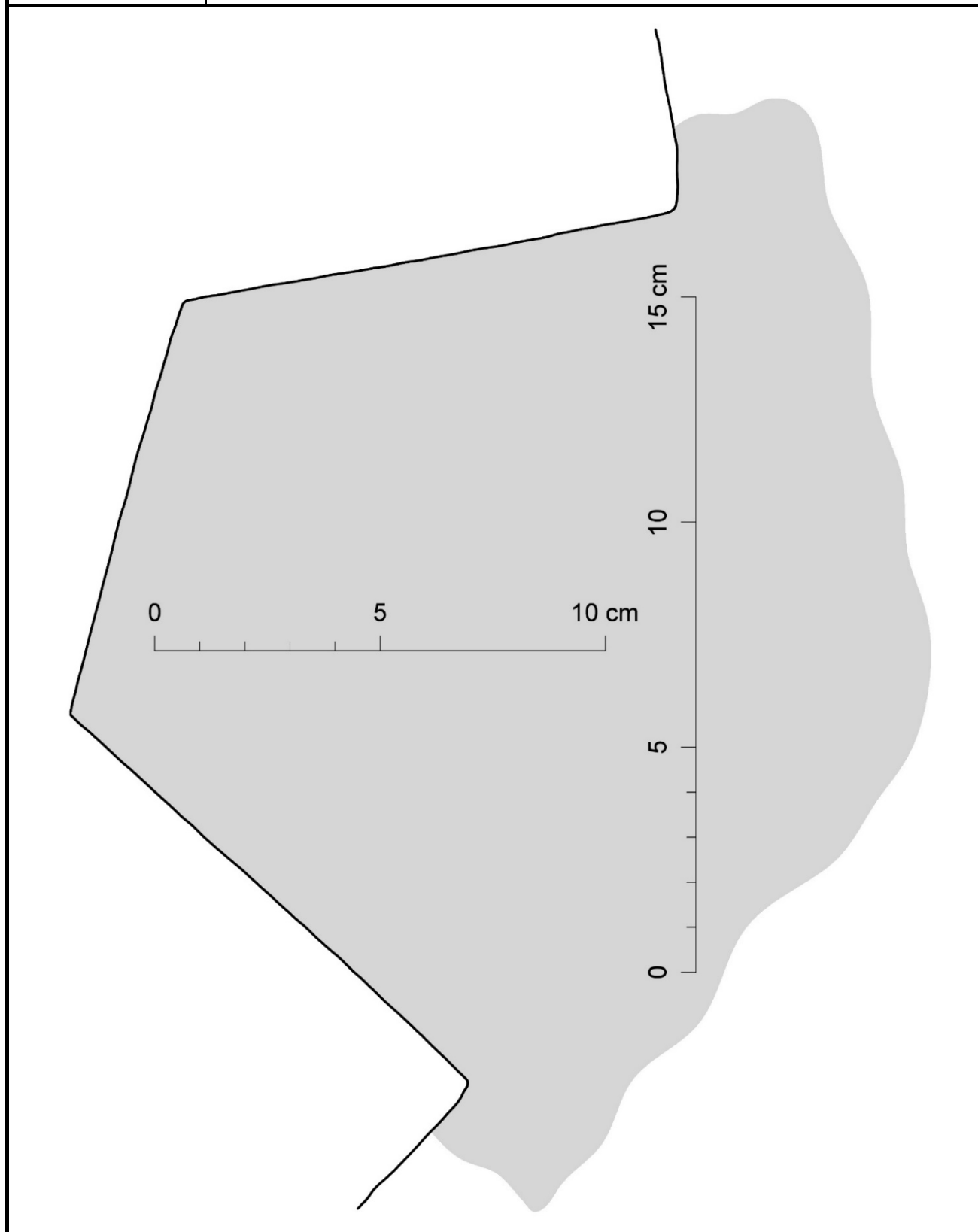
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2019
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Horizontální profil východoseverovýchodní konzole presbytáře.		

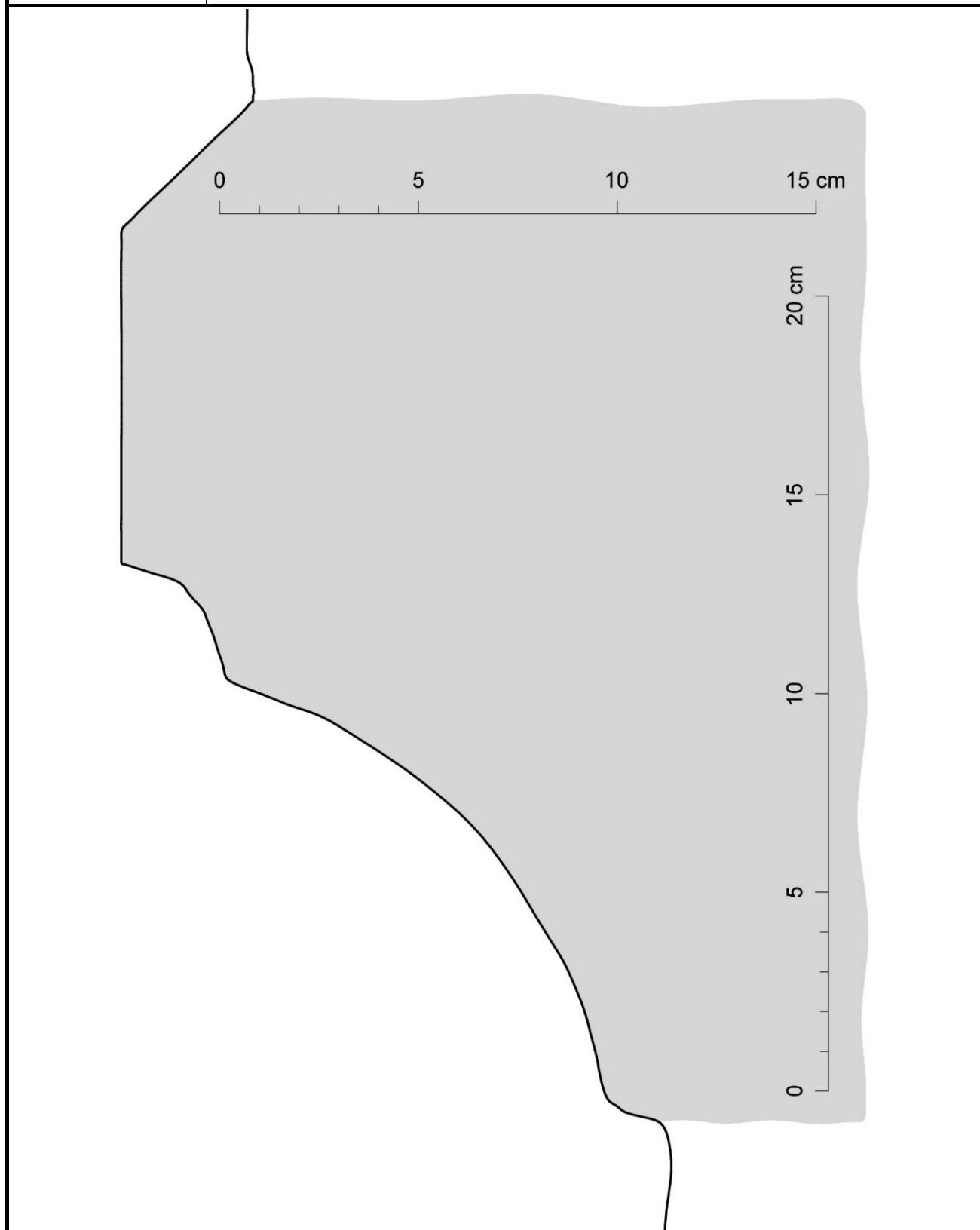
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2019
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Vertikální profil východoseverovýchodní konzole presbytáře.		

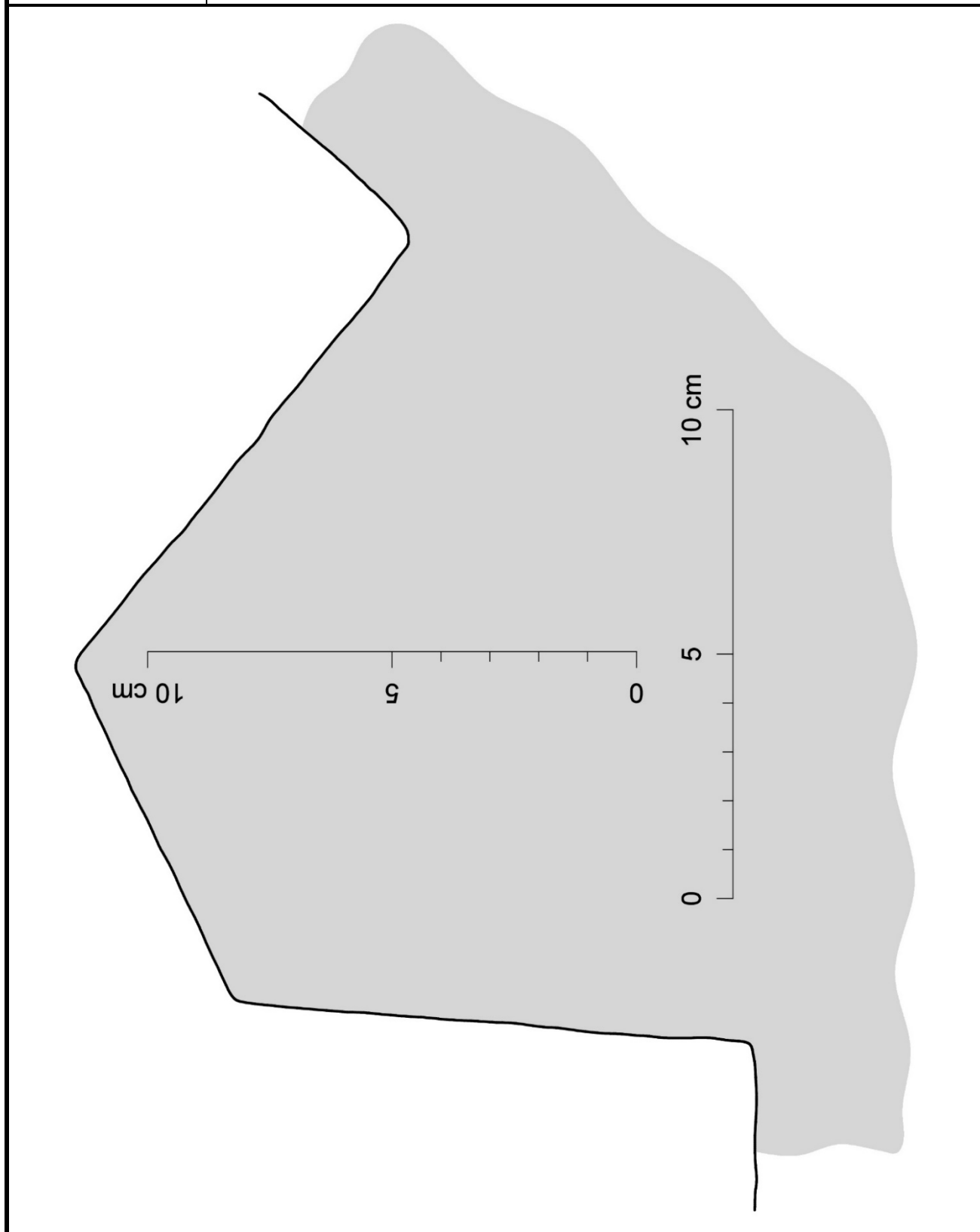
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2019
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Horizontální profil východojihovýchodní konzole presbytáře.		

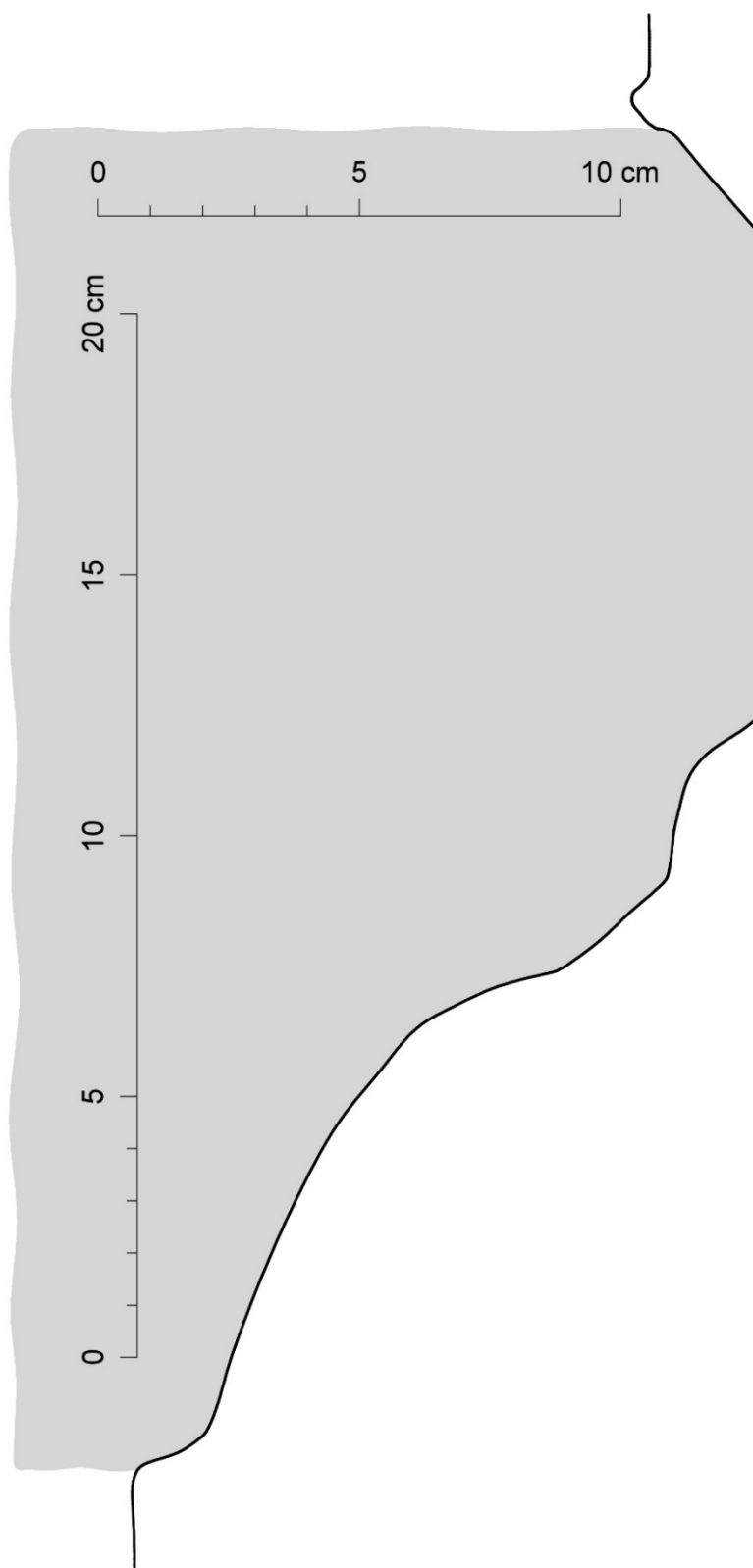
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2019
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Vertikální profil východojihovýchodní konzole presbytáře.		

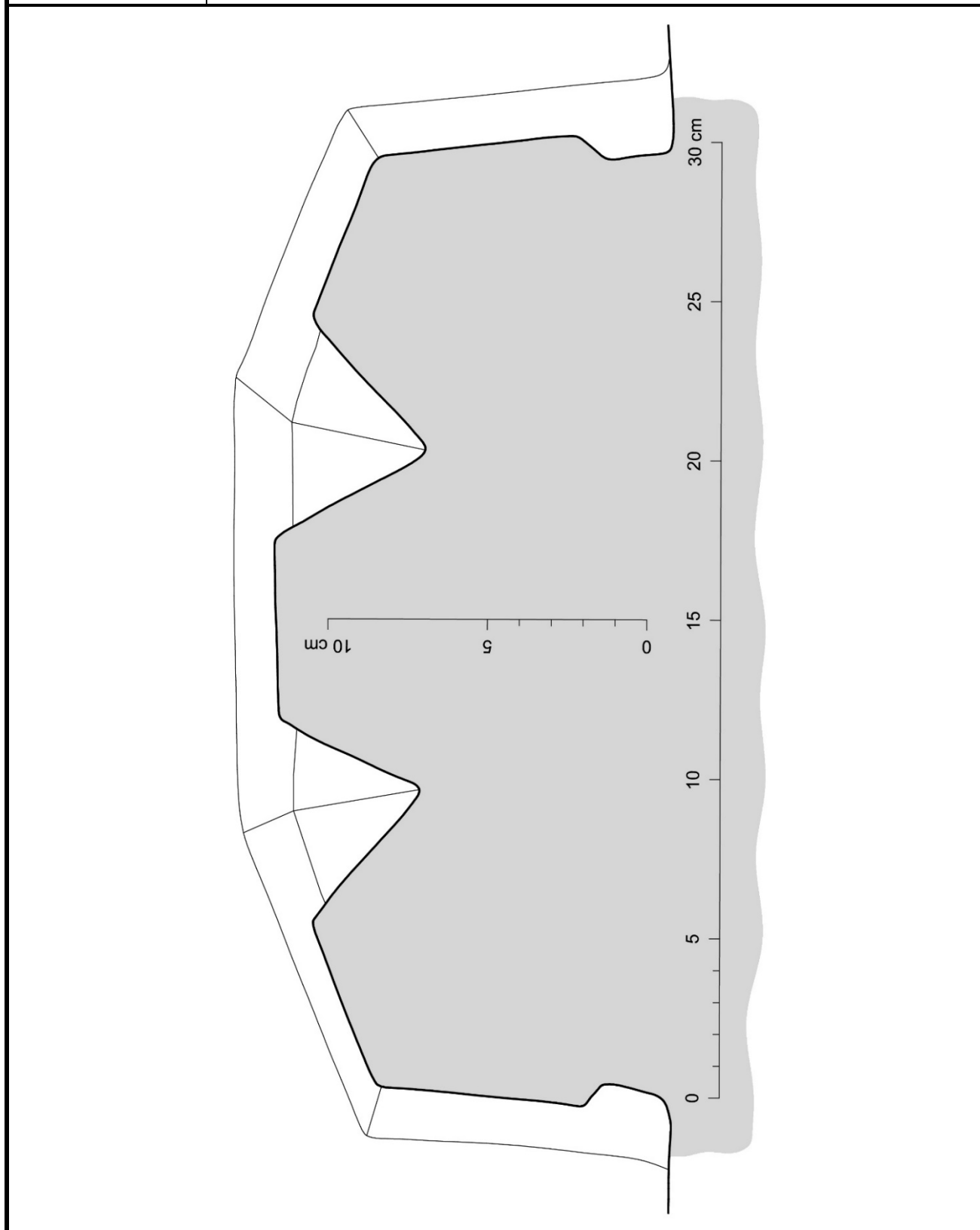
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2019
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Horizontální profil jihovýchodní konzole presbytáře.		

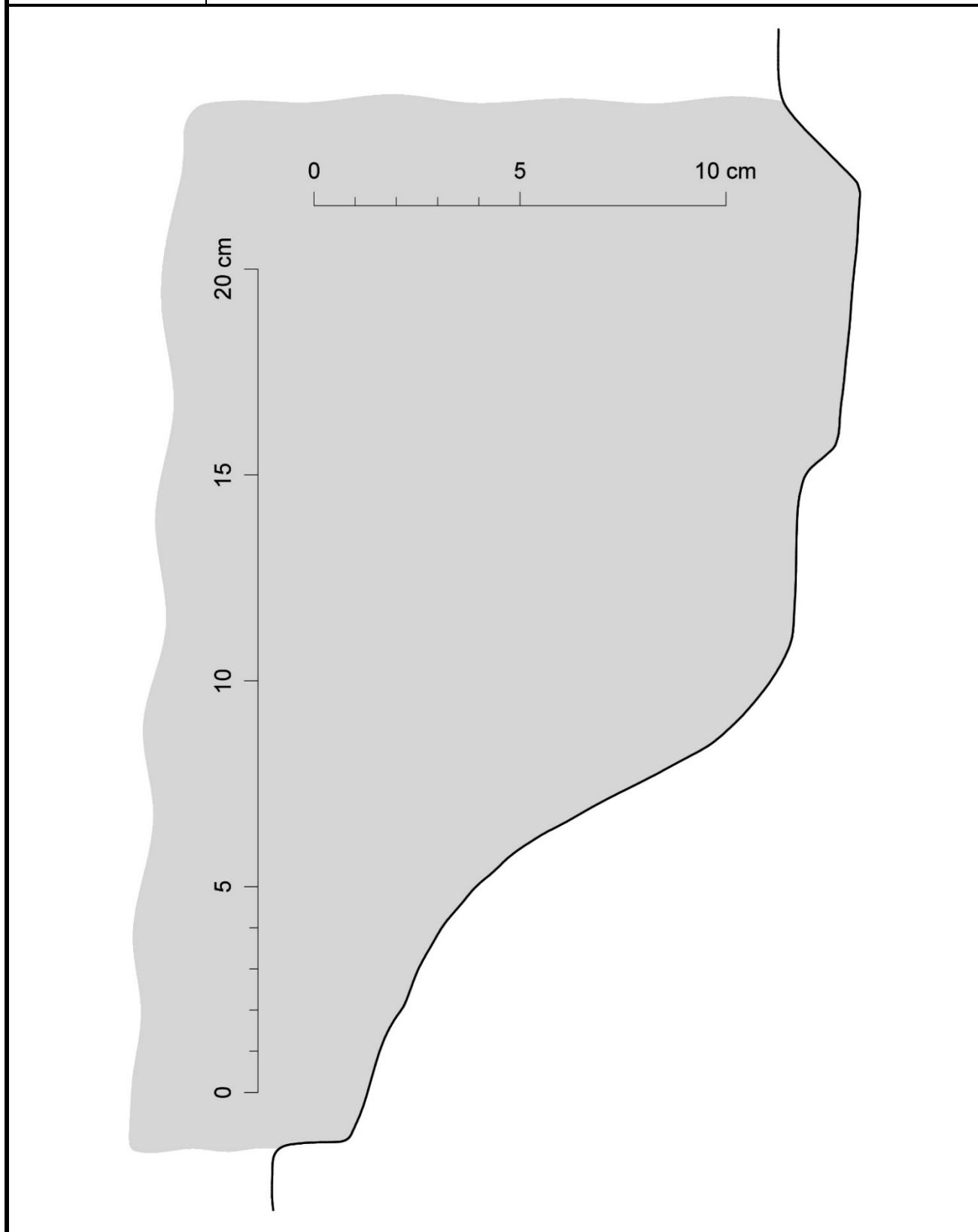
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2019
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Vertikální profil jihovýchodní konzole presbytáře.		

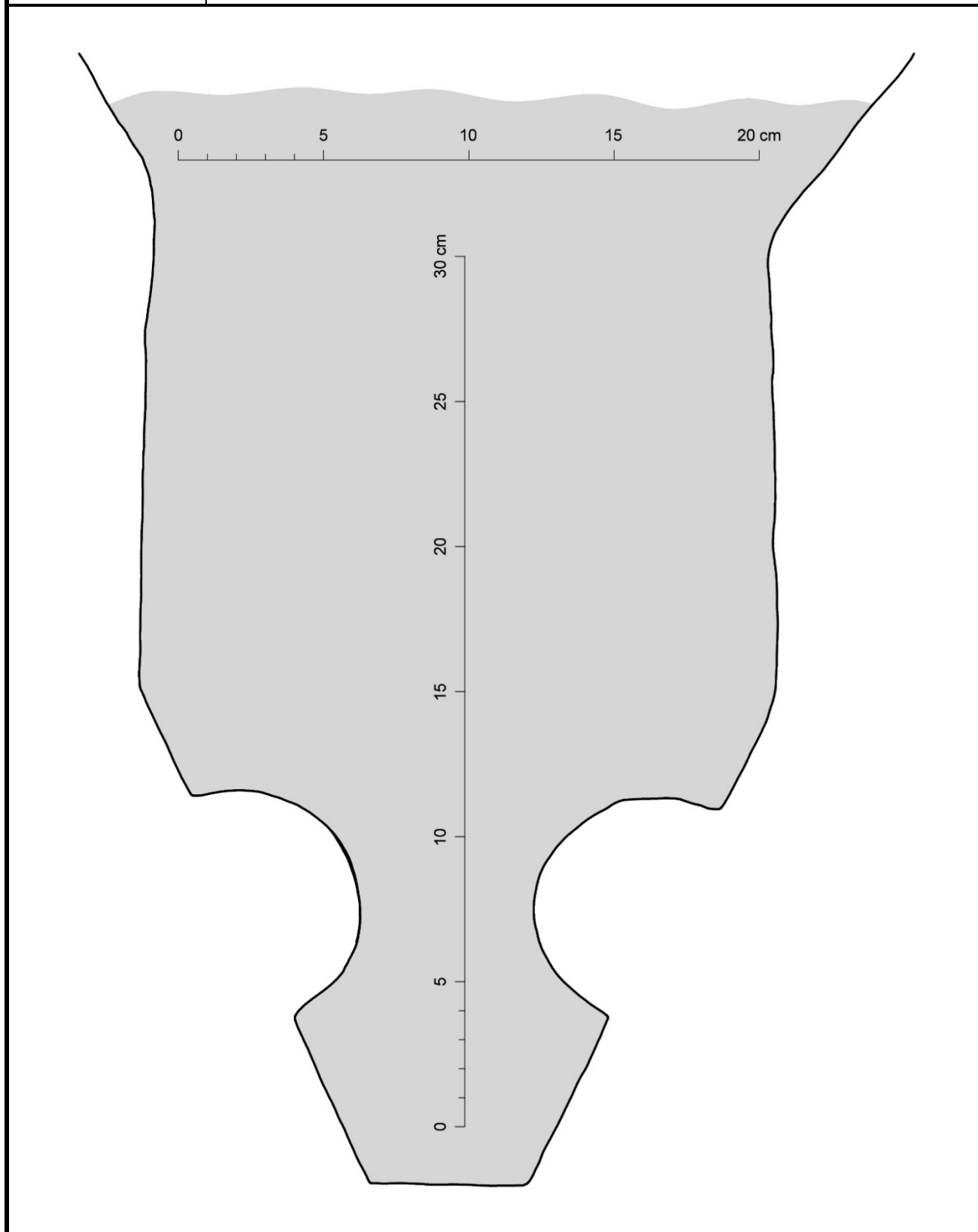
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2019
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Horizontální profil jižní konzole presbytáře.		

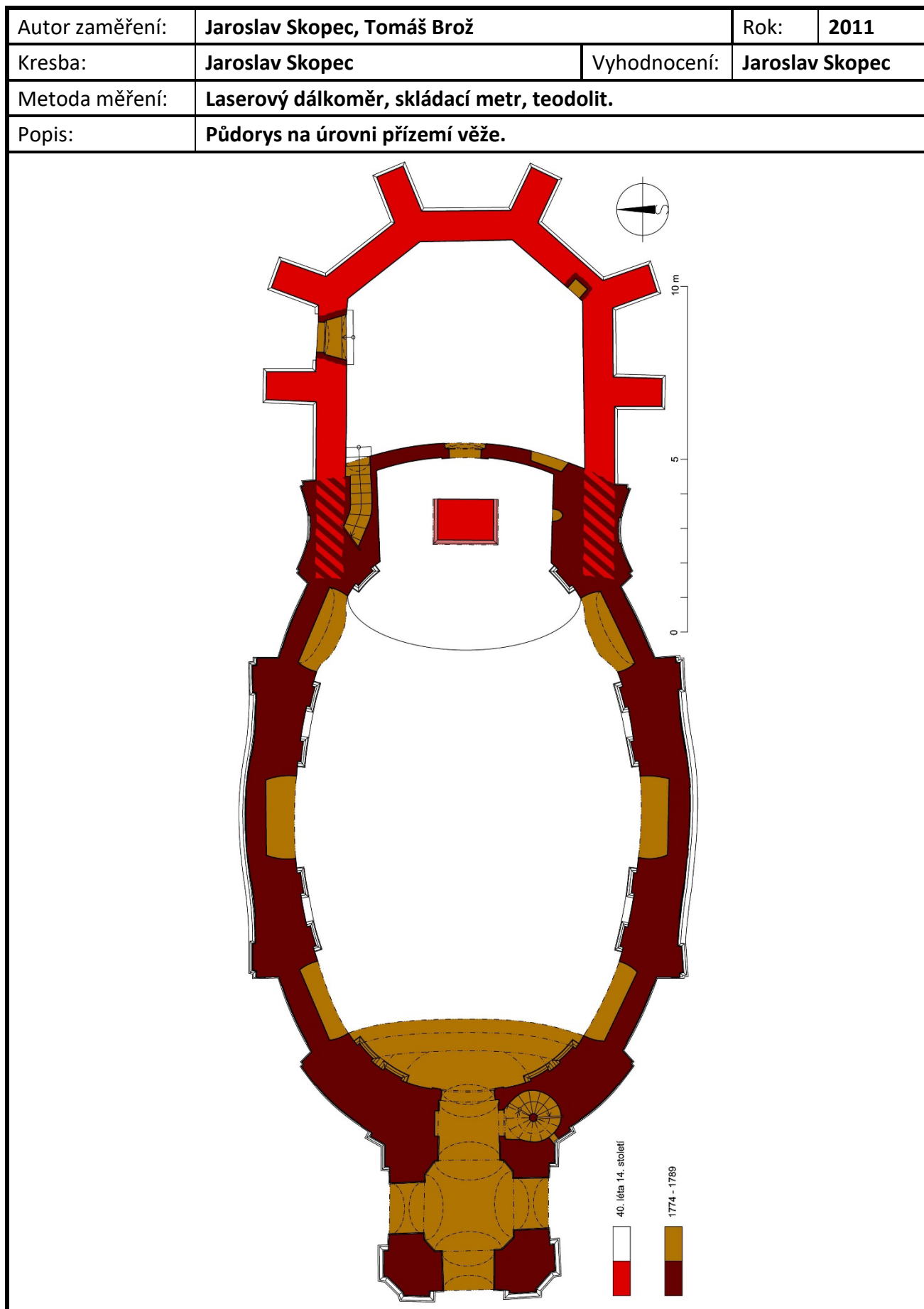

Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2019
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Vertikální profil jižní konzole presbytáře.		

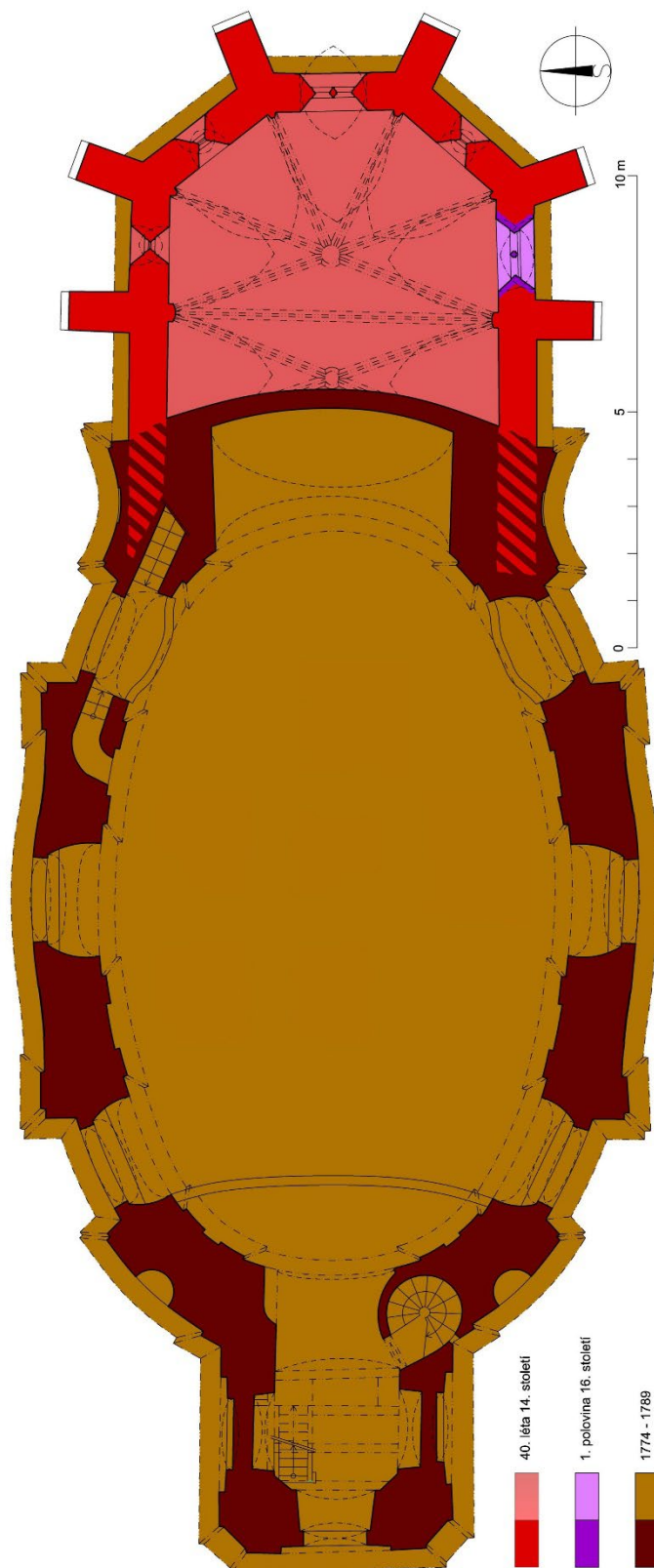

Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2011
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Obrysová šablona s posuvnými jehlami.		
Popis:	Profil žebra klenby presbytáře.		

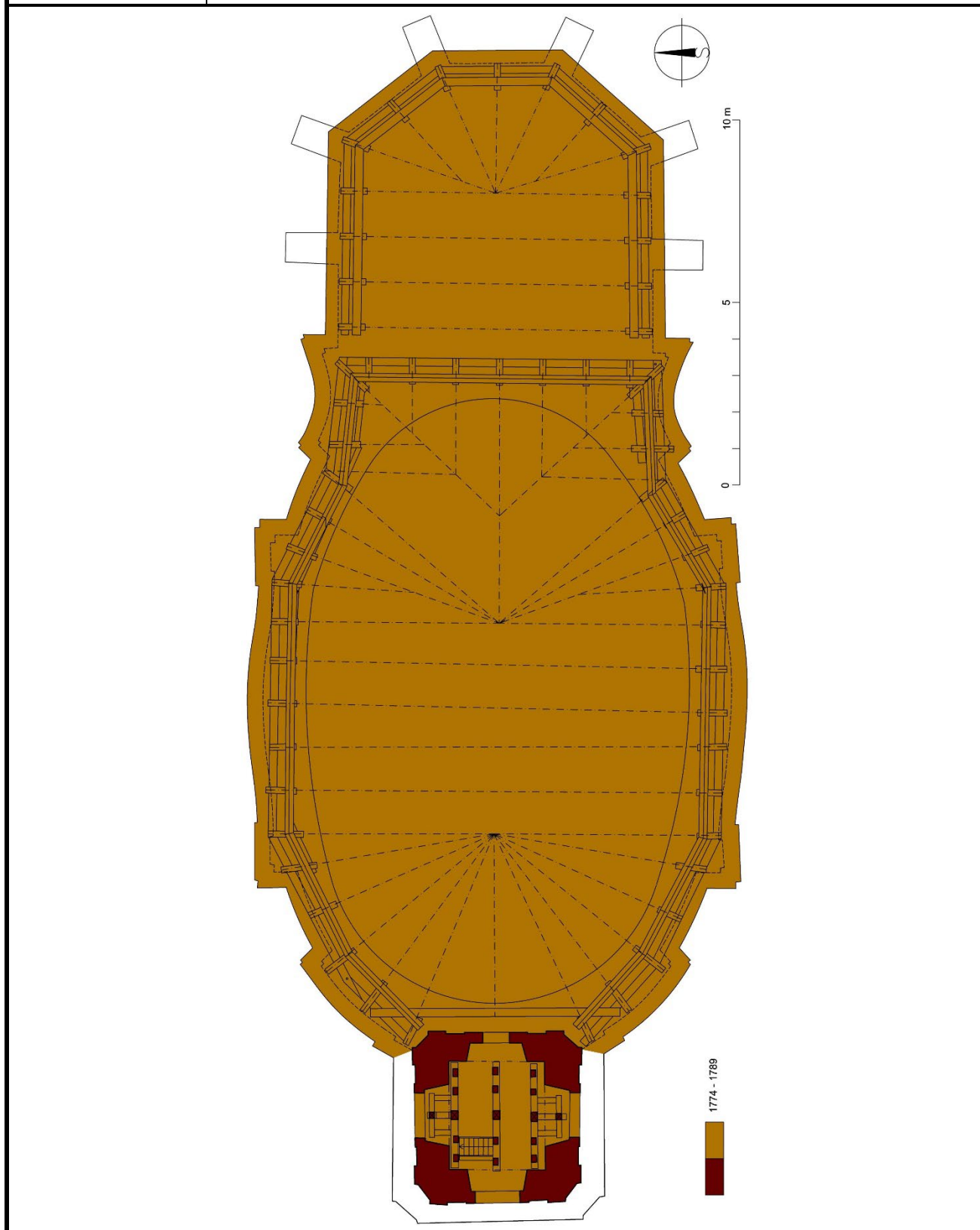

Autor zaměření:	Jaroslav Skopec, Tomáš Brož		Rok:	2011–19
Kresba:	Jaroslav Skopec	Vyhodnocení:	Jaroslav Skopec	
Metoda měření:	Laserový dálkoměr, skládací metr, teodolit, totální stanice.			
Popis:	Půdorys na úrovni 1. patra věže.			

Autor zaměření:	J. Skopec, T. Brož, M. Panáček, D. Otáhal, P. Hasil	Rok:	2011–19
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Laserový dálkoměr, skládací metr, vícenímková fotogrammetrie.		
Popis:	Půdorys na úrovni 2. patra věže.		

nadmořská výška	
zeměpisná šířka	
zeměpisná délka	
zpracoval	Skopec J.
datoval	Kyndl T.

kraj / okres	Ústecký / Louny
obec	Černochoch
ulice (orientační číslo)	
číslo popisné	
objekt	kostel sv. Václava

objednal	J. Skopec
adresa	
telefon	
e-mail	
datum odběru	25. 7. 2019

čís.	způsob oprac.	značka	tloušťka cm	délka cm	WK	konstrukce	popis prvku	poznámka	číslo vzorku	dřevina	počet letok. /bel	datum skácení
1		▲			A	krov nad lodí	rozpěra ZJZ poloviční plně vazby	2x	Y6508	borovice	72	1786/87
2					A	krov nad lodí	S horní krovek 3. příčné vazby od Z	2x	Y6509	borovice	31 44	1786/87
3					A	krov nad lodí	J pásek 6. příčné vazby od Z		Y6510	borovice	87	1786/87
4					A	krov nad barokním presbytářem	spodní pásek V poloviční plně vazby	2x + foto 56	Y6511	borovice	21 31	1786/87
5					A	krov nad barokním presbytářem	krátče V poloviční plně vazby	2x + foto 57	Y6512	borovice	94 +0-4	1783-1787
6					A	krov nad gotickým presbytářem	S krokev 1. vazby od Z		Y6513	borovice	32 34	1784+
7					A	zvonová stolice	vzpěra Z ondtějského kříže J vazby		Y6514	dub	144 / 4 +8	1774/75
8					A	zvonová stolice	S-J vzpěra S vazby		Y6515	dub	69 / 13	1542/43
9					A	2. patro věže	1. stropní trám od V		Y6516	borovice	88	1774/75
10					A	1. patro věže	2. stropní trám od V		Y6517a8	borovice	80	1774/75
11					A							
Y65cernochoch-kostelIPI1						Y6508+09+10+11+12+13						
Y65cernochoch-kostelIPI2						Y6516+17+18						
bo-ce05 x PI1						7,52; 8,34; 73,7%; 97;						
bo-ce05 x PI2						2,85; 3,31; 55,7%; 88;						
Y65telcePI x PI2						5,27; 5,65; 73,9%; 88;						
cz-ges04 x Y6514						4,5; 4,02; 61,8%; 144;						
cz-ges04 x Y6575						6,21; 6,54; 71,7%; 69;						

Archivní rešerše – středověk

Vojtěch Vaněk

Dějiny lokality

Ves Černochovo leží v rovinaté krajině Dolnooharské tabule v nadmořské výšce 300 m, rozložena v pramenné pánvi Mšenského potoka. První písemná zmínka o vsi je zaznamenána ve dvou listinách oseckého kláštera z roku 1207,³⁸ z nichž jedna je mladším falzem, avšak druhou můžeme hodnotit jako pravou. Věcná podstata jejich údajů proto není zpochybňována.³⁹ Podle obou listin Černochovo získal do svého majetku cisterciácký klášter v Oseku, nedlouho předtím kolem roku 1198 založený velmožem Slávkem z Oseka z rodu Hradišiců.⁴⁰ V papežském privilegii pro osecký klášter z roku 1207, které potvrzuje rozsah jeho statků, Černochovo ještě uveden není;⁴¹ zřejmě byl získán krátce po vydání této listiny. Podle první z uvedených listin, která byla vydána roku 1207, byl Černochovo mezi několika majetky, které osecký klášter získal v severních Čechách od jihočeské premonstrátské kanonie v Milevsku a které původně měly náležet do majetku jejího zakladatele, velmože Jiřího z Milevska.⁴² Druhá listina, falsum královského privilegia Přemysla Otakara I., které mělo potvrzovat klášteru jeho statky a které se rovněž hlásí k roku 1207, pak uvádí v majetku kláštera obilní desátek ze vsi Černochova, který měl klášteru darovat Bohuslav, syn fundátora Slávka z Oseka. Stejnou formulaci obsahuje také falsum listiny pražského biskupa Daniela, které se hlásí k roku 1209.⁴³

Protože Černochovo nepatřil k jádru klášterních statků kolem samotného Oseka v Podkrušnohoří, ale byl od něj poměrně vzdálen, stal se několikrát předmětem finančních transakcí, jejichž cílem bylo získat do klášterní pokladny potřebnou hotovost. První takový náznak obsahuje formulářová sbírka zvaná *Summa Gerhardi* z první poloviny 14. století, podle které klášter dal do zástavy tři čtvrtiny svých příjmů ze vsi včetně rychty pražskému měšťanu Johlinovi Jakubovu za 300 kop grošů.⁴⁴ Zřejmě nedlouho poté roku 1340 klášter nechal znovu vysadit celou ves tzv. emfyteutickým či zákupním právem, aby získal finanční hotovost, jak mu následně povolil král Jan Lucemburský.⁴⁵ Ve vsi se po

³⁸ Antonín PROFOUS, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny*. Díl I, Praha 1947, s. 330.

³⁹ Kateřina CHARVÁTOVÁ, *Dějiny cisterckého řádu v Čechách 1142-1420*. Díl I, Fundace 12. století, Praha 2013², s. 373, 380.

⁴⁰ K. CHARVÁTOVÁ, *Dějiny cisterckého řádu*, I, s. 369-370; Tomáš VELÍMSKÝ, *Hradišici. Páni z Rýzmburka*, Praha 2002, s. 32-38.

⁴¹ K. CHARVÁTOVÁ, *Dějiny cisterckého řádu*, I, s. 372-373.

⁴² CDB II, s. 67. K dějinám milevské kanonie naposledy Pavla ZELEŇKOVÁ, *Premonstrátský klášter a kostel sv. Jiljí v Milevsku*, Praha 2018 (= Opera Facultatis theologiae catholicae Universitatis Carolinae Pragensis. Historia et historia atrium, XXIX). K dalším severočeským majetkům Jiřího z Milevska např. Tomáš VELÍMSKÝ, *Trans montes, ad fontes! (Přes hory, k pramenům!)* K roli újezdů při středověké kolonizaci středních a vyšších poloh na území severozápadních Čech, Most 1998, s. 84.

⁴³ CDB II, s. 385, 390. Srov. též Kateřina CHARVÁTOVÁ, *Osecká klášterní država do poloviny 14. století*, Historická geografie 18, 1979, s. 307-350, zde s. 329.

⁴⁴ Ferdinand TADRA (ed.), *Summa Gerhardi. Ein Formelbuch aus der Zeit des Königs Johann von Böhmen (ca. 1336-1345)*, Archiv für österreichische Geschichte 63, 1882, s. 305-594, zde s. 478-479. Srov. Kateřina CHARVÁTOVÁ, *Hospodářství oseckého kláštera v první polovině 14. století*, Československý časopis historický 28, 1980, s. 239-258, zde s. 251.

⁴⁵ RBM IV, s. 331-333. Znovuvysazení vsi zákupním právem patrně souviselo s finančními nároky panovníka na klášter. Srov. Rostislav NOVÝ, *Studie o předhusitských urbářích*, I, Sborník historický 13, 1965, s. 5-64, zde s. 28-30; K. CHARVÁTOVÁ, *Hospodářství oseckého kláštera*, s. 242; Jaroslav ČECHURA, *Velkostatek kláštera Osek v letech 1310-1419*, Časopis Národního muzea – řada historická 160, 1991, s. 20-46, zde s. 29-30, 37-38.

	<p>tomto právním aktu nacházelo 42 lánů, dále 20 podsedků, pět menších hospodářů s nízkou výměrou půdy, rychta a sídlo klášterního služebníka či nápravníka. Vesničánům bylo umožněno lámat kámen v lomu za vsí na stavbu jejich obydlí. Rovněž faře a kostelu byly vyměřeny pozemky a příjmy, jak bude uvedeno níže.⁴⁶ Znovu je Černochoch i s kostelem doložen jako součást klášterního majetku v roce 1341 v privilegii, kterým král Jan Lucemburský potvrdil oseckému klášteru jeho práva a majetky.⁴⁷ Lokační listinu vsi znovu potvrdil osecký opat Mikuláš roku 1368. Její originál byl nalezen v 19. století za trámem přímo v Černochově ve světnici statku čp. 15, z něhož pocházelo několik zdejších rychtářů.⁴⁸ Podle nového znění listiny byla výměra vsi přeměřena na 22 lánů, ovšem dvojnásobných oproti původním. Ve vsi je opět doloženo 20 podsedků, pět hospodářů s malou výměrou půdy, lom na kámen pro vesničany, rychtář, kostel a fara.⁴⁹</p> <p>Panství oseckého kláštera nad Černochovem trvalo do roku 1421, kdy král Zikmund Lucemburský zastavil tuto ves a další lokality z majetku kláštera svému straníkovi Vláškovu z Kladna, který od krále obdržel řadu dalších zástav v severních Čechách, zejména již kolem roku 1410 od Václava IV. Střekov a Lovosice.⁵⁰ V roce 1421 se však Černochoch přechodně dostal do sféry vlivu husitské Prahy a Pražané zdejší dvůr postoupili Držnovi, bývalému kuchaři krále Václava IV.⁵¹ Až roku 1451 je ves zmíněna znovu, a to jako součást budyňského panství katolického velmože Jana Zajíce z Házmburka,⁵² později však opět byla připojena k majetku cisterciáckého kláštera v Oseku.⁵³</p>
Dějiny kostela	<p>Starší literatura kladla založení kostela v Černochově již do roku 1105, a to na základě údajného letopočtu ve tvaru „MCV“, který měl být nalezen roku 1774 při bourání starého kostela „na starém základním kameni v olově“.⁵⁴ Podle charakteru a místa nálezu se však zdá, že nešlo o nápis s letopočtem, ale o tzv. základovou obětinu, tj. jeden ze čtyř základních kamenů s olovenou plaketou se symbolem a pravděpodobně i zkráceným jménem jednoho ze čtyř evangelistů, v tomto případě sv. Marka (MARCVS). Ukládání obdobných</p>

⁴⁶ RBM IV, s. 331-333. Srov. K. CHARVÁTOVÁ, *Hospodářství oseckého kláštera*, s. 252. Povinnosti černochovských poddaných podle znění listiny shrnul též soudobý výtah urbaniálního charakteru, zaznamenaný v klášterním kopiáři zvaném *Liber Damascus*. Srov. R. NOVÝ, *Studie o předhusitských urbářích*, I, s. 56-59.

⁴⁷ RBM IV, s. 350-351, zde s. 351. K rozsahu klášterní držby ve 14. století včetně Černochova přehledně R. NOVÝ, *Studie o předhusitských urbářích*, I, s. 60; K. CHARVÁTOVÁ, *Osecká klášterní država*, s. 307-350; TÁŽ, *Dějiny cisterckého řádu*, I, s. 398-400.

⁴⁸ František ŠTĚDRÝ, *Farní osada perucká*, Sborník historického kroužku 7, 1906, s. 163-164.

⁴⁹ RBM VIII/2, s. 148-150.

⁵⁰ August SEDLÁČEK, *Zbytky register králův římských a českých z let 1361-1480*, Praha 1914, s. 161; Stanislav BÁRTA, *Zástavní listiny Zikmunda Lucemburského na církevní statky (1420-1437)*, Brno 2016, s. 175. Srov. AČ II, s. 521; August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze království Českého*. Díl XIV, Litoměřicko a Žatecko, Praha 1923, s. 41.

⁵¹ Josef TEIGE (ed.), *Zprávy o statcích a přech venkovských z archivu města Prahy*, II. L-Z, Praha 1912 (= Archiv český XXVIII), s. 674.

⁵² Josef EMLER (ed.), *Reliquiae tabularum terrae regni Bohemiae anno MDXLI igne consumptarum*, II, Pragae 1872, s. 220-221. Srov. F. ŠTĚDRÝ, *Farní osada perucká*, s. 164; Robert ŠIMŮNEK, *Územní a rezidenční strategie české šlechty ve středověku. Doména Zajíců z Házmburka*, *Historická geografie* 46, 2020, s. 7-71.

⁵³ August SEDLÁČEK, *Místopisný slovník historický království českého*, Praha 1908, s. 114; F. ŠTĚDRÝ, *Farní osada perucká*, s. 164-165.

⁵⁴ F. ŠTĚDRÝ, *Farní osada perucká*, s. 162, 166.

obětín do základů středověkých sakrálních staveb u nás bylo obvyklé přibližně od 13. století.⁵⁵

Farní kostel v Černochově je poprvé doložen v písemných pramenech roku **1340**, kdy byla ves znovu vysazena zákupním právem. Zdejší fara tehdy obdržela jeden a půl lánu polí, zahradu a chmelnici pod kostelem a navíc obilné desátky od obyvatel. Farář měl povinnost vydržovat si jednoho žáka. Kostel dále dostal čtvrt lánu polí ke cti sv. Václava, který je zde výslovně uveden jako patron kostela; známe tedy jeho původní středověké zasvěcení, které souhlasí také s dochovanou malířskou výzdobou. Z výnosu uvedených pozemků měly být hrazeny opravy a nákupy kostelních ornátů a potřeb.⁵⁶ Kostel je znovu zmíněn následujícího roku 1341 a dále v obnoveném exempláři lokační listiny z roku 1368.⁵⁷ Od roku 1352 je doložen jako farní v rámci slánského děkanátu. Podle rejstříku papežského desátku zdejší fara odváděla 18 grošů pololetně a náležela tak mezi středně zámožná beneficia.⁵⁸

Patronátní právo nad kostelem v předhusitské době vykonávali opati oseckého kláštera. Roku 1358 osecký opat František dosadil na zdejší faru kněze Jana z Dubice.⁵⁹ Farář Jan je náhodně zmíněn ještě roku 1377, následně po dlouhých dvaceti letech roku 1378 směnil svoje místo s Lukášem, oltářníkem v klášteře sv. Ducha v Praze, a to se souhlasem oseckého opata a konventu.⁶⁰ Za Lukášovy správy byla v roce 1379 provedena vizitace kostela pražským arcijáhnem Pavlem z Janovic, který konstatoval, že plebán zde slouží teprve druhým rokem a drží si jako vikáře kněze Václava z Třebívlic. Farníci ze sousední Peruce však vypověděli, že bývalý černochovský plebán Jan si veřejně vydržoval konkubínu a měl s ní děti.⁶¹ Poslední zpráva o obsazení černochovského kostela pochází z roku 1425 a pravděpodobně je pouze formální. Osecký opat Mikuláš tehdy prezentoval kněze Vavřince Beutlerova z Ostrova nad Ohří, a to po smrti Martinově.⁶² Předpokládáme však, že Černochoch v té době patřil odlišné vrchnosti. I ve druhé polovině 15. století zřejmě náležel do oblasti katolické církevní správy, a to vzhledem ke kolísání mezi pozemkovou držbou katolických Zajíců z Házmburka na Budyni a majetkem oseckého kláštera.⁶³ Konkrétní doklady o výkonu církevní správy ale

⁵⁵ Petr SOMMER, *Základová obětina ze sázavského kláštera*, in: In memoriam Jan Rulf, Praha 2000, s. 370-375; TÝŽ, *Základová obětina z mochovského kostela*, in: Regnum Bohemiae et Sacrum Romanum Imperium. Sborník k počtě Jiřího Kuthana, České Budějovice 2005, s. 493-496.

⁵⁶ RBM IV, s. 331-333. Tuto a následující zmínky shrnuje též Zdeněk BOHÁČ, *Topografický slovník k církevním dějinám předhusitských Čech. Pražský archidiaconát*, Praha 2001, s. 139.

⁵⁷ RBM IV, s. 350-351; RBM VIII/2, s. 148-150. Srov. též výše.

⁵⁸ Václav V. TOMEK (ed.), *Registra decimarum papalium čili registra desátků papežských z dieceze pražské*, Praha 1873, s. 45. K rozsahu slánského děkanátu Jana KINDLOVÁ, *Církevní správa v předhusitských Čechách ve slánském děkanátu*, Středočeský sborník historický 35, 2009, s. 3-129, zde s. 7.

⁵⁹ LC I/1, s. 13.

⁶⁰ SA I, s. 230; LC III-IV, s. 94.

⁶¹ Ivan HLAVÁČEK – Zdeňka HLEDÍKOVÁ (eds.), *Protocollum visitationis archidiaconatus Pragensis annis 1379-1382 per Paulum de Janowicz archidiaconum Pragensem factae*, Pragae 1973, s. 204, 208.

⁶² LC VIII-X, s. 91.

⁶³ K Zajícům z Házmburka např. Martin ŠANDERA, *Jan Zajíc z Házmburka: tvůrce programu a hlavní diplomat Zelenohorské jednoty*, Východočeské listy historické 36, 2016, s. 21-42; Petr ČORNEJ, *Jan Zajíc z Házmburka, katolický*

	<p>postrádáme.⁶⁴ F. Štědrý se domníval, že fara byla obsazena i v pohusitské době, ovšem pouze základě českého překladu lokační listiny z roku 1368, pořízeného k roku 1525, kde je fara opět zmíněna.⁶⁵</p> <p>Středověké vybavení a výzdoba kostela podle uměleckohistorické literatury</p> <p>Gotický presbytář kostela v Černochově vznikl podle uměleckohistorické literatury pravděpodobně nedlouho před rokem 1340 a jeho tvarosloví nevylučuje účast kameníků, kteří působili v oseckém klášteře. Na stěnách jeho interiéru byly v letech 1974-1975 odkryty nástěnné malby, zachycující mimo jiné svatováclavský cyklus, což opět dokládá zasvěcení kostela tomuto světcovi již ve středověku. Malby jsou kladeny do doby kolem poloviny 14. století.⁶⁶ Ve scéně Ukřižování je zobrazena postava donátora s opatskými insigniemi, které naznačují, že jde o jednoho z opatů oseckého kláštera.⁶⁷ V kostelní věži byl na počátku 20. století zavěšen zvon z roku 1505, který však měl být přenesen roku 1777 z kostela v Peruci.⁶⁸</p>
<p>Prameny a literatura</p>	<p>AČ II: PALACKÝ, František (ed.), <i>Archiv český čili staré písemné památky české i moravské</i>, Praha 1842.</p> <p>CDB II: FRIEDRICH, Gustav (ed.), <i>Codex diplomaticus et epistolarius Regni Bohemiae</i>, II, Praeae 1912.</p> <p>EMLER, Josef (ed.), <i>Reliquiae tabularum terrae regni Bohemiae anno MDXLI igne consumptarum</i>, II, Praeae 1872.</p> <p>HLAVÁČEK, Ivan – HLEDÍKOVÁ, Zdeňka (eds.), <i>Protocollum visitationis archidiaconatus Pragensis annis 1379-1382 per Paulum de Janowicz archidiaconum Pragensem factae</i>, Praeae 1973.</p> <p>LC I/1: TINGL, František A. (ed.), <i>Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim</i>. Liber I/1, Praeae 1867.</p> <p>LC III-IV: EMLER, Josef (ed.), <i>Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim</i>. Liber III-IV, Praeae 1879.</p>

šlechtic, politik a vzdělanec druhé poloviny 15. století, in: Modrá krev Sobotecka. Sborník k 520. výročí povýšení Sobotky na město (1498-2018), Sobotka 2018 s. 16-26.

⁶⁴ Antonín MAŘÍK, *Teritoriální rozsah katolické církevní správy v době Jiřího z Poděbrad na základě administrátorských akt*, in: Církevní správa a její písemnosti na přelomu středověku a novověku, Praha 2003 (= Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et historica 2, 1999. Z pomocných věd historických, XV), s. 213-240, zde s. 219.

⁶⁵ F. ŠTĚDRÝ, *Farní osada perucká*, s. 168.

⁶⁶ Pavel KROUPA – Jaroslava KROUPOVÁ, *Presbytář středověkého kostela v Černochově a jeho malby*, Umění 35, 1987, s. 560-564, zde s. 560. K architektuře Dobroslav LÍBAL, *Katalog gotické architektury v České republice do husitských válek*, Praha 2001, s. 58-59. K malbám též Ondřej FAKTOR, *Gotické nástěnné malby v Černochově u Loun a specifika svatováclavské ikonografie doby lucemburské*, in: Aleš Mudra – Michaela Ottová (eds.), *Trans montes. Podoby středověkého umění v severozápadních Čechách*, Praha 2014, s. 315-329; Jan KLÍPA – Michaela OTTOVÁ (eds.), *Bez hranic. Umění v Krušnohoří mezi gotikou a renesancí*, Praha 2015, s. 388; Jan ROYT, *Malířství za vlády Lucemburků*, in: Lenka Bobková (ed.), *Severozápadní Čechy za vlády Lucemburků*, Litoměřice 2016, s. 97-117, zde s. 108-111; Jiří KUTHAN – Jan ROYT, *Karel IV. Císař a český král – vizionář a zakladatel*, Praha 2016, s. 224-225.

⁶⁷ O. FAKTOR, *Gotické nástěnné malby v Černochově*, s. 315-329.

⁶⁸ Bohumil MATĚJKA, *Soupis památek historických a uměleckých v království českém*. Díl II, Politický okres lounský, Praha 1897, s. 9; F. ŠTĚDRÝ, *Farní osada perucká*, s. 168.

LC VIII-X: EMLER, Josef (ed.), *Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim*. Liber VIII-X, Pragae 1889.

RBM IV: EMLER, Josef (ed.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae*. Pars IV, Pragae 1892.

RBM VIII/2: BLECHOVÁ, Lenka (ed.), *Regesta Bohemiae et Moraviae diplomatica nec non epistolaria*. Pars VIII/2, Praha 2017.

SA I: TADRA, Ferdinand (ed.), *Soudní akta konsistoře pražské*, I, Praha 1893.

SEDLÁČEK, August, *Zbytky register králův římských a českých z let 1361-1480*, Praha 1914.

TADRA, Ferdinand (ed.), *Summa Gerhardi. Ein Formelbuch aus der Zeit des Königs Johann von Böhmen (ca. 1336-1345)*, Archiv für österreichische Geschichte 63, 1882, s. 305-594.

TEIGE, Josef (ed.), *Zprávy o statcích a přech venkovských z archivu města Prahy*, II, L-Z, Praha 1912 (= Archiv český XXVIII).

TOMEK, Václav V. (ed.), *Registra decimarum papalium čili registra desátků papežských z dieceze pražské*, Praha 1873.

BÁRTA, Stanislav, *Zástavní listiny Zikmunda Lucemburského na církevní statky (1420-1437)*, Brno 2016.

BOHÁČ, Zdeněk, *Topografický slovník k církevním dějinám předhusitských Čech. Pražský archidiakonát*, Praha 2001.

ČECHURA, Jaroslav, *Velkostatek kláštera Osek v letech 1310-1419*, Časopis Národního muzea – řada historická 160, 1991, s. 20-46.

ČORNEJ, Petr, *Jan Zajíc z Hazmburka, katolický šlechtic, politik a vzdělanec druhé poloviny 15. století*, in: Modrá krev Sobotecka. Sborník k 520. výročí povýšení Sobotky na město (1498-2018), Sobotka 2018, s. 16-26.

FAKTOR, Ondřej, *Gotické nástěnné malby v Černochově u Loun a specifika svatováclavské ikonografie doby lucemburské*, in: Aleš Mudra – Michaela Ottová (eds.), *Trans montes. Podoby středověkého umění v severozápadních Čechách*, Praha 2014, s. 315-329.

CHARVÁTOVÁ, Kateřina, *Osecká klášterní država do poloviny 14. století*, Historická geografie 18, 1979, s. 307-350.

CHARVÁTOVÁ, Kateřina, *Hospodářství oseckého kláštera v první polovině 14. století*, Československý časopis historický 28, 1980, s. 239-258.

CHARVÁTOVÁ, Kateřina, *Dějiny cisterckého řádu v Čechách 1142-1420*. Díl I, Fundace 12. století, ²Praha 2013.

KINDLOVÁ, Jana, *Církevní správa v předhusitských Čechách ve slánském děkanátu*, Středočeský sborník historický 35, 2009, s. 3-129.

KLÍPA, Jan – OTTOVÁ, Michaela (eds.), *Bez hranic. Umění v Krušnohoří mezi gotikou a renesancí*, Praha 2015.

KROUPA, Pavel – KROUPOVÁ, Jaroslava, *Presbytář středověkého kostela v Černochově a jeho malby*, Umění 35, 1987, s. 560-564.

KUTHAN, Jiří – ROYT, Jan, *Karel IV. Císař a český král – vizionář a zakladatel*, Praha 2016.

LÍBAL, Dobroslav, *Katalog gotické architektury v České republice do husitských válek*, Praha 2001, s. 58-59.

MAŘÍK, Antonín, *Teritoriální rozsah katolické církevní správy v době Jiřího z Poděbrad na základě administrátorských akt*, in: Církevní správa a její písemnosti na přelomu středověku a novověku, Praha 2003 (= Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et historica 2, 1999. Z pomocných věd historických, XV), s. 213-240.

MATĚJKA, Bohumil, *Soupis památek historických a uměleckých v království českém*. Díl II, Politický okres lounský, Praha 1897.

NOVÝ, Rostislav, *Studie o předhusitských urbářích*, I, Sborník historický 13, 1965, s. 5-64.

PROFOUS, Antonín, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny*. Díl I, Praha 1947.

ROYT, Jan, *Malířství za vlády Lucemburků*, in: Lenka Bobková (ed.), Severozápadní Čechy za vlády Lucemburků, Litoměřice 2016, s. 97-117.

SEDLÁČEK, August, *Místopisný slovník historický království českého*, Praha 1908.

SEDLÁČEK, August, *Hrady, zámky a tvrze království Českého*. Díl XIV, Litoměřicko a Žatecko, Praha 1923.

SOMMER, Petr, *Základová obětina ze sázavského kláštera*, in: In memoriam Jan Rulf, Praha 2000, s. 370-375.

SOMMER, Petr, *Základová obětina z mochovského kostela*, in: Regnum Bohemiae et Sacrum Romanum Imperium. Sborník k poctě Jiřího Kuthana, České Budějovice 2005, s. 493-496.

ŠANDERA, Martin, *Jan Zajíc z Házmburka: tvůrce programu a hlavní diplomat Zelenohorské jednoty*, Východočeské listy historické 36, 2016, s. 21-42.

ŠIMŮNEK, Robert, *Územní a rezidenční strategie české šlechty ve středověku. Doména Zajíců z Házmburka*, Historická geografie 46, 2020, s. 7-71.

ŠTĚDRÝ, František, *Farní osada perucká*, Sborník historického kroužku 7, 1906, s. 162-169.

VELÍMSKÝ, Tomáš, *Trans montes, ad fontes! (Přes hory, k pramenům!) K roli újezdů při středověké kolonizaci středních a vyšších poloh na území severozápadních Čech*, Most 1998.

VELÍMSKÝ, Tomáš, *Hrabišici. Páni z Rýzmburka*, Praha 2002.

ZELENKOVÁ, Pavla, *Premonstrátský klášter a kostel sv. Jiljí v Milevsku, Praha 2018* (= Opera Facultatis theologiae catholicae Universitatis Carolinae Pragensis. Historia et historia artium, XXIX).

Archivní rešerše – novověk

Václav Zeman

Dějiny lokality

Ve středověku byl Černochovo zbožím cisterciáckého kláštera v Oseku, v polovině 14. století se zde dokládá samostatná fara.⁶⁹ V 15. století jej sice klášter ztratil, počátkem raného novověku byl však opět v jeho majetku.⁷⁰ Mezi lety 1580 a 1626 byla vesnice zastavena pražskému arcibiskupu. Pouze krátce před rokem 1620 ujal klášterní zboží v Černochově jeden ze zemských direktorů, a sice Prokop Dvořecký z Olbramovic na Vršovicích a Kystře. Po jeho odsouzení po stavovském povstání byl Černochovo navrácen klášteru.⁷¹

Černochovo byl zastaven Hynkovi Žďárskému ze Žďáru, který v roce 1630 směnil svou ves Vtelno za Černochovo od opata zbraslavského a oseckého kláštera. Následně pak Černochovo prodal Alžbětě Volfomíně Žďárské (rozená Berková z Dubé). Ještě krátce mezi lety 1650 a 1653 ujal se držby Jiří Žďárský, kvůli dluhu na ni váznoucí. Nicméně Alžběta Volfomína zřejmě v roce 1653 celou ves splatila, neboť se uvádí paní na Peruci, Telcích a Černochově. Od té doby pak došlo ke spojení Černochova s Perucí.⁷² Kostel v Černochově ztratil v pobělohorské době farní status a Černochovo se stal součástí perucké fary.⁷³

Po smrti Elišky Volfomíny Žďárské a jejího manžela získala telecké a perucké panství Františka Eusebie Hysřlová, provdaná za Karla Leopolda hraběte Carreto z Millesimo. Františka Eusebie zemřela roku 1669, přičemž zboží sestávající z panství Peruc a statků Černochovo a Teplce pak v roce 1673 prodal Karel Leopold svobodnému pánu Janovi Ditrichovi z Ledeburu. Tyto majetky pak v držbě rodiny Ledebur zůstaly po více než jedno století (1798).⁷⁴

Bezdětný Jan Ditrich Ledebur odkázal majetky manželce Mechtildě Beatricii, která jej postoupila synovi svého zesnulého manžela Alexandru Jindřichovi, který se majetků ujal v roce 1682 po udělení inkolátu v Čechách Leopoldem I. Koncem 17. století se uskutečnila přestavba peruckého zámku za účasti Antonio Porty. Majitel peruckého panství Alexandr Jindřich Ledebur ale zemřel již roku 1712 a majetek se dostal opět do držení Mechtildy Beatricie. Zemřela v roce 1718 a majetek odkázala příbuznému Alexandru Janovi Ledeburovi. Ten v Peruci nechal vystavět vrcholně barokní kostel.⁷⁵

Když v roce 1758 Alexandr Jan zemřel, dědil majetky jeho syn Kašpar Benedikt Ledebur. Zastával úřad c. k. komořího a viceprezidenta mincmistrovského úřadu v Čechách. Právě on jako patron kostelů na peruckém panství uskutečnil pozdně barokní přestavby kostelů v Telcích a Černochově.

⁶⁹ František ŠTĚDRÝ, *Farní osada Perucká*, Sborník historického kroužku 7, 1906, s. 162.

⁷⁰ August SEDLÁČEK, *Místopisný slovník historický Království českého*, Praha 1998, s. 114.

⁷¹ F. ŠTĚDRÝ, *Farní osada*, s. 164–165.

⁷² F. ŠTĚDRÝ, *Farní osada*, s. 165–166.

⁷³ Podrobně F. ŠTĚDRÝ, *Farní osada*, s. 162–169.

⁷⁴ A. SEDLÁČEK, *Hrady 8*, s. 228.

⁷⁵ Michaela HRUBÁ, *Peruc a okolí v proměnách času*, Ústí nad Labem 2008, s. 59–60.

	<p>Do stejné doby spadá i přestavba peruckého zámku.⁷⁶ Koncem 18. století stálo v Černochově 76 domů.⁷⁷</p> <p>Kašpar Benedikt Ledebur perucké panství prodal v roce 1798 Josefovi Kinskému. Avšak Kinští nezůstali majiteli Peruce dlouho. Již roku 1814 panství koupil František Antonín Thun-Hohenstein z děčínské větve rodu. Děčínští Thunové pak perucký velkostatek drželi až do roku 1945.⁷⁸</p> <p>V polovině 40. let 19. století byl v Černochově evidován 101 dům s 571 obyvatel. Uváděl se dále filiální kostel a jeden hostinec.⁷⁹</p> <p>Kolem roku 1847 probíhala jednání o zřízení sídla duchovní správy (<i>Seelsorgerstation</i>) pro Černochoch a o rozšíření fary.⁸⁰ Farní úřad zde však zřízen nebyl, nicméně v roce 1889 stavební adjunkt Václav Schweizer ze Slaného vyhotovil stavební plány fary či domu pro expozitu,⁸¹ který byl ve stejném roce realizován.⁸² V roce 1892 se uvádělo, že pro potřeby fary poskytne obec k dispozici dům čp. 77, který po úpravách a osamostatnění fary bude moci sloužit církvi jako farní budova.⁸³</p> <p>V roce 1906 byl za obcí vystavěn nový hřbitov.⁸⁴</p>
Dějiny kostela	<p><u>Kostel do počátku 70. let 18. století</u></p> <p>Dějiny kostela v novověku lze podrobně sledovat od poloviny 17. století. Snad roku 1652 se měly v kostele připomínat tři oltářní pokrývky a nedávno pořízený oltářní kámen.⁸⁵ Když byla roku 1653 založena nejstarší dochovaná kniha kostelních účtů, byl do ní vepsán kostelní inventář. Ten mimo jiné uvádí celkem tři větší a menší zvony zavěšené ve zvonici a jeden malý na kostele, tedy zvon sanktusníkový. Fara byla pustá.⁸⁶</p> <p>Kostelní účty v druhé polovině 17. století jsou často vedeny za několik let najednou a není tak vždy možné jednoznačně vztáhnout určitý výdaj ke konkrétnímu roku. Tak mezi lety 1655 a 1661 byl opraven krov kostela, zřejmě zhotovena zvonová stolice a položena střešní krytina. Uskutečnila se vydání za 80 kop (16 zl.) a 70 kop šindele na kostel (12 zl. 50 kr.), dalších 30 kop bylo určeno na přístavky (<i>sínce</i>) a zvonici (6 zl.). Jelikož se platba tesařům uskutečnila ve dvou splátkách, zdá se pravděpodobné, že práce byla vykonána v různých letech. Tesaři dostali vyplaceno za pokrytí 80 kop šindele na kostele (4 zl. 40 kr.) a za dalších 70 kop (3 zl. 30 kr.). Bylo pobito 30 kop šindele (1 zl.</p>

⁷⁶ Emanuel POCHE a kol., *Umělecké památky Čech*, 3. díl, Praha 1980, s. 40. M. HRUBÁ, *Peruc*, s. 60.

⁷⁷ Jaroslav SCHALLER, *Topographie des Königreichs Böhmen*, Erster Theil: Rakonitzer Kreis, Prag 1785, s. 195.

⁷⁸ M. HRUBÁ, *Peruc*, s. 71–77.

⁷⁹ Johann Gottfried SOMMER, *Das Königreich Böhmen; statistisch-topographisch dargestellt*, Dreizehnter Band: Rakonitzer Kreis, Prag 1845, s. 89.

⁸⁰ Státní oblastní archiv v Litoměřicích (dále jen SOA Litoměřice), pobočka Děčín, Velkostatek (dále jen Vs) Peruc, karton č. 2, inv. č. 113, sign. B 14/39.

⁸¹ Státní oblastní archiv v Litoměřicích – Státní okresní archiv Louny (dále jen SOKA Louny), Farní úřad (dále jen FÚ) Peruc, karton č. 13, inv. č. 61.

⁸² SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 4, inv. č. 113, sign. B/14 135a, kostelní účet 1889.

⁸³ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 146, inv. č. 254, dopis z 25. 5. 1892.

⁸⁴ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 13, inv. č. 61; SOKA Louny, Okresní úřad I, karton č. 153, kde i situační plány.

⁸⁵ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 2, inv. č. 113, sign. B 14/1-a, výtah z pamětní knihy perucké fary.

⁸⁶ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 11, inv. č. 58.

30 kr.), nakoupeno 3500 šindelových hřebíků (3 zl. 9 kr.). Koupeno bylo 36 německých prken na zvonici a zhotovení stolice (3 zl. 36 kr.), sedm mandelů podlažních hřebíků na tato prkna (21 kr.), tesařům placeno „*od sebrání věcí na kostele*“ (1 zl. 30 kr.), za opravy krovu (1 zl.), zhotovení nového silného hřídle na hranici k velkému zvonu a práce na zvonici dle smlouvy (5 zl.). Další peníze byly vydány za dvě konve piva k této práci (24 kr.). K hřídle instaloval šrouby libochovický zámečník (12 kr.), týž zhotovil devět kladek k zatahování zvonů a dvě skoby přes zvony (21 kr.), do nových oken 12 železných prutů (12 kr.), železné kruhy ke spojení hranice (tj. zvonové stolice), deset nových nárožníků a jeden pant (30 kr.). Pořízeny byly dva silné a dva menší provazy ke dvěma zvonům (32 kr.). Místní sklenář obdržel za pět nových oken 7 zl., za zhotovení rámu k těm oknům bylo zapláceno 30 kr.

Mezi lety 1672 a 1674 došlo k opravám zvonu (1 zl. 19 kr.), pořízeny byly pokrývky na oltář či kazatelnu, připomíná se zповědnice. Také ve druhé polovině 70. let zaznamenáváme pouze drobná vydání na opravy kostela a tedy jen akce menšího rozsahu. V roce 1675 se tak uskutečnila oprava kostelního okna, roku 1676 byly opraveny dva zvony a v roce 1677 pořízen oltářní kámen (4 zl. včetně poselného).

V letech 1680 a 1681 se kostel dočkal nové střešní krytiny i dláždění. Bylo pořízeno 166 kop vrchnostenského šindele (3 zl.), jímž tesaři celý kostel pokryli (3 zl. 24 kr.). K položení střešní krytiny bylo užito 100 háků. K oltáři byla pořízena nová lavice (45 kr.), především byl ale celý interiér vybělen a vydlážděn. Celkem 4000 cihel posloužilo k vydláždění kostela (8 zl.) a 14,5 strychu vápna pak k jeho vybělení (7 zl. 43 kr.). Bělení i položení dlažby provedli zedníci Wenzel Herman a Topincka (14 zl. 6 kr.). V letech 1685 a 1686 se uskutečnila oprava kostelního okna, tesaři pracovali na zvonu (snad jej zavěsili). Roku 1687 bylo černochovskému kováři placeno za dva pásy ke skříni za oltářem a zámeček na ni (13 kr.), truhlář tuto skříň opravil (15 kr.). Roku 1688 zedníci opravili kostelní okna (4 kr.), truhlář v roce 1689 dodal stupeň k velkému oltáři a římsu ke kazatelně (41 kr.).

Celá 90. léta 17. století vyplnily rozsáhlé investice a práce na kostele či jeho zařízení. Tak roku 1690 tesař z Vraného postavil dřevěnou předsíň u kostela (3 zl. 30 kr.), kovář dodal kříž a laťové hřebíky (45 kr.). V roce 1691 pracoval ječovický mlynář na kůru (1 zl. 54 kr.; k tomu dvakrát 30 prken za 3 zl. a 3 zl. 2 kr., za hřebíky 30 kr.). Zámečník opravil na kostelních dveřích zámeček a dodal nový klíč (1 zl. 30 kr.). V následujících letech se práce soustředily zejména na kostelní střechu. Roku 1692 byla nakoupena prkna do malého štítu či 1000 šindelových hřebíků na opravu kostelní střechy (1 zl. 37 kr. 3 d.). Zedník opravil spadlou hřbitovní zeď (3 zl. 30 kr.). Roku 1693 tesař z Vraného postavil nový sanktusník (17 zl. za práci a materiál). Z farářových peněz šly platby 8 zl. dalším tesařům, kteří stavěli sanktusník (17. 9. – 3. 10. 1693), a sice mistrovi Mischlerovi, Johannu Mickeschovi, starému Wicklaschovi, Pletichovi a starému ovčáku. Nakoupen byl lněný olej.

V roce 1694 zaznamenalo kostelní účetnictví mnohá vydání. Telecký truhlář dostal zapláceno za zhotovení malého stolku za oltářem na mešní roucha (1 zl. 12 kr.), koupeno bylo 6 strychů vápna. Mezi 5. zářím a 15. říjnem

na kostele pracovali zedníci (9 zl. 24 kr.), tesaři pak na zvonici (snad se ještě jedná o již zmíněných 8 zl. za práce na sanktusníku). Další práce tesaři provedli mezi 15. a 24. březnem 1694. Nakupována byla prkna, šindel či hřebíky, pořízena byla makovice (2 zl. 45 kr.) a také nový kříž osazený na kostelní štít, za nějž dostali zapláceno zámečník a malíř. Byl proveden nákup 200 kop šindele a 18 tisíc šindelových hřebíků. Tesaři dostali zapláceno 6 zl. 54 kr. za 34,5 dne práce tesařů (tedy zřejmě za položení krytiny) a za 10 dnů, kdy přestavěli kůr (2 zl.). Uskutečnily se i zednické práce, k nimž bylo nakupováno vápno a cihly. Zedníci probourali čtyři okna a dvojce kostelní dveře a nově je postavili, zřídili sakristii, vybělili kostel a vyspravili dlažbu. Od 1. srpna do 3. září 1694 zde pracovali Schaap (3 zl. 30 kr.) a Adam (4 zl.), mezi 13. zářím a 23. říjnem pak opět Schaap (2 zl. 48 kr.) a Adam (3 zl. 10 kr.). Dle specifikace se jednalo o následující práce: stavba antependia u hlavního oltáře, kamenné dveřní ostění v sakristii a okenní ostění, bankál či práh ke kostelním dveřím a kamenné dlaždice, na štít dvě kamenné pyramidy, bankál s koulí, oltářní kámen, mešní roucho. Roudnickému truhláři a malíři bylo placeno za dvojce oltářní dveře a ozdoby a za dvě sochy vedle oltáře (po stranách) 36 zl. Pro potřeby roudnického malíře byla nakoupena fermež, materiál jako prkna či hřebíky pro všechny práce. Bylo placeno 1 zl. 19 kr. černochovskému kováři, který ještě zhotovil železnou mříž do sakristie a kování na kostelní dveře (2 zl. 39 kr.). Kupována byla žlutá barva na kůr, telecký truhlář obdržel platbu za jedny dubové dveře a pět dubových prken (5 zl. 30 kr. + 1 zl. 30 kr.). Osazen byl klobouk kazatelny, který zhotovil roudnický truhlář. Malíř ze stejného města vymaloval a štafíroval kazatelnu s kloboukem, malý oltář a dvě panské lavice (15 zl.). Došlo k zasklení čtyř oken. Hejtman zprostředkoval provedení kostelních lavic, dlažbu či cihelnou střechu (14 zl.). Johann Balthasar Grommeli přelil prostřední zvon, a to zcela z nákladů almužen, když byla vybrána konečná částka 60 zl. 53 kr. 3 d.

Také v roce 1696 některé zakázky zprostředkoval hejtman peruckého panství, a to pořízení dvou soch sv. Jana Nepomuckého a sv. Norberta u nejmenovaného pražského sochaře (24 zl.). Samuel Machller pak za štafírování dostal 7 zl. Roudnickému truhláři bylo zapláceno za vedlejší oltář 15 zl., jeho učňovi 15 kr., dalších 15 zl. pak Samuelu Mahllerovi. Telecký truhlář obdržel za nové dvojité natřené dveře na hřbitov 3 zl. a černochovský kovář za kování 42 kr.

Z následujících let se dochovaly zprávy jen o drobnějších úpravách. Tak v letech 1697 až 1699 byla pořízena závora na hřbitovní dveře a zavěšen zvon. Zedník z Budyně opravil kus zdi u kostnice (3 zl. 27 kr.). Roudnickému malíři bylo dopláceno ještě 5 zl. za různé opravy v roce 1696. Roku 1700 bylo nakoupeno 30 kop šindele v hodnotě 5 zl. V roce 1703 se uskutečnily práce na kostnici. Nakoupeno bylo dřevo (1 zl. 23 kr.) a šindelové hřebíky (38 kr. 3 d.), práce vykonali tesaři (2 zl. 24 kr. 3 d.). Roku 1706 byla pořízena závora na kostelní dveře a provedeno připevnění zvonové hlavy (tesaři: 1 zl. 24 kr., kovář: 1 zl. 53 kr.). V roce 1707 se uskutečnila oprava střechy, na sanktusník byla koupena tři prkna. Roku 1708 zhotovil nové dveře do kostela truhlář z Cítolib (1 zl. 30 kr.), v roce 1709 černochovský kovář opravil zvon. Lounskému

zámečníku bylo v roce 1709 či 1710 placeno za nový zámeček ke dveřím do sakristie.

V letech 1711 až 1712 proběhlo zpevnění kůru a práce na kostelních lavicích, v letech 1713 až 1714 bylo nakoupeno 47 prken do kostela (4 zl. 36 kr.), 500 kusů šindele, opravena střecha na kostele a kostnici, zedník opravil zeď u kostnice. V roce 1716 tesař opravil krov a střechu na kostele (30 kr.). Další opravu střechy vykonal tesař hned v příštím roce. Opětovně v roce 1721 bylo nakoupeno 20 kop šindele a 2000 šindelových hřebíků, přičemž tesař opravil střešní krytinu. Roku 1726 se uskutečnila oprava zničeného kamenného dveřního ostění.⁸⁷

V roce 1727 Wentzel Šašek z Vraného zhotovil do kostela skříň na mešní roucha (8 zl.), tesař z Ředhoště opravil a krytinou pokryl zvonici (1 zl. 3 kr.) a kovář opravil kříž na věži (9 kr.). Ke komparaci výše výdajů může posloužit informace o nákupu nové knihy kostelních účtů na roky 1727 až 1766, z níž je čerpána většina následujících informací, za 2 zl. 9 kr. V roce 1728 byl k oltáři Panny Marie pořízen podstavec pod svícny (39 kr.). Roku byla na kostnici položena střešní krytina (50 kop šindele, 2000 šindelových hřebíků). V roce 1731 tesař opravil chórovou přepážku (7 kr. 3 d.).⁸⁸

Rokem 1733 byl datován jeden z oltářních kamenů.⁸⁹

Střechy a jejich krytiny byly velmi často opravovány. Tak roku 1734 bylo na kostelní střechu nakoupeno stavební dřevo, 8000 šindelových hřebíků, 4 kopy prkenných hřebíků, 116,5 kopy šindele. Krytinu položil tesař Petter Minka. Opět v roce 1737 se ukázal nutným nákup dalších 37 kop šindele, 4000 ks šindelových hřebíků a 10 kop prkenných hřebíků. Sklenář Švestka ze Slaného dodal dvě nová okna u hlavního oltáře.⁹⁰ Varhany, respektive varhaník, se prvně připomínají k roku 1739.⁹¹

Roku 1740 byly vykonány práce na kostnici (zednické, nákup dřeva atp.), ale především bylo pražskému zvonaři vyplaceno 76 zl. 32 kr. za přelití zvonu. Také následujícího roku se dokládá práce tesaře Petra Minky na kostnici, a to zejména její opětovné pokrývání šindelem. V roce 1742 byla jedna strana kostelní střechy pokryta šindelem. Truhlář Simon Regebt z Vraného zhotovil roku 1744 nové hlavní dubové dveře (11 zl. 30 kr.), kovářská práce na nich vyšla na 11 zl. Po jejich instalaci provedené roku 1744 opravil roku 1745 zedník Žalud otvory na kamenném ostění po jejich zavěšení. V roce 1748 perucký tesař položil u zvonů podlahu a opravil stolici na hřbitovní zdi. Usazen byl tabernákl.

V roce 1752 byly nalámány čtyři sáhy kamene na kostnici (1 zl.), zedníci na kostnici vystavěli nový štít a celý objekt nahodili (15 zl. 45 kr.). Na kostnici byl pořízen ještě nový železný kříž. Nakoupeno bylo 200 zdících cihel (1 zl. 42 kr.) a dva strychy vápna (4 zl. 12 kr.), provedeny zednické opravy vstupu do kostela (3 zl.). Uskutečnil se nákup 60 kop šindele a ten položen na zvonici. V roce 1754 proběhla oprava hřbitovní zdi a výstavba části nové. Roku 1762

⁸⁷ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 11, inv. č. 58.

⁸⁸ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 12, inv. č. 59.

⁸⁹ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 1, s. 287.

⁹⁰ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 12, inv. č. 59.

⁹¹ Tomáš HORÁK, *Varhany a varhanáři Lounska, Žatecka a Podbořanska*, Ústí nad Labem 2003, s. 44.

byla pořízena skříň na kostelní oděvy, v roce 1763 opravován zvon. Roku 1765 se uskutečnila oprava kostelní střechy.⁹² V roce 1766 varhanář Ignaz Schmidt do kostela přenesl a opravil starý pozitiv z Peruce, který roku 1706 zhotovil I. Tauchmann.⁹³

Výstavba nového kostela

V 70. letech 18. století prošel kostel sv. Václava v Černochochě zásadní stavební proměnou. Ze staršího objektu zůstal zachován pouze gotický presbytář (využitý nyní jako sakristie), k němuž byla přistavěna nová loď a věž na západě.

V 60. a 70. letech 18. století se na peruckém panství dokládá pražský stavitel Josef Jäger. Roku 1773 pracoval na opravách kostela sv. Petra a Pavla v Peruci.⁹⁴ Opravy černochovského kostela byly prováděny již v roce 1767, nevíme však, zda za Jägerovy účasti. Nicméně důležitou informaci představuje výplata diet tomuto staviteli učiněná již v roce 1768 z pokladny černochovského kostela za osobní prohlédnutí kostela ve výši 10 zl.⁹⁵ Lze ji totiž vnímat jako první krok v plánované přestavbě, k níž stavitel následně zhotovil podklady v podobě projektu a rozpočtu.

Již 20. února 1769 požádal perucký farář o povolení výstavby kostela v Černochochě, přičemž byl předložen rozpočet ve výši 7468 zl. s plány pražského stavitele. Domněnku, že se již tehdy jednalo o Jägerovy plány,⁹⁶ můžeme ze zprávy v kostelních účtech⁹⁷ prakticky potvrdit. V březnu žádost podal i patron kostela a majitel peruckého dominia Kašpar Benedikt Ledebour, v tomto případě je autorství přestavby Josefem Jägerem výslovně doloženo.⁹⁸

O průběhu stavby informování nejsme. Roku 1774 byl položen základní kámen.⁹⁹ V roce 1775 došlo k opětovnému posvěcení oltářního kamene (1 zl. 30 kr.). Roku 1777 byla pořízena nová zpovědnice (18 zl.) a skříň do sakristie se zámkem (19 zl. 30 kr.).¹⁰⁰ Byly osazeny zvony,¹⁰¹ vyměněné s peruckými (z let 1567, 1772 a dva nedatované).¹⁰² Roku 1779 bylo lounskému truhláři placeno za 12 kusů kostelních lavic z dubových prken, za hlavní dveře 12 zl., dveře do sakristie 4 zl., dveře na kůr 3 zl., mříž či mříže do kostelních oken 2 zl., okna či okenice (*wetter fenster*) do věže 15 zl. Uhrazeno bylo i mýto do Loun ve výši 40 kr. Kovář za práci na těchto dveřích a oknech obdržel 18 zl.¹⁰³

⁹² SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 12, inv. č. 59.

⁹³ T. HORÁK, *Varhany*, s. 44.

⁹⁴ Pavel VLČEK (ed.), *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, Praha 2004, s. 263

⁹⁵ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 12, inv. č. 60.

⁹⁶ Martin EBEL – Jaroslava MENDELOVÁ – Pavel VLČEK, *Josef Jäger – kopiáře*, Praha 1998, s. 22.

⁹⁷ Viz výše.

⁹⁸ M. EBEL – J. MENDELOVÁ – P. VLČEK, *Josef Jäger – kopiáře*, s. 22.

⁹⁹ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 1, s. 288–289.

¹⁰⁰ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 12, inv. č. 60.

¹⁰¹ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 1, s. 290.

¹⁰² Rozměry a přepisy nápisů otištěny v Bohumil MATĚJKA, *Soupis památek historických a uměleckých v Království českém. II. Politický okres lounský*, Praha 1897, s. 8–9.

¹⁰³ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 12, inv. č. 60.

Za rok 1778 bylo v kostelních účtech za výstavbu kostela vykázáno 6878 zl. 6 kr. ½ d. Konečný účet z roku 1779 sumu upravil na 6923 zl. 31 kr. ½ d. Uvádělo se, že byl od základu postaven kostel, věž, kostnice, hřbitov i obvodová zeď.¹⁰⁴ Podle plánu dochovaného v kopiářích Josefa Jägera a z porovnání rozpočtované sumy s celkovými náklady na výstavbu vyplývá, že původní projekt počítal s úplnou novostavbou, k zachování středověkého presbytáře bylo přistoupeno zřejmě z finančních důvodů.¹⁰⁵

Kostel po roce 1780

V roce 1780 byly zhotoveny dveře na hřbitov, zedníci pracovali na kostelní střeše, usadili železné háky pro dveře do hřbitovní zdi a pro dveře kostnice (Christoph Lorabetz, Carl Zazworka). Pořízen byl velký krytý zámek na kostelní dveře. V roce 1781 zlonický pokrývač Johann Macký opravil taškovou střešní krytinu kostela, roku 1782 perucký zedník Zazworka opravil střechu na kostele a sakristii. V roce 1783 byl štafírován kříž.

V roce 1787 se připomíná, že podle stavební knihy bylo při výstavbě kostela, a sice při zbudování nezbytného krovu, vydáno za práci a materiál celkem 856 zl. 16 kr. 3 d., k čemuž vrchnost zdarma poskytla stavební dřevo včetně bezplatné dopravy.

Roku 1789 radonický truhlář zhotovil tumbu k oltáři (16 zl.). V roce 1790 byly v sakristii probourány dveře na hřbitov, kostel částečně vydlážděn a zřízena kazatelna. Zedníci pracovali po 29,5 dne, přičemž spotřebovali 300 zdících cihel, vápno a další vápno na vybílání kostela, které provedl zlonický pokrývač Macke. Kupována byla červená barva, kovář dodal zámky k sakristii a kostelu, opravil okenní rámy, tesařský tovaryš z Chrastína zhotovil kříž k oltářnímu obrazu. Náklady dosáhly výše 17 zl. 25 kr. 3 d. a dalších 46 zl. 51 kr. V roce 1791 radonický truhlář zhotovil mříž do okna na kůru (či chórového okna). Opravu a přeladění varhan provedl varhanář z Čisté (50 zl.). Další úpravy varhan se uskutečnily roku 1798. V roce 1800 tesař Hansel s tovaryši zhotovili mřížové dveře, zedník Sadilek dveřní ostění u umrlčí komory a opravil hřbitovní zeď.¹⁰⁶

Roku 1810 byl nakoupen bílý plech na věž, klempíř ze Slaného zhotovil krytinu na věži kostela (61 zl.), přičemž na opravě věže pracovali i tesaři (13 zl. 10 kr.). Zednický mistr Kohauth opravil kostnici (7 zl.).

V roce 1844 došlo na vybílání kostela. Roku 1847 se uskutečnila oprava střechy a okenice u kůru (nebo chóru?; *Chorfensterladen*). Opětovná oprava střešní krytiny proběhla v roce 1851. Roku 1852 Katherina Diepold, zvonařka v Praze, přelila zvon *Ave Glocke*. Opravována byla hřbitovní zeď a brána. V roce 1856 se uskutečnila zřejmě rozsáhlejší oprava oken, roku 1858 byla pořízena nová okenice ke kostelnímu oknu.

V roce 1861 zedník Josef Arnoscht postavil zádveří v sakristii (10 zl. 50 kr. r. č.). Došlo k nahození a omítnutí kostela (10 zl. 50 kr.), vybílání sakristie a presbytáře (10 zl.) a vybílání kostela (10 zl. 50 kr.) a kupole (10 zl. 50 kr.).

¹⁰⁴ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 12, inv. č. 60.

¹⁰⁵ M. EBEL – J. MENDELOVÁ – P. VLČEK, *Josef Jäger – kopiáře*, s. 2

¹⁰⁶ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 12, inv. č. 60.

Provedena byla i oprava a omítnutí okenních otvorů (3 zl.), pořízeno bylo 15 strychů vápna na kostel (10 zl. 80 kr.), uskutečnila se oprava márnice (3 zl. 75 kr.). Truhlář provedl opravy v sakristii a na oltáři (6 zl.). Opravy v sakristii vykonal též zámečník (4 zl.). Na pokrytí střechy bylo spotřebováno 1000 kusů tašek (10 zl. 50 kr.) a dalších 600 kusů (6 zl. 30 kr.). Položení střešní krytiny se zřejmě uskutečnilo nadvakrát, neboť ve dvou splátkách byli vypláceni i pokrývači (10 zl. 5 kr. + 1 zl. 80 kr.). Položena byla krytina také na hřbitovní zdi (200 prejzů za 10 zl.). Pokrývači Kohoutovi bylo placeno 9 zl. 90 kr. a 1 zl. 63 kr.¹⁰⁷ Nákladem 110 zl. byl renovován oltář sv. Václava.¹⁰⁸

V roce 1864 opravil tesař Josef Hansta hřbitovní bránu.¹⁰⁹ Nezbytnou se ukázala oprava varhan, kterou byl roku 1865 pověřen varhanář Guth/Gutte,¹¹⁰ jenž dostal zapláceno 153 zl.¹¹¹ Roku 1866 truhlář Zázvorka opravil kostelní lavice, v roce 1867 byla zhotovena nová vrata na hřbitov, roku 1868 došlo k vyříznutí prasklého zvonu (6 zl. 80 kr.).¹¹² V roce 1871 farář kostelu věnoval barvotiskový obraz Panny Marie se zlatým rámem, obraz sv. Josefa, štafírování, dále pak tapety a povlak na antependium a další textilie v celkové hodnotě 43 zl. 70 kr.¹¹³

Větší stavební práce byly na kostele vykonány v roce 1872. Stavebnímu podnikateli Volfovi náležela dle smlouvy odměna ve výši 76 zl. 15 kr., pokrývači Kohoutovi pak 54 zl. 60 kr. Došlo k nákupu 90 čtverečných sáhů dlaždic z lomu Krupka (18 zl.), Srbeckému bylo za 5,5 kubických sáhů písku vyplaceno 16 zl. 50 kr., zedníku Strašblovi (?) 10 zl., za 100 centnéřů vápna 40 zl., klempíři Prokopovi za pokrytí věže 20 zl. Vykonány byly další drobné kovářské a tesařské práce. V roce 1873 na opravách kostela pracoval Jakub Čech (20 zl.), roku 1874 se uskutečnila výrazná oprava střechy (500 cihel, 600 tašek, 60 háků, 140 prejzů). V roce 1877 se dokládá oprava kostela, kterou provedl J. Čech v nákladu 504 zl. 16 kr.¹¹⁴

V roce 1882 Jan Čech opravil dva zámky a vyrobil jeden klíč. Truhlář František Jirásek opravil okna, k čemuž byla doplněna sklenářská práce. Koupěno bylo zdící vápno a pět fůr písku. Od Josefa Platila bylo nakoupeno 300 tašek a 100 prejzů.¹¹⁵ Kostel byl vybičen.¹¹⁶ Roku 1883 byl vyhotoven rozpočet na instalaci hromosvodu na patronátních stavbách, mimo jiné i na kostele v Telcích.¹¹⁷ Práce vykonala firma Deckert a Homolka z Prahy.¹¹⁸

¹⁰⁷ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 13, inv. č. 61.

¹⁰⁸ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 2, f. 39r.

¹⁰⁹ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 13, inv. č. 61.

¹¹⁰ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 3, inv. č. 113, sign. B 14/75-2.

¹¹¹ Srov. též SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 2, f. 42r. Tomáš Horák uvádí, že byl nástroj současně mramorován a vyzdoben sochařskou prací. T. HORÁK, *Varhany*, s. 44.

¹¹² SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 13, inv. č. 61.

¹¹³ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 2, f. 60r.

¹¹⁴ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 13, inv. č. 61.

¹¹⁵ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 13, inv. č. 61; SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 243, inv. č. 1708.

¹¹⁶ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 2, f. 103v.

¹¹⁷ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 81, inv. č. 145, rozpočet z 30. 7. 1883 a další spisy.

¹¹⁸ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 13, inv. č. 61.

V roce 1884 se opětovně uskutečnila oprava oken,¹¹⁹ pořízena byla dvoje dvířka ke hřbitovu.¹²⁰ V roce 1887 proběhla oprava okna v kostelní střeše,¹²¹ roku 1888 vikýře.¹²² Téhož roku byla opravena, vybílena a nabarvena zpovědnice.¹²³ Koncem 80. let se varhany nacházely v bídém stavu (rozladěné, některé tóny vůbec nezněly, klaviatura byla propadená).¹²⁴

Z konce 80. let pocházel nedatovaný kostelní inventář vyhotovený na podkladu inventáře z roku 1841. Filiální kostel sv. Václava byl vystavěn v roce 1779 z kamene, byl klenutý a krytý taškami, orientovaný na východ. Byl opatřen sedmi velkými okny, po třech na každé straně lodi a jedním pod kůrem na věži. Podvěží sloužilo jako předsíň, jíž se vstupovalo dveřmi na kůr. Za hlavním oltářem byl gotický presbytář využívaný nyní jako sakristie, s jedním menším a druhým větším oknem nezazděným. Jedno gotické okno bylo zazděno, stejně jako dvě okna užší. Jedny dveře byly na severní straně, druhé dveře vedly z chrámové lodi do sakristie.

Hlavní oltář byl opatřen obrazem sv. Václava, kolem pak bylo sedm dalších obrazů, po epištolní straně dole sv. Prokop, neurčený světec, sv. Ludmila, po evangelijní straně sv. Zikmund, Vojtěch a Vít, nejvýše Panna Marie. Po pravé a levé straně oltáře stály sochy sv. Jana Nepomuckého a sv. Norberta. Dva zasklené obrazy představovaly sv. Annu a Matku Boží s děťátkem a byly zavěšeny pod hlavním obrazem. Dále zde byly tři kanonické tabulky. Postranní oltář s obrazem Panny Marie a nahoře s obrazem sv. Josefa byl bez oltářní menzy.

Dvanáct lavic z tvrdého dřeva stálo po šesti po každé straně lodi. Zpovědnice z měkkého dřeva byla nově natřená, kazatelna taktéž z měkkého dřeva byla opatřena červenohnědým nátěrem, na klobouku se nacházela holubice Ducha svatého s pozlacenou září, varhany měly cínové píšťaly a pedál. Velký zvon měl hmotnost 715 liber, prostřední o hmotnosti 350 liber byl ulit v roce 1505, malý zvon o hmotnosti 80 liber zdobil kříž s Ježíšem, nejmenší pak obraz sv. Jana Nepomuckého. Zvonek byl u sakristie a dva menší zvonky byly oltářní.¹²⁵

V roce 1890 byla opravena kostelní střecha, k čemuž bylo nakoupeno 300 kusů tašek.¹²⁶ Roku 1891 byly opraveny hřbitovní dveře.¹²⁷

Rozsáhlejší oprava kostela proběhla v roce 1898. Mimo jiné došlo k nátěru kostelního zevnějšku, který byl hodnocen jako celkem vkusný. Interiér byl vybílen, opravena dlažba. Opravy se dočkala i hřbitovní zeď a upraven

¹¹⁹ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 4, inv. č. 113, sign. B/14 135a, kostelní účet 1884 též 1885.

¹²⁰ SOkA Louny, FÚ Peruc, karton č. 13, inv. č. 61.

¹²¹ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 4, inv. č. 113, sign. B/14 135a, kostelní účet 1887. Truhláři Třeskovci bylo za 13 malých oken na střechu kostela zapláceno 10 zl. 9 kr., témuž za 12 malých oken 9 zl. 60 kr. SOkA Louny, FÚ Peruc, karton č. 13, inv. č. 61.

¹²² SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 4, inv. č. 113, sign. B/14 135a, kostelní účet 1888.

¹²³ SOkA Louny, FÚ Peruc, karton č. 13, inv. č. 61.

¹²⁴ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 148, inv. č. 254, dopis z 12. 11. 1887 a další korespondence.

¹²⁵ SOkA Louny, FÚ Peruc, karton č. 15, inv. č. 69.

¹²⁶ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 4, inv. č. 113, sign. B/14 135a, kostelní účet 1890.

¹²⁷ SOkA Louny, FÚ Peruc, karton č. 13, inv. č. 61.

hlavní vstup na hřbitov.¹²⁸ Dle rozpočtu stavitele J. Löbla z Peruce byly vyplaceny následující platby: zednické práce (330 zl. 34 kr.), materiál (90 zl. 80 kr.), doprava (50 zl. 56 kr.), pokrývačské práce (73 zl. 62 kr.), truhlářské práce (66 zl. 66 kr.), sklenářské práce (30 zl.), zámečnické práce (90 zl.), celkem 731 zl. 98 kr.¹²⁹

Roku 1900 se uskutečnila oprava hromosvodu na věži a kostelních dveří.¹³⁰ V roce 1903 postavili nové varhany Josef Rejna a Josef Černý z Královských Vinohrad.¹³¹ Dodali nástroj v ceně 600 K, skříň na uložení hudebních nástrojů zhotovil Kučera. V roce 1904 kovář Sochor opravil kostelní zvony a jejich lůžka. Roku 1907 byl z biskupské konzistoře v Praze dodán oltářní kámen (16,14 K), který postavil truhlář Kučera (15,40 K). Dodáno a vysazeno bylo 18 lip.¹³²

Na začátku 20. století byl kostel popsán následovně: „*Dle základního kamene při bourání nalezeného a dle nápisu v olově na něm založen byl 1105. Loď toho starého kostela sbořena byla r. 1774, ale kněžský kůr zůstal. Tento má opěrací pilíře a okna na sever a východ a jih goticky sklenuta. Taktéž žebra klenbová ukazují gotiku ranní, která panovala ve století 13. Byl tedy starý kostel dvojího slohu a pocházel ze dvou dob. Loď byla románská a k ní později kolem r. 1250 přistavěn kůr kněžský, který nyní slouží za sakristii. Mimo okna a klenbu prorážejí pod nátěrem vápenným jednotlivé postavy andělů a hvězd na klenbě nynější sakristie.*

Ze starého kostela pochází kamenná křtitelnice ve způsobě kalichu 1,14 m vysoká. Podstavec její jest poněkud porušen. Dřík šestihranný mění se ve dvanáctistěn a ovinut jest oblounem. Sakristie byla dříve kryta šindelovou ostrou střechou, nyní má těžký dubový krov, střechu mansardovou a jest taškami kryta. Tíha krovu působí nepříznivě na starou tuto část gotickou, tak že jest viděti trhliny ve zdech.

V sakristii jsou dva obrazy „Ecce homo“ a „bolestné Panny Marie“ na dřevě malované. Kdy sem byly dány, není povědomo, ale zdá se, že pocházejí ze 17. století. Loď chrámová podoby vejčité 18,2 m dlouhá a 11,7 m široká, sklenuta jest kopulí plochou. Velký oltář má obraz sv. Václava a po stranách menší obrazy sv. Ivana, sv. Zikmunda, sv. Ludmily, sv. Víta, sv. Vojtěcha a Panny Marie. Sochy sv. Norberta a sv. Jana Nepomuckého, postavené na velkém oltáři, byly 1790 opraveny a pocházejí ze starého kostela. Vedlejší oltářik na straně jižní v lodi má obraz Panny Marie, jehož jediná okrasa jsou točité sloupky, neboť nemá ani kamene oltářního. Soška sv. Mikuláše na malém oltáři dána sem z kostela Teleckého r. 1790. Dvěře u sakristie proraženy jsou na severní straně v témž roce. Ve výklenku u kazatelny visí velký obraz na plátně „Mládětek betlémských“. Pochází z kaple Betlémské v Praze, zrušené císařem

¹²⁸ SOKA Louny, Okresní úřad I, karton č. 149, kolaudační protokol z 25. 6. 1898.

¹²⁹ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 13, inv. č. 61. Farní kronika pouze uvádí, že byl kostel zevně opraven nákladem 1462 K. SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 2, f. 157v.

¹³⁰ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 13, inv. č. 61.

¹³¹ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 82, inv. č. 146, korespondence 1903. Srov. též korespondenci v SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 148, inv. č. 254. Tomáš Horák uvádí rok instalace varhan jako 1902. T. HORÁK, *Varhany*, s. 44.

¹³² SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 13, inv. č. 61.

Josefem II., jak o tom svědčí letopočet umístěný na rubu tohoto obrazu. Obraz zavěšený pod mříží kůru zpěváckého v pamětní knize a inventáři kostelním jmenuje se sv. Gisilar a pochází nejspíš od Ledeburů.

Na věži, která spočívá na čtyřech pilířích na zapadní straně kostela, jsou v druhém patře zavěšeny čtyři zvony, které 1777 přeneseny sem z kostela Peruckého, poněvadž, jak se tehdyž pravilo, ukázalo se místo pro ně ve věži malým. Podávám je k vůli úplnosti dle popisu.

*První největší má výšku a průměr 80 cm. Na hořejším okraji jsou polovypuklé obrazy svatby v Kaně galilejské, milosrdného Samaritána, vzkříšení Lazara a obrácení sv. Pavla na víru křesťanskou. Na plášti v předu jest nápis: *Bryccius Pragensis auxilio divino fecit me [=Brykci z Prahy pomocí Boží mne zhotovil] Dole: Tak Buoh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdož věří v něho nezahlýnul, ale měl život věčný. Sv. Jan Nep. Dole medalion s hlavou Spasitelovou a letopočet 1567. Na plášti v zadu: Da pacem domine in diebus nostris, quia non est alius, qui pugnet pro nobis nisi tu Deus noster omnipotens [=Úděl pokoje Pane ve dnech našich, protože není jiného, který by bojoval za nás, jedině Ty Bože náš všemohoucí.]. Dole jsou opět andělíčkové s nástroji hudebními v práci vypuklé.**

Druhý zvon 70 cm vysoký a tolikéž široký, jest hladký a má toliko nápis, kdy byl slit na hořejším okraji. Části nápisu děleny jsou korunou: česky zní tento nápis: leta Páně tisícího pětistého pátého.

Třetí zvon zvýši a zšíří 40 cm má na hořejším a dolejší okraji věnce, na plášti polovypuklý obraz sv. Floriána, kříž a nápis: přelit od dcery Karla Bellmanna Anny. Pocházel z r. 1758 a byl posvěcen od opata strahovského Gabriela Kašpara k počtě sv. Jana Křt. a sv. Donáta. Vážil 80 liber a stál 53 zl. 30 kr.

Čtvrtý, nejmenší, 36 cm výšky, 35 cm průměru, ukazuje na plášti polovypuklé obrazy Panny Marie, sv. Jana Nepom. a dole na okraji značku zvonařovu I. G. K. 1772 (Johann Georg Kühner).¹³³

Roku 1908 rozpočtoval stavitel Löbl opravy černochovského kostela ve výši 183 K (bílení sakristie, oprava bílení v kostele, oprava opadané omítky na věži a pilíři, stejně jako oprava taškové krytiny na věži a kostele) a hřbitova za 323,20 K. Tyto opravy byly ve stejném roce provedeny.¹³⁴ Provedeny byly i různé truhlářské a natěračské práce: napouštění dveří (150 x 260 cm), oprava a dvojí nátěr dveří ke kapli (100 x 190 cm), oprava a napouštění dveří z kaple do kostela (90 x 200 cm), vnější i vnitřní nátěr z povědnice olejovou barvou, napouštění 12 lavic brunolinem, napouštění trojdílných mřížek před hlavním oltářem, barvení tří rámců obrazů na mramor, napouštění a zlacení kazatelny, očištění hlavního oltáře a nátěr emailem a napouštění, napouštění osmi obrazů makovým olejem, mramorování a zlacení oltáře Panny Marie, překování nových dveří (100 x 200 cm) ke hřbitovu aj. v ceně 114,20 K.¹³⁵

Tyto práce byly v kostelním účetnictví následně vykázány k roku 1909: stavitel Julius Löbl z Peruce (303,40 K), truhlář Norbert Třeska (114,20 K),

¹³³ F. ŠTĚDRÝ, *Farní osada*, s. 166–167.

¹³⁴ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 147, inv. č. 254, rozpočet z března 1908 a vyúčtování z 10. 10. 1908.

¹³⁵ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 147, inv. č. 254, vyúčtování z 10. 9. 1908.

Václav Sochor z Černochova za opravu zvonice (18 K).¹³⁶ Roku 1911 získal kostel darem obraz Krista a sochu Panny Marie.¹³⁷ Roku 1911 provedl opravu hromosvodu Wonřich z Loun (38 K). V roce 1912 opravil zvonici kovář Hrouda z Černochova (20 + 14,50 K) a tesař Kučera (12 K).¹³⁸ Velký zvon ve zvonici se totiž naklonil a hrozil spadnutím.¹³⁹

V říjnu 1913 dodala firma Staněk a Šebek v Praze rozpočet na provedení okenních výplní z katedrálního skla. Jednalo se celkem o osm oken, z čehož šest v lodi (185 x 350 cm), jedno větší (88 x 250) a jedno menší (20 x 250 cm) v kapli. Celé zasklení mělo vyjít na 859,45 K.¹⁴⁰ Dalších 113 K měl stát dodatek k přesklení oken, a sice výměna dřevěných krycích lišt za železné, výměna všech šroubů (cca 380 ks), dodání dvou ventilačních železných rámu s pérovým zámkem ke sklápění a nátěr všech železných součástí železitým lakem či olejovou barvou.¹⁴¹ V roce 1914 firma Staněk a Šebek z Prahy provedla zasklení oken katedrálním sklem (972,45 K) a následně došlo k jejich osazení.¹⁴²

Roku 1915 se na kostele uskutečnily renovační práce: výmalbu kostela provedl Vojtěch Marvan ze Zlonic (400 K),¹⁴³ lešení k výmalbě postavil Julius Löbl z Peruce (100 K), byl vyčištěn kostel i oltáře, varhanář Černý z Prahy opravil varhany (10 K). Pro kostel byl pořízen černožlutý prapor.

Čas první světové války znamenal pro kostely rekvizici zvonů a následně i varhanních píšťal. Tak roku 1916 bylo vyplaceno 20 K Hečlovi z Prahy za fotografování rekvírovaných zvonů. Účetnictví z roku 1917 zaznamenalo příjem 264 K za zvon, jehož hmotnost tedy při ceně 4 K za výkup 1 kg činila 66 kg.¹⁴⁴ Farní kronika uvádí rekvizici dvou zvonů v Černochově.¹⁴⁵ V roce 1918 účetnictví kostela zaznamenalo rekvizici 15 kg varhanních píšťal, za něž kostel obdržel 225 K.¹⁴⁶ Vyjmutí píšťal provedla firma Rejna a Černý.¹⁴⁷ Další újmu kostel zaznamenal v poškození oken, když 8. prosince 1919 hodil do okna neznámý pachatel kamenem.¹⁴⁸

Poválečná obnova kostela spočívala nejprve v drobných opravách. V roce 1919 se jednalo o opravu hromosvodů, v roce 1921 dveří v sakristii, roku 1922 okenic ve zvonici (165 Kč).

V září 1925 předložil stavitel Václav Kopecký z Peruce rozpočet na práce na filiálním kostele. Navrhoval odfouklou omítku na lodi, sakristii i na věži

¹³⁶ Farní kronika pak udává k roku 1909 opravu kostela nákladem 443 K. SOkA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 2, f. 158v.

¹³⁷ SOkA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 2, f. 158v.

¹³⁸ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 243, inv. č. 1730; SOkA Louny, FÚ Peruc, karton č. 13, inv. č. 61.

¹³⁹ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 81, inv. č. 145, dopis z 30. 1. 1912.

¹⁴⁰ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 81, inv. č. 145, dopis z 29. 10. 1913. Srov. také Vs Peruc, karton č. 148, inv. č. 254.

¹⁴¹ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 81, inv. č. 145, dopis z 17. 1. 1914.

¹⁴² SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 81, inv. č. 145, účet z 10. 5. 1914.

¹⁴³ „Vybarvení vápennými barvami ve vnitřku kostela Černochovského i se sakristií, ve třech tonech bílých a kamenošedozelených“. SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 148, inv. č. 254, dopis z 20. 1. 1915.

¹⁴⁴ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 244, inv. č. 1735.

¹⁴⁵ SOkA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 2, f. 162r.

¹⁴⁶ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 244, inv. č. 1736.

¹⁴⁷ SOkA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 2, f. 162v.

¹⁴⁸ SOkA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 2, f. 163r.

otlouci a vyškrabat spáry, potom tato místa znovu nahodit maltou z hydraulického vápna a ostrého kopaného písku. Opravena měla být i hlavní římsa na lodi a v délce 15 m pak opatřena nová profilovaná omítka. Projektoval opravu či náhradu hlavic pilastrů (na lodi i na věži), dále opravit a vyspárovat pískovcové sokly, oškrabat omítku pilířů a nahodit. Kostel měl být pak zvnějšku vymalován ve dvou odstínech, přičemž na vystupující části měl být použit odstín světlejší. Mělo dojít k výměně shnilé žlabovky a krokve na střeše lodi, uhnílého vazného trámu, pokrytí pilířů sakristie taškami a opravě krytiny na kostele. Opravena měla být i vnější omítka na kostnici. Rozpočet dosáhl výše 13 600 Kč.¹⁴⁹

V červnu 1926 bylo konstatováno, že „za dobu od října do dnešního dne následkem častých silných poruch povětrnostních se stav zdiva a chatrných střech velice zhoršil.“¹⁵⁰ Až roku 1927 provedl stavitel V. Kopecký z Peruce opravné práce na kostele ve výši 13 000 Kč, za jejich kolaudaci bylo vyplaceno 106 Kč. V roce 1928 se uskutečnila třetí splátka Kopeckému za stavební práce v minulém roce ve výši 600 Kč. Účetnictví zaznamenalo kolaudační výlohy za opravy na věži kostela. V roce 1929 byla Kopeckému za opravy kostela vyplacena čtvrtá splátka (411 Kč). Za opravy krytiny na věži kostela bylo opět placeno Kopeckému (1325 Kč) a klempíři J. Cimrovi (2905 Kč).¹⁵¹

Ve 30. letech se kostel v Černochově podílel jako filiální opět na stavebních opravách kostelů v Peruci a Telcích. Roku 1933 opravil varhanář Karel Urban varhany a instaloval zinkové píšťaly.¹⁵² V roce 1934 opravil stavitel Kopecký z Peruce střechu černochovského kostela (930 Kč).¹⁵³ Roku 1936 byl postaven nový mostek u kostela (120 Kč).¹⁵⁴ Do kostela byla darována křížová cesta z Kmětíněvsi, kde byla pořízena křížová cesta nová.¹⁵⁵

Roku 1938 bylo konstatováno, že na základě úředního šetření byl výnosem z ledna 1929 kostel opraven nákladem 16 331 Kč a mimo úřední šetření se uskutečnila oprava střechy v roce 1934. Jeho stav byl shledán v pořádku.¹⁵⁶

V roce 1939 se uskutečnily opravy a doplnění inventáře v celkové výši 541,10 Kč. V roce 1940 se dokládají pouze drobné práce, roku 1941 byla opravena střecha (tašky poškozené větrem).¹⁵⁷ Roku 1942 bylo za stavební opravy hrazeno staviteli Kopeckému 950 K.¹⁵⁸

I v průběhu druhé světové války došlo k rekvizici zvonů z černochovského kostela. V březnu 1942 byl sejmут zvon o průměru 60 cm a výšce 57 cm, který byl datován na horním okraji do roku 1505. Zůstal zachován zvon z roku 1567, který vpředu nesl nápis: „*Bryccius Pragensis auxilio divino*

¹⁴⁹ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 147, inv. č. 254, rozpočet z 20. 9. 1925.

¹⁵⁰ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 147, inv. č. 254, dopis z 8. 6. 1926.

¹⁵¹ Byla povolena oprava kostela (14 011 Kč) a hřbitovní zdi (2320 Kč). SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 2, f. 173v.

¹⁵² T. HORÁK, *Varhany*, s. 44.

¹⁵³ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 246, inv. č. 1752.

¹⁵⁴ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 246, inv. č. 1754.

¹⁵⁵ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 2, f. 177r.

¹⁵⁶ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 147, inv. č. 254, dopis z 14. 5. 1938.

¹⁵⁷ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 248, inv. č. 1757–1759.

¹⁵⁸ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Peruc, karton č. 249, inv. č. 1760.

fecit me, 1567.“, vzadu byl nápis: „*Da pacem Domine in diebus nostris, quia non est alius, qui pugnet pro nobis, nisi tu, Deus omnipotens.*“ Dole byl pak nápis: „*Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný.*“¹⁵⁹

V roce 2002 bylo vydáno závazné stanovisko na restaurování hlavního oltáře sv. Václava. Současně bylo žádáno o závazné stanovisko k plánovanému odvodnění a izolaci základů kostela a zazdění dveřního otvoru do sakristie. Farnost usilovala též o restaurování gotických fresek v presbytáři kostela s námětem svatováclavského cyklu.¹⁶⁰

Roku 2003 bylo schváleno osazení podstřešních okapních žlabů na sakristii, tedy původně gotickém presbytáři kostela, aby vlhkost nepoškozovala objekt a středověkou výmalbu interiéru.¹⁶¹ Roku 2005 probíhalo restaurování hlavního oltáře a obrazu sv. Gisilaria ze závěru 18. století.¹⁶² V roce 2007 bylo schváleno instalování kovových mříží u hlavního vstupu a vstupu do sakristie.¹⁶³

¹⁵⁹ SOKA Louny, FÚ Peruc, karton č. 1, inv. č. 2, f. 202v.

¹⁶⁰ NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Černochoch (LN), kostel sv. Václava, korespondence z roku 2002.

¹⁶¹ NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Černochoch (LN), kostel sv. Václava, korespondence z roku 2003.

¹⁶² NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Černochoch (LN), kostel sv. Václava, korespondence z roku 2005.

¹⁶³ NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Černochoch (LN), kostel sv. Václava, korespondence z roku 2007.

Archivní prameny	<i>fond</i>	<i>karton</i>	<i>inv. č./sign.</i>	<i>obsah</i>	<i>datace</i>
	Státní oblastní archiv v Litoměřicích, pobočka Děčín, Velkostatek Peruc				
	-		11–13	Dekretní knihy velkostatku	1807–1922
	1		105	Politické spisy	1819–1850
	2–4		113	Patronát	1652–1889
	81		143	Patronátní účty	1882–1923
	81		145	Opravy kostelů	1883–1923
	82		146	Patronátní korespondence	1876–1923
	116		202– 204	Stavební agenda	1883–1923
	146–148		254	Patronát	1753–1945
	-		676– 681	Stavební knihy	1871–1903
	-		1678– 1680	Hlavní knihy patronátní pokladny	1893–1936
	237–242		1702– 1707	Účetní přílohy – kostelní	1940–1945
	243–248		1708– 1763	Kostelní účty	1882–1945
	-		-	Plány kostela	
Státní okresní archiv Louny, Archiv obce Černochoch					
Státní okresní archiv Louny, Farní úřad Peruc					
	1		1	Pamětní kniha	1781–1825
	1		2	Pamětní kniha	1840–1957
	11		58	Kniha kostelních účtů Černochoch	1653–1726
	12		59	Kniha kostelních účtů Černochoch	1726–1766
	12		60	Kniha kostelních účtů Černochoch	1767–1809
	13		61	Kniha kostelních účtů Černochoch	1809–1916
	15		68	Inventáře kostelů	1797
	15		69	Inventáře kostel	1841

Státní okresní archiv Louny, Místní národní výbor Černochoch**Státní okresní archiv Louny, Okresní národní výbor Louny I**

444	378	Církevní záležitosti	(1843)1945–1948
447	381	Opravy církevních budov	1949–1958
448	382	Mj. potřeby na opravy církevních budov	1952–1957

Státní okresní archiv Louny, Okresní úřad Louny I

149–156		Církevní záležitosti obcí	1850–1918
618–619		Církevní objekty	1922–1946

Státní oblastní archiv v Litoměřicích, pobočka Děčín, Velkostatek Peruc

-	11–13	Dekretní knihy velkostatku	1807–1922
1	105	Politické spisy	1819–1850
2–4	113	Patronát	1652–1889
81	143	Patronátní účty	1882–1923
81	145	Opravy kostelů	1883–1923
82	146	Patronátní korespondence	1876–1923
116	202–204	Stavební agenda	1883–1923
146–148	254	Patronát	1753–1945
-	676–681	Stavební knihy	1871–1903
-	1678–1680	Hlavní knihy patronátní pokladny	1893–1936
237–242	1702–1707	Účetní přílohy – kostelní	1940–1945
243–248	1708–1763	Kostelní účty	1882–1945
-	-	Plány kostela	

Literatura

- EBEL, Martin – MENDELOVÁ, Jaroslava – VLČEK, Pavel, *Josef Jäger – kopiáře*, Praha 1998.
- HORÁK, Tomáš, *Varhany a varhanáři Lounska, Žatecka a Podbořanska*, Ústí nad Labem 2003.
- HRUBÁ, Michaela, *Peruc a okolí v proměnách času*, Ústí nad Labem 2008.
- MATĚJKA, Bohumil, *Soupis památek historických a uměleckých v Království českém. II. Politický okres lounský*, Praha 1897.
- POCHE, Emanuel a kol., *Umělecké památky Čech*, 3. díl, Praha 1980.
- SEDLÁČEK, August, *Hrady, zámky a tvrze Království českého*, díl 8, Praha 1891.
- SEDLÁČEK, August, *Místopisný slovník historický Království českého*, Praha 1998.

SCHALLER, Jaroslaus, *Topographie des Königreichs Böhmen*, Erster Theil: Rakonitzer Kreis, Prag 1785.

SOMMER, Johann Gottfried, *Das Königreich Böhmen; statistisch-topographisch dargestellt*, Dreizehnter Band: Rakonitzer Kreis, Prag 1845.

ŠTĚDRÝ, František, *Farní osada Perucká*, Sborník historického kroužku 7–9, 1906–1908.

VLČEK, Pavel (ed.), *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, Praha 2004.